

พุทธญาณานุสรณ์

หลวงพ่อพระมหาวิบูลย์ พุทธธำโน
วัดโพธิ์คุณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

โพธิคุณารามสดุดี

สถานที่ตั้งวัดโพธิคุณ

และปณิธานของสมภารรูปแรกผู้เริ่มก่อตั้ง ดังนี้

ถิ่นธรรมระรองเรื่อง
ภูมิโพธิคุณอัน
สายสินธุ์กระแสเอื้อ
สายธรรมประจำใน
พฤกษ์พุ่มช่อมพันธ์
นาบุญอดุลย์ดาส
ป่าชฎสังครม
ศีลปาริสุทธิสง
พร้อมภาวนามวล
ปองธรรมะจำเริญ
บาปดับระงับจิต
มรรคมุ่งละลายมล

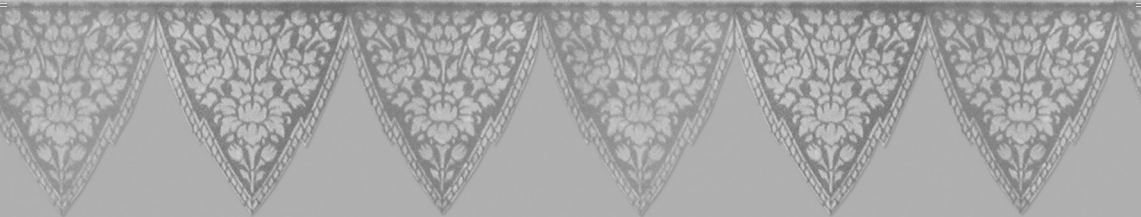
นิจเนื่องคุณานันท์
อภิมัยพนมไพโร
ชลเกื้ออนุกุลไกล
จิตมั่นสมาทาน
ธู อรัญโรฐาน
อดิเรกวิเวกตง
คณพรหมจรรย์ทรง
ม เสถียรสถิตเทอญ
ชนชวนประชุมเชิญ
ปฏิบัติพิพัฒน์ผล
สุจริตอุดมดล
ทินร่างกิเลสมาร

มณเฑียรสถานพุทธ
นาม “โพธิคุณ” ขาน
ไกลทางมิไกลธรรม
ไกลทางทุราคม
สืบ “ศีล” ถวิลหา
“ปัญญา” ประโยชน์หนุน
ธรรมานิราศ
โลกสุขสันต์

ธ วิมุติมหาศาล
กิตติศัพท์นาครม
สุขน่านารมย์
จรลู่แสงบุญ
และ “สมาธิ” องค์คุณ
นรพร้อมสภาพ
อนุกุลประชากร
เพราะทวิวิถีธรรมฯ

อาจารย์บุญเตือน ศรีวรพจน์
กรมศิลปากร
ประพันธ์ถวายเป็น

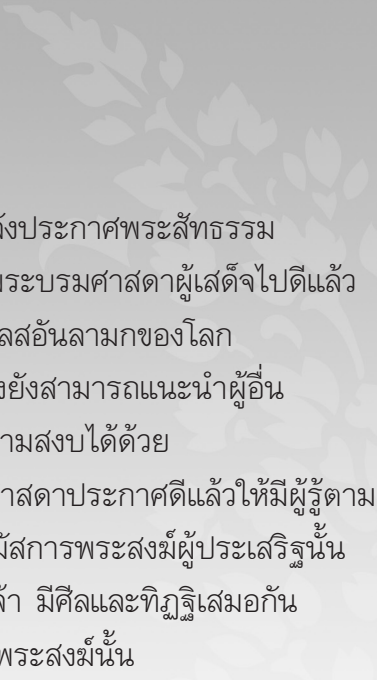
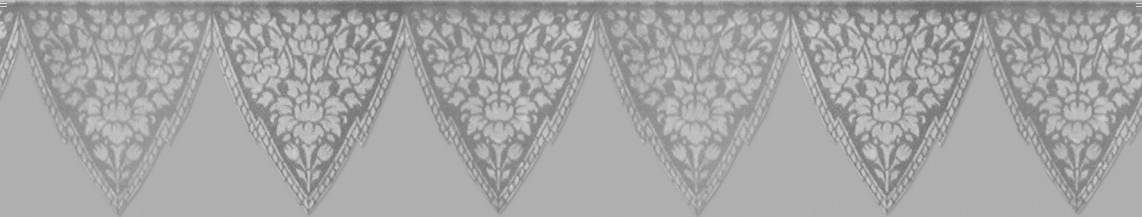

นมการสิทธิคาถา

สทุธมมเสนา สุตตานุโค โย
โลกสส ปาปูปกิเลสเขตตา
สนโต สยํ สนฺตนิโยชโก จ
สฺวาภูชาตธมฺมํ วิทิตํ กโรติฯ
สงฺฆํ วรรณฺตํ สิริสา นมามิ
พุทฺธานุพุทฺธํ สมสึลทิฏฺฐิํ
ตนฺเตชสา เต(เม) ชยสิทธิ โหตุ
สพฺพนฺตรายา จ วินาสเมนฺตฺฯ

พระสงฆ์ใด เป็นกำลังประกาศพระสัทธรรม
ดำเนินชีวิตตามแบบอย่างพระบรมศาสดาผู้เสด็จไปดีแล้ว
ผจญเสียซึ่งอุปกิเลสอันลามกของโลก
เป็นผู้สงบเองด้วย ทั้งยังสามารถแนะนำผู้อื่น
ให้เข้าถึงความสงบได้ด้วย
เผยแผ่พระธรรมที่พระบรมศาสดาประกาศดีแล้วให้มีผู้รู้ตาม
ข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมนมัสการพระสงฆ์ผู้ประเสริฐนั้น
ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า มีศีลและทิวาจิเสมอกัน
ด้วยเดชพระสงฆ์นั้น
ขอท่าน(ข้าพเจ้า)จงประสพชัยชนะ
และขออันตรายทั้งปวงจงพินาศไป เทอญฯ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
กรุงธนบุรี พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕

น้ำพระทัยของ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

อันตัวพ่อ	ชื่อว่า	พระยาตาก
ทนทุกข์ยาก	กู้ชาติ	พระศาสนา
ถวายแผ่นดิน	ให้เป็น	พุทธบูชา
แต่พระศาสนา	สมณะ	พระพุทธรูป
ให้ยืนยง	คงถาวร	ห้าพันปี
สมณะพราหมณ์ชี	ปฏิบัติ	ให้พอสม
เจริญสมณะ	วิปัสสนา	พ่อชื่นชม
ถวายบังคม	รอยบาท	พระศาสนา
คิดถึงพ่อ	พ่ออยู่	คู่กับเจ้า
ชาติของเรา	คงอยู่	คู่พระศาสนา
พุทธศาสนา	อยู่ยง	คู่องค์กษัตริย์
พระศาสนา	ฝากไว้	ให้คู่กัน

คณะศึกษานิเทศย์
ขอนอบน้อมอภิวาทถวายเป็น
พุทธานุชา ธรรมานุชา สังฆานุชา
และอาจริยานุชา

แด่

หลวงพ่อดมฺพโรดมวิบูลย์ พุทฺธธำมณี
ผู้เป็นดั่งพ่อแม่ครูบาอาจารย์
ขอน้อมสักการบูชาอย่างสูงสุด

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

... คือท่านสร้างแผ่นดินให้เราอยู่
ท่านมีสมบัติอะไร ท่านมีแต่ม้าตัวหนึ่ง กับดาบเล่มหนึ่ง
ท่านก็สร้างแผ่นดินให้เราอยู่ที่นี่ ถ้าเรานึกถึงท่านบ้าง
เราจะทำอะไรให้เป็นประโยชน์แก่แผ่นดิน
ที่ท่านสร้างให้เราบ้างหรือเปล่า ...

จากพระบรมมหาราชวัง “โพชฌงค์”

คำอนุโมทนา

หลังจากที่หลวงพ่อพระมหาวิบูลย์ พุทธธำโณ ผู้เป็นองค์ปฐมเจ้าอาวาสแห่งวัดโพธิคุณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ละสังขารไปเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๗.๐๕ น. เหตุการณ์นั้นได้นำความเศร้าโศกและเสียใจมาให้แก่บุคคลในครอบครัวและศิษยานุศิษย์ที่มีความรักและเคารพในตัวของหลวงพ่อย่างมาก เพราะหลวงพ่อบริียบเสมือนต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านให้ความร่มเย็นทั้งแก่บุคคลในครอบครัวของหลวงพ่เองและแก่บรรดาศิษยานุศิษย์มาเป็นเวลายาวนาน โดยตลอดเวลาที่หลวงพ่อยังมิได้ละสังขารนั้น ท่านได้สร้างคุณความดีให้แก่ตนเองและพระพุทธรศาสนาไว้อย่างมากมาย เป็นการยากที่จะรวบรวมสิ่งที่หลวงพ่οทำได้มากกล่าวไว้ได้ทั้งหมด

จากเหตุการณ์นี้ได้มีคณะบุคคลคณะหนึ่งที่ใช้ชื่อว่า “คณะร่มโพธิ์ไทร” ที่มีความเคารพเลื่อมใสในปฏิปทาของหลวงพ่ο มีความตั้งใจและมีความปรารถนาดีที่จะประกาศเกียรติคุณความดีของหลวงพ่ο จึงได้มาปรึกษาอาตมาภาพ (พระมหานวปฏิธ กุศลธำโณ) ว่าจะขอเป็นธุระในการจัดทำหนังสือเล่มหนึ่ง เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้แก่หลวงพ่ο โดยหนังสือเล่มนี้ทางคณะผู้จัดทำจะได้รวบรวมประวัติโดยย่อของหลวงพ่ο และหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่หลวงพ่οได้มีโอกาสแสดงโปรดญาติโยมในโอกาสต่างๆ และมีผู้รวบรวมไว้เท่าที่จะค้นหาได้ในเวลาอันจำกัดนี้

อาตมาภาพเห็นว่าทางคณะร่มโพธิ์ไทรนี้มีเจตนาดีและมีความตั้งใจจริงที่จะทำ จึงได้อนุญาตให้จัดทำขึ้นตามความประสงค์ หนังสือเล่มนี้อาจจะไม่ใช่มงกุฎอักษรถึงหลวงพ่อบุญหรือดีที่สุด แต่อาตมาคิดว่าเจตนาของผู้จัดทำหนังสือเล่มนี้สำคัญกว่าสิ่งอื่นใด

ต้องขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของคณะร่มโพธิ์ไทร และทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ จนทำให้การจัดทำหนังสือเล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอให้ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ จงมีความเจริญงอกงามในธรรมขององค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และขอให้ทุกท่านพร้อมทั้งครอบครัวมีความสุขร่มเย็นในการดำรงชีวิต ปราศจากอุปสรรคอันตรายใดๆ

ขออนุโมทนายกัทุกท่าน
พระมหานวปฎล กุศลญาณโณ
เจ้าอาวาสวัดโพธิคุณ
๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

คำนำ

หนังสือ “พุทธญาณานุสรณ์” เป็นหนังสือที่รวบรวมประวัติ ปฏิปทา และเทศนาคำสอนของพระเดชพระคุณหลวงพ่อมหาวิบูลย์ พุทธภาโณ อดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์คุณ อำเภอมะนัง จังหวัดตาก รวมทั้งประวัติความเป็นมาของการสร้างพระอุโบสถ และวัดอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก หนังสือเล่มนี้มีได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในการจากไปของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ หากแต่เป็นการจัดพิมพ์เพื่อเป็นอาจริยบูชาของเหล่าศิษยานุศิษย์ และเป็นสิ่งแสดงว่าพระเดชพระคุณหลวงพ่อยังคงอยู่กับเหล่าศิษยานุศิษย์ไปตราบนานเท่านาน

เมื่อใดที่ได้เปิดดูเปิดอ่านหนังสือ “พุทธญาณานุสรณ์” นี้จะ ได้พบกับภาพพระเดชพระคุณหลวงพ่อในอิริยาบถต่างๆ ยังพบรอยยิ้ม อันเมตตาสุดประมาณ เสมือนท่านยังคงอยู่เบื้องหน้า และเทศนา คำสอนของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ก็ยังปรากฏให้เหล่าศิษยานุศิษย์ได้ศึกษาทบทวน เสมือนหนึ่งท่านยังคงทำหน้าที่หมั่นกลั่น พระธรรมจักร เพื่อเผยแผ่พระธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เคยกระทำอย่างสม่ำเสมอ

หากผู้ที่ได้รับหนังสือ “พุทธญาณานุสรณ์” ได้ศึกษาทบทวน คำสอน ที่องค์พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เทศนาแสดงไว้แล้ว มีความเจริญในธรรมเพิ่มขึ้นไม่มากนักน้อย ก็คงสมเจตนารมณ์ของ องค์พระเดชพระคุณหลวงพ่อมหาวิบูลย์ พุทธภาโณ แล้ว

การรวบรวมเรียบเรียงหนังสือในครั้งนี้คณะร่วมโพธิ์ไทรขอ
ขอบพระคุณศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและฆราวาสในการให้ข้อมูล
และรูปภาพอันประกอบลงในหนังสือ ตลอดจนช่วยกันสมทบทุน
ในการจัดพิมพ์จนสำเร็จด้วยดี

สำหรับข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการจัดพิมพ์
หนังสือเล่มนี้ และหากประมาทพลาดพลั้งประการใด คณะร่วมโพธิ์ไทร
ขอน้อมรับด้วยความเคารพ และขออโหสิกรรมมา ณ โอกาสนี้

คณะร่วมโพธิ์ไทร

สารบัญ

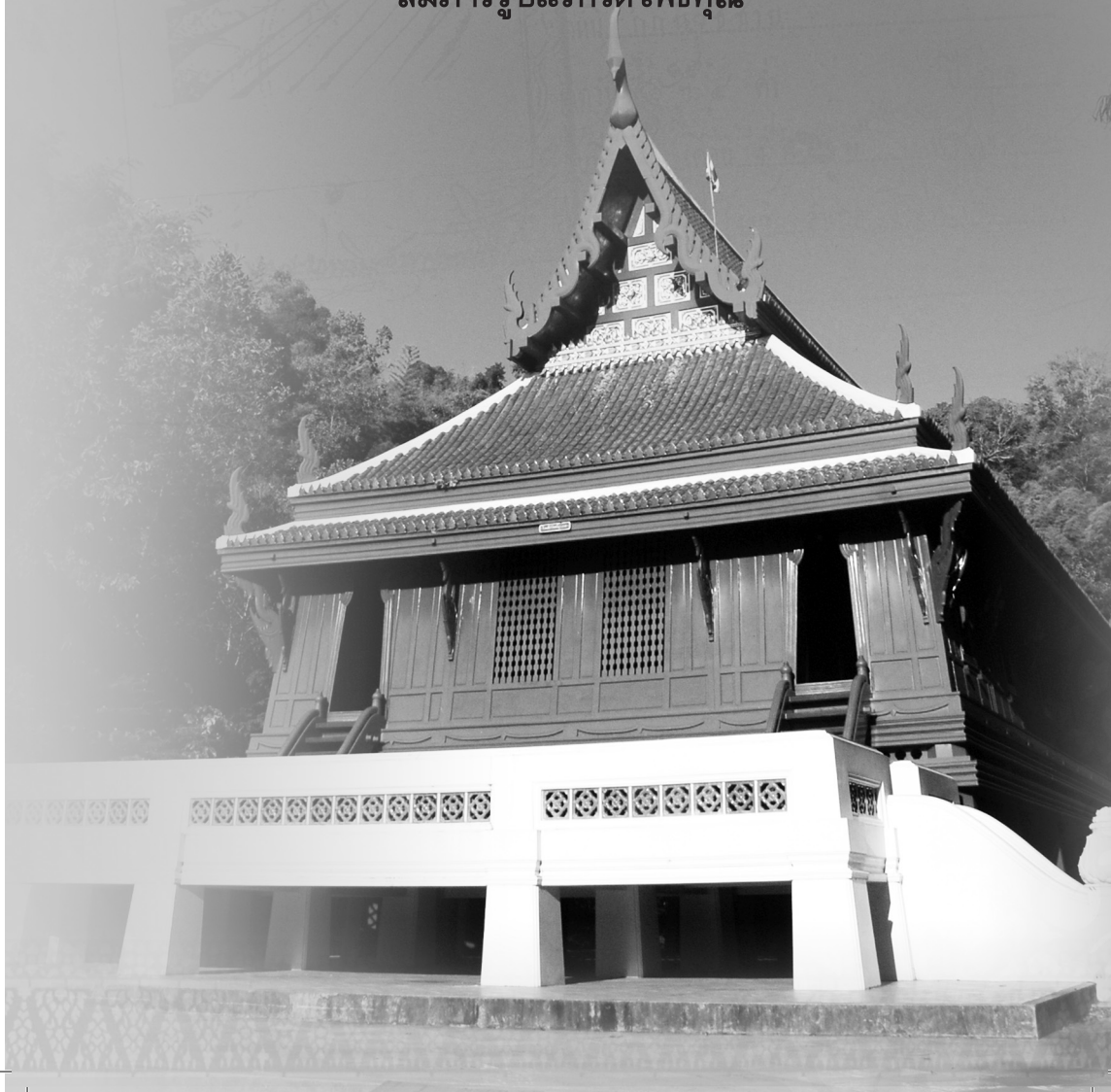
โพธิคุณารามสดุดี	๒
นมการลัทธิคาถา	๔
น้ำพระทัยของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๗
คำอนุโมทนา	๑๑
คำนำ	๑๓
ชีวประวัติหลวงพ่อพระมหาวิบูลย์ พุทธธนาโณ	๑๗
ประวัติวัดโพธิคุณ	๕๗
• โพธิคุณารามบุปผุตติ	๕๘
• ระเบียบของวัดโพธิคุณ	๘๘
• ผลงานและเกียรติประวัติ	๘๙
• เสนาสนะ	๙๒
• ประวัติห้วยเตยและบ้านห้วยหินฝน	๑๐๒
ประวัติการรักษาพยาบาล	๑๐๕
พระธรรมเทศนา	๑๒๐
• โพชฌงค์	๑๒๓
• พลธรรม ๕ ประการ	๑๗๓
• ภาวนาคือการฝึกสติ	๒๐๑
พุทธธนาโณรำลึก	๒๑๗
คณะผู้จัดทำ	๒๓๖
รายชื่อผู้บริจาค	๒๓๗

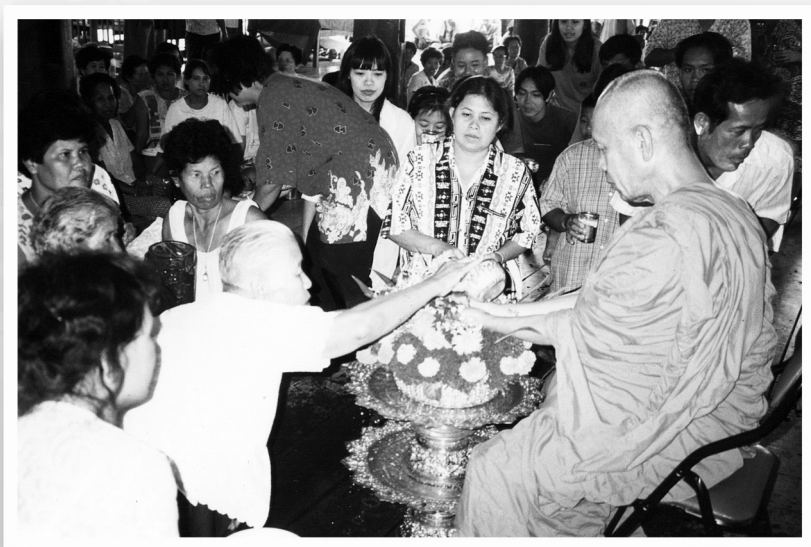
“โลกไม่ซ้ำ กรรมไม่ผล”

บัณฑิตชนย่อมไม่หวั่นไหวไปตามกระแสโลก
เมื่อได้ลาภ มียศ ได้รับคำสรรเสริญ และมีความสุข
ย่อมไม่มัวเมาหลงใหลและลืมหูลืมตา
เมื่อเลื่อมลาภ หมดยศ ถูกนินทา และประสบความทุกข์
ย่อมไม่หวั่นไหว สงบเย็นอยู่ได้
“นั่นแหละคือพุทธบุตร”

ชีวประวัติ
หลวงพ่อดาวพระมหาวิบูลย์ พุทฺธญาโณ
“สมภารรูปแรกวัดโพธิ์คุณ”

โยมแม่ขณะสร้างน้ำหลวงพ่ในงานทำบุญวันคล้ายวันเกิด

ชาติกำเนิด*

พระมหาวิบูลย์ พุทธธนาโณ เปรียญธรรม ๕ ประโยค
นักธรรมเอก วิชาสามัญประโยคครูพิเศษมูล

ถิ่นกำเนิดบ้านไผ่ท่าโพ หมู่ ๑ ตำบลไผ่ท่าโพ อำเภอ
โพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นบุตรของคุณพ่อชิน รวดเงิน
คุณแม่มอญ รวดเงิน (เกิดศาสตร์) ชาตะเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม
พ.ศ.๒๔๗๘ อาชีพชาวนา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๕ คน คือ

๑. พระมหาวิบูลย์ พุทธธนาโณ (รวดเงิน)

๒. นางบุญมี เหลืองเรือง

๓. นางสาวก้านทอง รวดเงิน

๔. ด.ช.ทิพย์ รวดเงิน (เสียชีวิตตั้งแต่เด็ก)

๕. พระสุเทพ ฐานวุฑโฒ (รวดเงิน)

* เรียบเรียงจากบันทึกอัตตโนประวัติ ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อมหาวิบูลย์
บันทึกเอง ประกอบกับคำบอกเล่าของศิษยานุศิษย์ และประวัติที่เรียบเรียงจาก
นิตยสารโลกทิพย์

พระพุทธชินราช
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
จังหวัดพิษณุโลก

เหตุที่ได้บวชเณร

ไม่ทราบเป็นเพราะเหตุใด จึงอยากจะบวชเป็นสามเณร เป็นพระภิกษุมาตั้งแต่เด็กๆ แต่ติดขัดที่เป็นลูกชายคนโต ถ้าท่านออกบวชทางครอบครัวก็จะมีคนช่วยทำงาน ด้วยความอยากที่จะบวชนั้น เมื่อท่านได้เดินทางไปยังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อกกราบนมัสการหลวงพ่อบุญรอดพระพุทธรชินราชเพื่อตั้งจิตอธิษฐาน โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า

“อาตมาได้ไปเห็นพระพุทธรชินราชในครั้งนั้นแล้ว เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระศาสนามาก จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ขอให้หลวงพ่อบุญรอดพระพุทธรชินราชช่วยให้อาตมาได้บวชเถิด ถ้าบวชแล้วจะไม่สึกตลอดชีวิต”

ในปีที่จะบรรพชาเป็นสามเณรนั้น ท่านได้ไปทำนาอยู่กับโยมพ่อ และในขณะนั้นฝนตกชุกมาก และเห็นปลาพล่านไปมาก็เลยนึกอยากจะทำลอบดักปลา จึงไปเอาไม้ไผ่มาเหลาเป็นซี่ลอบ แต่เมื่อท่านกำลังนั่งเหลาซี่ลอบอยู่ดีๆ นั้น เกิดเป็นตะคริวขึ้นที่มือ ทำให้ไม่สามารถจะเหลาไม้ไผ่ต่อไปได้ จึงเรียกน้องชายให้ช่วยมาบีบนิ้วมือให้ โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า

“แล้วอาตมาก็หมดความรู้สึกไปตั้งแต่เช้า มารู้สึกตัวอีกครั้งตอนเที่ยงคืน โยมพ่อก็ถามว่า อาตมาไปบนอะไรไว้บ้าง อาตมาก็บอกไปตามความจริง แกล้งพูดขึ้นว่า ถ้าอยากบวชถึงขนาดนี้ก็บวชไป อาตมาก็เลยได้บวชสมกับที่ปรารถนามาช้านาน”

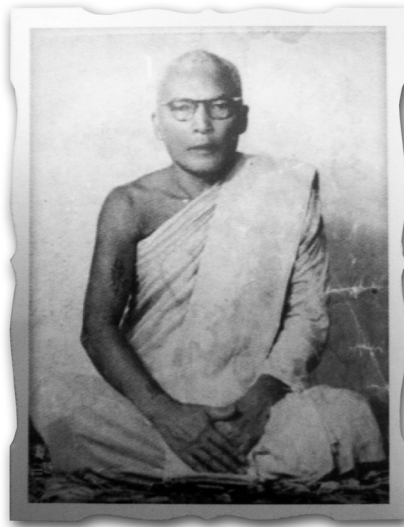

บวชเณรครั้งแรก

บรรพชาเป็นสามเณร โดย**พระครูธรรมภาณี** เจ้าอาวาสวัดบางลายเหนือ เจ้าคณะอำเภอโพธิ์ประทับช้าง เป็นพระอุปัชฌาย์ ที่วัดไผ่ท่าโพเหนือ บ้านไผ่ท่าโพ ตำบลไผ่ท่าโพ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ในปี พ.ศ.๒๔๘๗ **ขณะนั้นใกล้จะเข้าพรรษาแล้ว จึงได้อยู่จำพรรษาที่บ้านเกิดคือที่วัดไผ่ท่าโพเหนือ ไม่ได้ศึกษาอะไร เพราะเป็นวัดชนบทที่ห่างไกลความเจริญในขณะนั้น** เมื่อออกพรรษาแล้ว ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๘๘ หลวงพ่อ

พระครูโพธิคุณาธาร
วัดไผ่ท่าโพใต้
จังหวัดพิจิตร

พระครูวิบูลย์บริหารธรรม เจ้าอาวาสวัดไผ่ท่าโพเหนือ กับหลวงพ่อบ
พระครูโพธิคุณาธาร เจ้าอาวาสวัดไผ่ท่าโพใต้ เจ้าคณะตำบล
ไผ่ท่าโพ ได้นำไปฝากเรียนที่สำนักเรียนบาลี ที่วัดชัยมงคล อำเภอ
บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ในปีดังกล่าวนี้เรียนทั้งนักระรมและบาลี
ควบคู่กันไป

แต่ถึงเวลาสอบนักระรมตรีไม่ได้สอบ เพราะโยมบิดาเสียชีวิต
กะทันหัน และการเดินทางในสมัยนั้นเป็นระยะทางอำเภอต่ออำเภอ
ด้วยแล้ว ถนนไม่มีอย่างสมัยปัจจุบัน ต้องเดินทางไปงานฉาบปูนกิจ
โยมบิดาแล้ว จึงกลับมาสอบไม่ทัน จึงตัดสินใจลาสิกขาจากสามเณร
ไปช่วยโยมมารดาและน้องเกี่ยวข้าว

ได้ร่มกาสาวพัสตร์

เมื่อนำข้าวในนาใส่ถังฉางแล้วอายุครบบวชเป็นพระภิกษุ จึงเดินทางไปวัดชัยมงคล อำเภอบางมูลนาก ระยะนั้นบ้านไผ่ท่าโพ ยังขึ้นอยู่กับอำเภอโพทะเล มีโยมมารดา โยมย่าผิว โยมลุงช่วง และหลวงอาเชียน เท่านั้น ที่เดินทางไปร่วมพิธีอุปสมบท เมื่ออายุย่างขึ้น ๒๑ ปี อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๙๙ เวลา ๑๘.๓๕ น. ณ อุโบสถวัดชัยมงคล ตำบลบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

โดยพระครูพิเศษธรรมนิษฐ์ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล และเจ้าคณะอำเภอบางมูลนาก เป็นพระอุปัชฌาย์

พระครูพิเศษธรรมนิษฐ์ วัดชัยมงคล จังหวัดพิจิตร

พระใบฎีกาสมจิตร์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระมหาทรงศักดิ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ได้รับฉายาเป็นมคธภาษา ว่า **“พุทธธาโณ”** มีความหมายว่า **“ผู้มีญาณเพียงดั่งญาณของพระพุทธเจ้า”**

เมื่ออุปสมบทแล้ว ได้เดินทางกลับบ้านไผ่ท่าโพเหนือ เพื่อมาจัดงานทำบุญให้กับโยมบิดา โยมยาย ซึ่งเสียชีวิตในระยะที่เดินทางไปเรียนหนังสือ และน้องชายทิพย์ ซึ่งได้เสียชีวิตไปขณะที่บรรพชาเป็นสามเณรไม่นาน ตามพิธีทำบุญที่เป็นประเพณีในบ้านไผ่ท่าโพ เรียกว่าทำบุญงานแจ้ง คือมีเทศน์สังคายนา ถือว่าเป็นพิธีบุญที่ได้กุศลมากแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

ศึกษาพระปริยัติธรรม

เสร็จจากทำบุญแล้วได้กลับไปเรียนหนังสือที่สำนักเรียนวัดชัยมงคล เมื่อออกพรรษาในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เข้าสอบนักธรรมตรีในสนามหลวงสอบได้ คณะครูอาจารย์พิจารณาเห็นว่าในระหว่างเรียนปีแรกและปีที่สองนั้น เกณฑ์การเรียนดีมาก จึงส่งเข้าสอบบาลีประโยค ๓ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ ผลปรากฏว่าสอบตก

เมื่อทราบผลแล้วจึงลาพระอุปัชฌาย์
เพื่อไปเรียนในสำนักเรียนที่เข้มแข็ง ที่วัดบัว
ดำบลโพธิ์เก้าต้น อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
**ออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๕๐๐ สอบนักธรรมโท
สนามหลวง สอบผ่านได้** ในเดือนกุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๐๑ เข้าสอบบาลีประโยค ๓ ที่
สนามหลวง จังหวัดลพบุรี ปรากฏว่าสอบ
ไม่ผ่าน คือ สอบตก

วัดบัว จังหวัดลพบุรี

พระวิเชียรมนู (พัน จิรวทโธม)
วัดอินทารามวรวิหาร กรุงเทพฯ

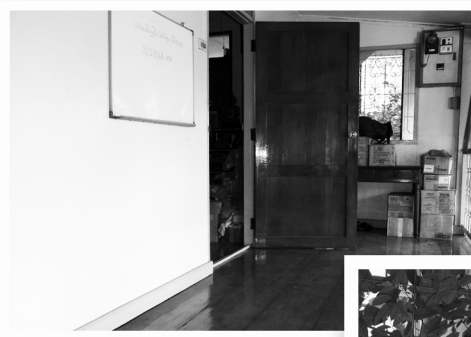

เป็นศิษย์ท่านเจ้าคุณวิเชียรมนู

เมื่อสอบบาลีประโยค ๓ ไม่ผ่านในปี พ.ศ.๒๕๐๑ จึงกลับมา
กราบนมัสการหลวงพ่อดุสิตที่วัดชัยมงคล ขอหนังสือ
มอบนิลยตามธรรมวินัย แต่พระเดชพระคุณหลวงพ่อดุสิต
(พัน จิรวทโธม ปธ.๘) เจ้าอาวาสวัดอินทารามวรวิหาร และ
เจ้าสำนักเรียนวัดอินทารามวรวิหาร ตลาดพลู แขวงบางยี่เรือ เขต

วัดอินทารามวรวิหาร
กรุงเทพมหานคร

กุฏิหลวงพ่อ
ที่วัดอินทารามวรวิหาร

ธนบุรี กรุงเทพมหานคร ขณะนั้นยังเป็นจังหวัดธนบุรีอยู่ ปัจจุบัน
ทำนุรณภาพแล้ว

เข้ามาอยู่วัดอินทารามวรวิหารตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๑ และเริ่ม
เรียนหนังสือด้วยความตั้งใจ แต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๐๑ ไม่ได้เข้าสอบ
นักธรรมเอกสนามหลวง เพราะไส้ติ่งอักเสบ ต้องเข้าผ่าตัดที่
โรงพยาบาล ออกจากโรงพยาบาลแล้วก็เรียนหนังสือ และเข้าสอบ
บาลีประโยค ๓ สนามหลวง ปรากฏว่าสอบผ่าน เป็นเปรียญธรรม
๓ ประโยค ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๒

ถวายชีวิตนี้แด่พระธรรมวินัย

ในปี พ.ศ.๒๕๐๒ ที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคดังกล่าว
นั้น ไม่แน่ใจว่า จะอยู่เป็นพระภิกษุไปได้ตลอดหรือไม่ เพราะใจยัง
กังวลห่วงโยมมารดาและน้องๆ ที่มีอาชีพทำนา และถือว่าระยะนั้น
บ้านไผ่ท่าโพเป็นชนบทห่างไกลความเจริญมาก จึงตัดสินใจเรียน
วิชาครู เพราะกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดให้พระภิกษุที่ได้นักธรรม
เอกแล้ว หรือเป็นเปรียญธรรมแล้ว สามารถเรียนได้

ในปี พ.ศ.๒๕๐๔ เข้าสอบนักธรรมชั้นเอก สนามหลวง ที่
สนามสอบวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
ปรากฏว่าสอบได้ และได้เรียนวิชาครู เข้าสอบก็สอบผ่าน ได้ไป

ประกาศประโยคครูพิเศษมูล แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ สอบเปรียญธรรม
ประโยค ๔ ไม่ผ่าน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงสอบเปรียญธรรมประโยค
๔ ได้

ในระยะดังกล่าวนี้เพื่อนพระภิกษุที่เป็นเปรียญธรรม
และสอบประโยคครูได้ลาสิกขาไปเป็นครูในโรงเรียนของรัฐบ้าง
โรงเรียนเอกชนบ้าง ได้มาชวนให้ลาสิกขาไปเป็นครู แต่ตัดสินใจ
ลาสิกขาไม่ได้ และประจวบกับขณะนั้นน้องสาวคนรอง ได้แต่งงาน
มีครอบครัว จึงเริ่มเบ้าใจเพราะมีผู้ชายเข้ามาอยู่ในครอบครัวของ
โยมมารดา เพราะเจตนาดั้งเดิมในการเข้ามาบวชในธรรมวินัยนี้
ก็ไม่มีจุดมุ่งหมายจะกลับไปเป็นมรวาสสิก

จากปริยัติสู่การปฏิบัติ

ภายหลังจากที่สอบได้นักธรรม และได้รับผลการศึกษาระดับมหาเปรียญแล้ว ท่านก็เริ่มหันมาศึกษาในทางปฏิบัติภาวนา โดยท่านได้กล่าวถึงสาเหตุไว้ดังนี้

“สาเหตุที่อาตมามาศึกษาปฏิบัตินั้น เพราะเคยเข้าใจว่าธรรมะอยู่ที่การเรียน คือ การศึกษาเล่าเรียนอาจจะทำให้เข้าใจธรรมะดี แต่เรียนๆ ไปจนได้นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก และมหาเปรียญ แล้วก็รู้สึกเหมือนเดิม ไม่มีความเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด สุขก็ยังสุข ทุกข์ก็ยังทุกข์ จิตใจไม่ดีขึ้น ก็เลยมาค้นหาธรรมะ ว่าธรรมะที่แท้จริงนั้นอยู่ตรงไหน ธรรมะนั้นเป็นอย่างไร

พระวิเชียรมนี
(พณ จีรวฑโฒ)
วัดอินทารามวรวิหาร
กรุงเทพฯ

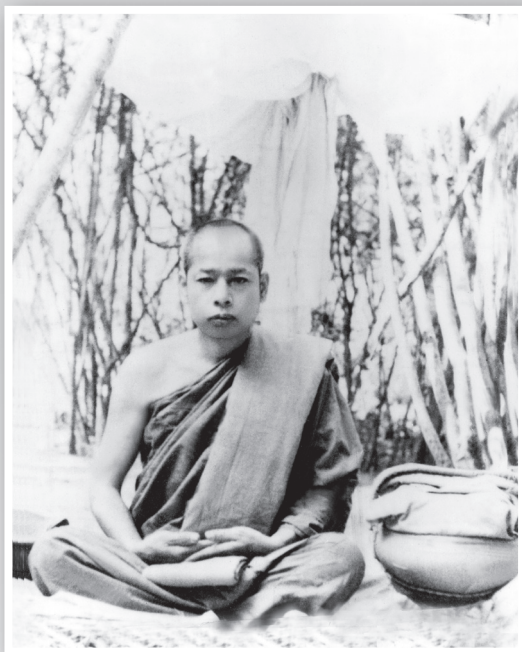
ตอนนั้นอาตมาเกิดอคติต่อธรรมะ คือ แทบไม่เชื่อว่าธรรมะนั้นมีจริง! คิดว่าเป็นเพียงตัวหนังสือที่ชาวบ้านเขาเขียนกันขึ้นมาให้คนเรียนเท่านั้น อาตมาเข้าใจอย่างนั้น มีความเห็นผิดขนาดนั้น! ต่อมาจึงได้ตัดสินใจ หลังจากได้ยิันท่านพระครูประกาศพุดบ้าง ครูบาอาจารย์ท่านพุดบ้าง

ครูบาอาจารย์ที่รู้จักมักคุ้นโดยเฉพาะพระวิเชียรมนี เจ้าอาวาสวัดอินทารามในสมัยนั้น ท่านเป็นพระภิกษุแต่เป็นพระสันโดษ ท่านไม่ค่อยพูด อยู่เงียบๆ ท่านเรียกไปพุดให้ฟังก็เลยลองตัดสินใจ ภาวนาจากตำรา มานั่งภาวนาอยู่ในกุฏิคั่นหนึ่ง ผลก็คือรู้จักเหตุรู้จักผลดีขึ้น จิตใจสงบลง”

ขอนิสังหลวงปู่มหาปิ่น ขลิโต

ในช่วงที่จำพรรษาอยู่วัดอินทารามนั้น ได้มีครูบาอาจารย์แวะเวียนมาหลายรูป รูปหนึ่งคือ **พระครูวิโรจน์ธรรมจารย์ (หลวงปู่มหาปิ่น ขลิโต)** วัดอริยวงศาราม จังหวัดราชบุรี ครูบาอาจารย์พระกรรมฐานรูปหนึ่งในสายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ได้มาแสดงธรรมและพำนักค้างคืนที่วัดอินทาราม หลวงพ่อพระมหาวิบูลย์ มีความสนิทสนม และให้ความเคารพในหลวงปู่มหาปิ่นเป็นอย่างมาก

พระครูวิโรจน์ธรรมจารย์
(ปิ่น ชลิตไธ)
วัดอริยวงศาราม จังหวัดราชบุรี

ต่อมาหลวงพ่อมหาวิบูลย์จึงได้ขอนิสังเป็นลูกศิษย์ศึกษาธรรมปฏิบัติ
กับหลวงปู่มหาปิ่น หลวงปู่มหาปิ่นจึงเป็นพระนิสสัยอาจารย์อีกรูปหนึ่ง
ของท่าน

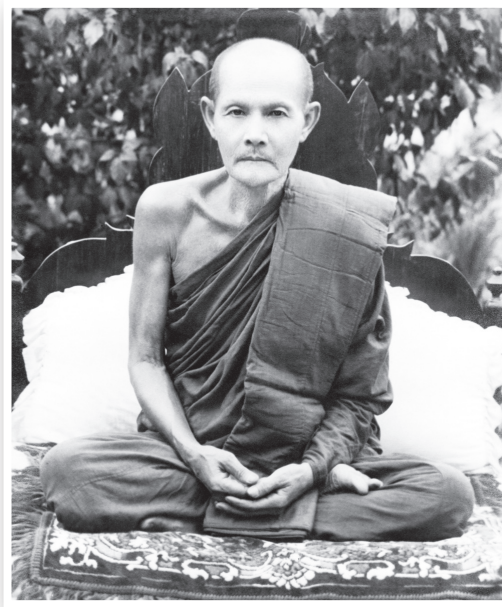

ปฏิบัติธรรมชั้นอุกฤษฏ์

หลังจากเริ่มปฏิบัติธรรมมาพอสมควรแล้ว ได้ตัดสินใจจะปฏิบัติธรรมแบบชั้นอุกฤษฏ์ เพื่อทำความรู้ให้แจ่มยิ่งขึ้นไป ในการปฏิบัติได้อธิษฐานว่า จะปฏิบัติให้มีสติอยู่ในสามอิริยาบถเท่านั้น คือ ยืน เดิน นั่ง และไม่มีการนอนตลอด ๗ เดือน ส่วนวิธีปฏิบัติของท่านใช้คำภาวนา พุทโธ บ้าง แต่ส่วนมากใช้อาโปกสิณ หรือไม้กัเตโชกสิณ โดยเห็นว่าเป็นวิธีที่ง่าย จิตรวมได้เร็ว

การปฏิบัติในเดือนแรกเหมือนคนบ้า เพราะไม่ได้นอนเลย ในเดือนที่สองนั้นก็ยังไม่มียะไรชัดเจนมากนัก แต่พอเข้าเดือนที่สามจิตเริ่มมีความรู้แปลกๆ สิ่งที่ไม่เคยรู้จักได้รู้ สิ่งที่ไม่เคยเห็นก็ได้เห็น อะไรที่เริ่มแปลกปลอมเข้ามาในจิตก็รู้ทันทีเร็วขึ้น ธรรมะที่ไม่เคยเรียนรู้ ก็รู้ผุดขึ้นในใจ

การปฏิบัติของท่านตอนนั้นทำให้สุขภาพทรุดโทรม ร่างกายผ่ายผอม แต่ท่านก็ไม่ย่อท้อ ท่านต้องการเห็นธรรมะ ท่านต้องการรู้ธรรมะ แม้ตัวจะตายท่านก็ยอม เมื่อปฏิบัติครบ ๗ เดือนตามที่ได้อธิษฐานไว้ ก็เริ่มออกธุดงค์

หลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต

ออกธุดงค์

ต่อมาจึงได้ไปเรียนอภิธรรมเพิ่มเติมที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และไปปฏิบัติธรรมทางวัดปากน้ำภาษีเจริญบ้าง วัดอโศการามที่จังหวัดสมุทรปราการบ้าง **ทำให้เกิดความมั่นใจในสายธุดงค์กรรมฐานของสายหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต**

พระธรรมโกศาจารย์
(หลวงพ่อกุฑมัทธ)
อินทปญโญ)
ส่วนโมกขพลาราม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ.๒๕๐๗ หลังออกพรรษาแล้ว ได้เข้ากราบขออนุญาต
พระเดชพระคุณหลวงพ่อกุฑมัทธนี้ เจ้าอาวาสและเป็นพระ
นิสสัยาจารย์ด้วยว่า **ขอพักเรื่องการเรียน ขอเที่ยวกรรมฐาน** ท่านก็
อนุญาต จุดแรกที่เดินทางลงไป คือ **เกาะสีชัง** เพราะมีพระสาย
ปฏิบัติของหลวงปู่มั่น และหลวงพ่อกุฑมัทธ สุภทฺโท มักมาพักบำเพ็ญ
สมณธรรมกันอยู่ที่นี่

ในระหว่างที่ปฏิบัติธรรมนั้น ในบางโอกาสได้สนทนาธรรม
กันบ้าง ก็ทำให้มั่นใจในการปฏิบัติธรรมได้ชัดเจนขึ้น จากเกาะสีชัง
ก็เดินทางอยู่บริเวณจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี แต่ทุกปีใน
เทศกาลเข้าพรรษา จะกลับมาจำวัดในสังกัดคือ วัดอินทารามวรวิหาร

ในปี พ.ศ.๒๕๐๙-๒๕๑๐ ได้ออกธุดงค์ไปทางภาคใต้ บางโอกาสได้รับโอวาทจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ ที่สวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเที่ยวธุดงค์ไปในจังหวัดต่างๆ แต่ที่ไม่ได้ไปเลย คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส เพราะครูอาจารย์ในสายปฏิบัติแนะนำว่าไม่ควรไป เพราะหาบุคคลลัทธิปายะยาก ทางอีสานส่วนมากจะเที่ยวอยู่หลายจังหวัด รวมทั้งขึ้นไปทางภาคเหนือ

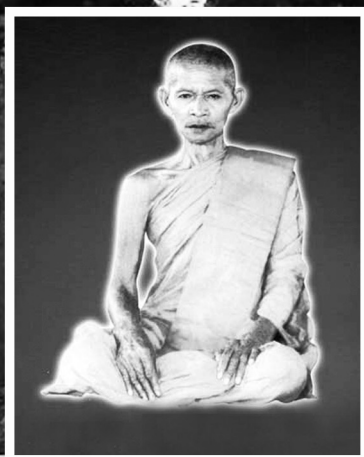

ต้องแยกจิตออกจากกัน

ครูบาอาจารย์อีกรูปหนึ่ง คือ **ท่านพระครูพัฒนธรรมคุณ (หลวงพ่อเตียง เนกขัมโม) วัดเขารูปช้าง จังหวัดพิจิตร** เวลาหลวงพ่อเตียงท่านมีกิจธุระจำเป็นต้องลงมาที่กรุงเทพฯ ท่านจะมาพำนักที่วัดอินทาราม โดยหลวงพ่อมหาวิบูลย์นั้นได้ติดตามหลวงพ่อเตียงขึ้นลงระหว่างวัดอินทารามและวัดเขารูปช้าง เป็นเวลาติดต่อกันถึง ๕ ปี โดยหลวงพ่อเตียงได้สร้างกุฏิให้หลวงพ่อมหาวิบูลย์จำวัดโดยเฉพาะ **เพื่อศึกษาวิทยาคมที่ได้สืบทอดมาจาก หลวงพ่อเงิน พุทธโชติ วัดบางคลาน จังหวัดพิจิตร**

วัดเขารูปช้าง
อำเภอเมือง
จังหวัดพิจิตร

พระครูพิพัฒนธรรมคุณ
(เตี้ยง เนกขัมโม)
วัดเขารูปช้าง
จังหวัดพิจิตร

ในครั้งหนึ่งขณะช่วยหลวงพ่อดี๋เตยงทำตะกรุด เพื่อแจกจ่ายญาติโยม หลวงพ่อดี๋เตยงท่านเปิดวิญญู เพื่อฟังข่าวเสียงดังมาก ท่านฟังไปพร้อมๆ กับการลงอักขระลงในแผ่นโลหะก่อนม้วนเป็นตะกรุด หลวงพ่อดี๋เตยงมีความสงสัยว่า เสียงดังรบกวนขนาดนี้ จะมีสมาธิในการทำได้อย่างไร จึงได้ถามหลวงพ่อดี๋เตยงว่า “หลวงพ่อดี๋เตยงทำอะไรถึงจะจารอักขระได้โดยมีเสียงรบกวนขนาดนี้” หลวงพ่อดี๋เตยงจึงตอบว่า “**พุทฺธิ** ฟังข่าวไป มือกับใจก็ทำตะกรุดไป ต้องแยกจิตออกจากกันให้ได้”

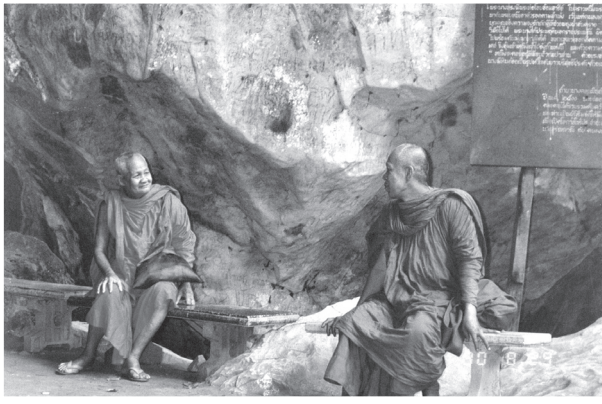
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
วัดดอยแม่ปั๋ง
จังหวัดเชียงใหม่

ศึกษาธรรมหลวงปู่แหวน

ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ ได้พบที่อยู่สบายบำเพ็ญสมณธรรมสะดวก
จึงขออนุญาตพระเดชพระคุณหลวงปู่พระวิเชียรรมณี เจ้าอาวาส
ขออยู่จำพรรษาที่ถ้ำผานาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ๑ พรรษา

ออกพรรษาแล้ว เดินทางขึ้นไปกราบนมัสการขอคำแนะนำ
ธรรมปฏิบัติกับหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ที่วัดดอยแม่ปั๋ง อำเภอพร้าว
จังหวัดเชียงใหม่ พักอยู่กับหลวงปู่แหวนได้ประมาณครึ่งเดือน
เมื่อครั้งไปอยู่กับหลวงปู่ใหม่ๆ เคยคิดว่า ที่หนังสือพิมพ์เคยลงข่าว
ว่า หลวงปู่แหวนหาะได้ ก็มานึกว่าถ้าหลวงปู่หาะได้จริงก็ลองหาะ
ให้ท่านดูสักที

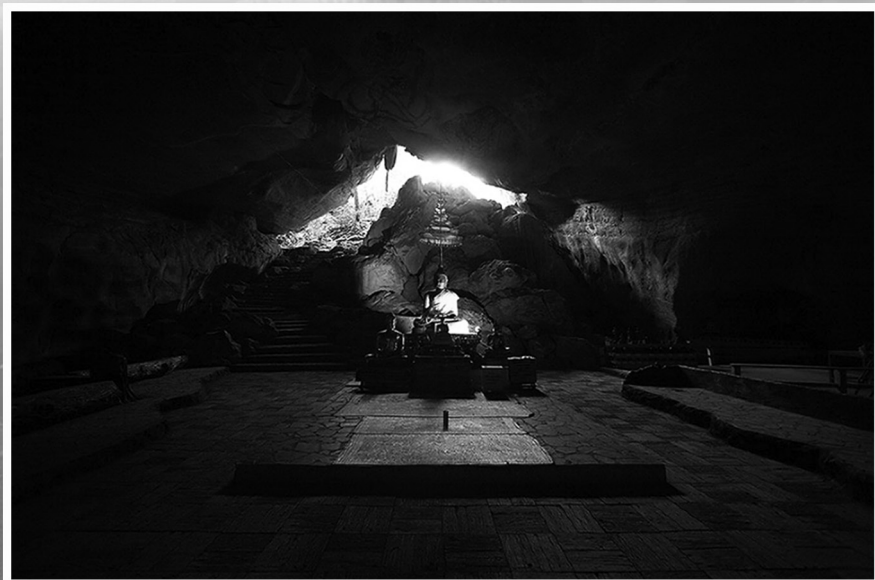
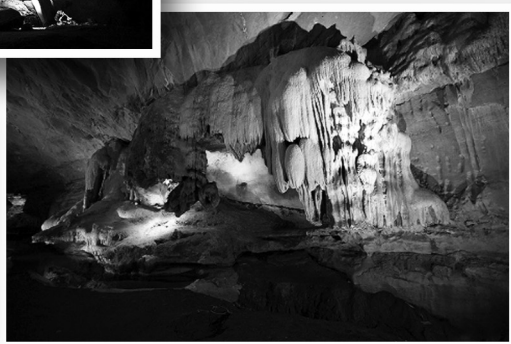
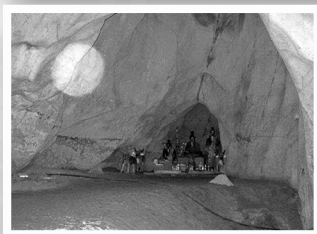
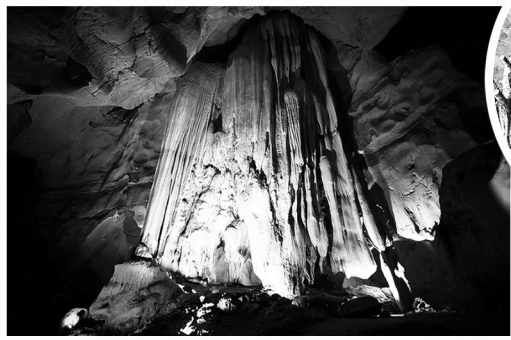
ถ้าผานาง
อำเภอร้องกวาง
จังหวัดแพร่

เพียงแต่นึกในใจเจียบๆ เท่านั้น
ประเดี๋ยวเดียวหลวงปู่ก็ใช้ให้พระมาตาม
ไปพบท่าน แล้วดูว่า **มัวแต่คิดนอกกลุ่ม
นอกทางอยู่อย่างนี้ จะได้มรรคได้ผลอะไร**
จากนั้นหลวงปู่แหวนก็สั่งสอนอบรมให้
แนวทางปฏิบัติต่อไป ท่านได้กล่าวถึงการ
ศึกษาธรรมะกับหลวงปู่แหวน ดังนี้

“หลวงปู่กวัดขันอาตมามากเรียกว่า
กระตึกไม่ได้เลย จิตจะต้องเข้าสมาธิตลอด
ทุกอิริยาบถ ถ้าเผลอไปคิดอะไรเข้า ท่านก็
จะเรียกไปดูไปดำทันทึ เรียกว่า **เผลอใจ
เมื่อไหร่หลวงปู่รู้หมด!**”

ถ้ำผานาง อำเภอวังทอง จังหวัดเพชรบูรณ์

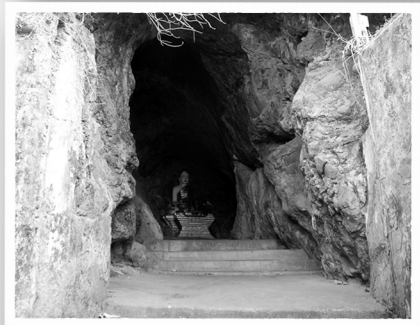

ถ้ำน้ำบึง
อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์

เมื่ออยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่แหวนไปได้ระยะหนึ่งแล้ว หลวงปู่แหวนบอกให้เดินทางไปอยู่บำเพ็ญธรรมที่ถ้ำน้ำบึง บ้านนายม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ท่านบอกว่าถ้ำแห่งนี้สมัยหลวงปู่มั่นท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านเคยมาพักบำเพ็ญสมณธรรมที่ถ้ำแห่งนี้ ท่านว่าเป็นถ้ำซ้อนกัน ถ้ำได้ลงไปเป็นที่อยู่ของพญานาค หลวงปู่มั่นท่านมาอยู่ประมาณพญานาคมิฉชาติภูมิ จนกลายเป็นสัมมาทิฐิ และท่านจำพรรษาที่ถ้ำน้ำบึงอยู่หนึ่งพรรษา

ในขณะที่ฟังท่านสั่งให้ไปอยู่ตรงที่ถ้ำน้ำบึง ก็ท้อใจว่าที่บริเวณดังกล่าวเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น เป็นเขตพื้นที่สีแดงคืออันตรายนั่นเอง แต่เหมือนหลวงปู่แหวนท่านจะทราบความรู้สึกหรืออย่างไรไม่ทราบ ท่านจึงบอกว่าไปเถิดไม่มีอันตรายอะไร ไปภาวนาที่ตรงนั้น สัก ๑๐-๑๕ วัน จะเป็นมงคลแก่การเจริญสมณธรรม จึงได้ตัดสินใจเดินทางไปพักบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ ๑๐ กว่าวัน

พระธาตุหินกิว
ดอยดินกึ
อำเภอแม่สลด
จังหวัดตาก

พระบรมธาตุพระบาทดวยดินกึ
เริ่มสร้าง พ.ศ. 2507

สู่ชายแดนแม่สอด

ในระยะนั้นได้พบพระธุดงค์ท่านผ่านมาและได้มาสนทนาด้วย ท่านก็เล่าให้ฟังถึงสถานที่อันเป็นสัปปายะทางอำเภอชายแดนของ จังหวัดตาก คือ **พระธาตุหินกั้ว ดอยดินกั้ว หมู่บ้านวังตะเคียน อำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก** ท่านเล่าให้ฟังว่า มีป่าดงดีมาก จึงได้ตัดสินใจ เดินทางมาที่พระบาทดอยหินกั้ว และก็จริงอย่างท่านว่า ป่าดงร่มรื่น อยู่ห่างไกลชุมชน

ในปีนี้ได้ขออนุญาตพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระวิเชียรมุนี เจ้าอาวาสวัดในสังกัด **อยู่จำพรรษาที่พระบาทดอยหินกั้ว อีก ๑ พรรษา** ปี พ.ศ.๒๕๑๗ มีพระอยู่ร่วมจำพรรษาร่วมกัน ๔ รูป คือ ท่านอาจารย์มหาตาลอ่อน เปรียญ ๕ ประโยค จากประเทศลาว พระคำ จากประเทศพม่า อีกท่านหนึ่ง คือพระสิทธิ รวมทั้ง หลวงพ่อมหาวิบูลย์เป็น ๔ รูป **ตรงนี้เองที่เป็นเหตุให้มาสร้างวัด โพธิคุณในกาลต่อมา**

เมื่อออกพรรษาแล้วแยกย้ายกันเที่ยวบำเพ็ญสมณธรรม ท่านอาจารย์มหาตาลอ่อน ท่านเดินทางไปทางเชียงราย และไปที่ อำเภอเชียงของ กลับไปฝั่งประเทศลาวในปี พ.ศ.๒๕๑๘ พอติ ประเทศลาวเปลี่ยนการปกครองจากราชอาณาจักรลาวอันมีพระ-มหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ ทราบว่าท่านมหาตาลอ่อนถูกจับ และถูกฆ่ามรณภาพยังฝั่งประเทศ ของท่าน ทราบข่าวแล้วนี้ก็สลดสังเวชใจ

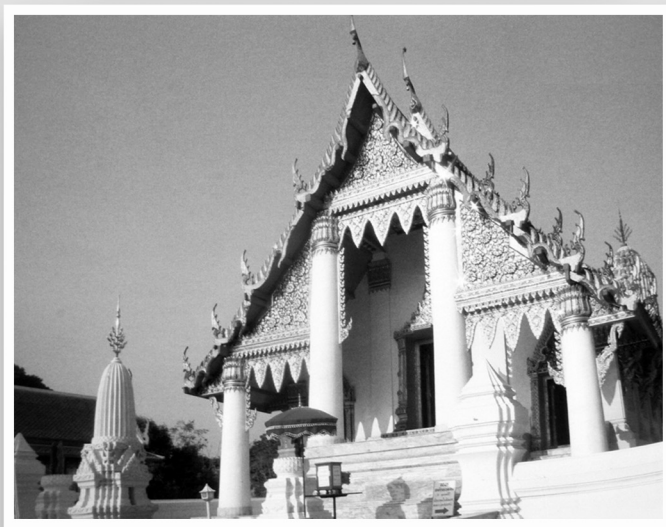
ในปี พ.ศ.๒๕๑๘ กลับมาจำพรรษาที่วัดในสังกัด คือ วัด
อินทารามวรวิหาร กรุงเทพฯ

จำพรรษาวัดกษัตราธิราช

ปี พ.ศ.๒๕๑๙ จำพรรษาวัดกษัตราธิราช จังหวัดอยุธยา
กับท่านเจ้าคุณพระวิสุทธาจารย์เถร (หลวงปู่เทียม สิริปณฺโณ)
ออกพรรษาแล้วจึงออกเที่ยวธุดงค์ หลวงพ่อมหาวิบูลย์ ได้กล่าวถึง
หลวงปู่เทียมไว้ดังนี้

“ท่านสมกับเป็นชายชาติรี เก่งทุกอย่างจริงๆ ตอนที่อาตมา
ไปอยู่กับท่านนั้น ท่านอายุ ๗๐ ปีแล้ว เริ่มฝึกการเป็นอัมพาทไป
แถบหนึ่ง ท่านต้องการถ่ายทอดตำราพิชัยสงครามแก่พระปฏิบัติ
ท่านเกรงว่าของโบราณจะสูญไป และก็พอดี คุณหมอลิรี พัฒนกำจร
ทราบว่าอาตมาชอบในทางภาวนาอยู่แล้ว จึงได้แนะนำให้ไปหา
หลวงปู่เทียม เพราะท่านต้องการจะถ่ายทอดวิชาที่มีความยุ่งยาก
มากๆ ให้แก่พระปฏิบัติได้เรียนเอาไว้ เมื่ออาตมาเข้าไปนมัสการ
ท่าน หลวงปู่ขอรับรองให้จำพรรษาที่วัด อาตมาก็เลยจำพรรษาที่
วัดกษัตราธิราชอยู่พรรษาหนึ่งในปี พ.ศ.๒๕๑๘

วัดกษัตราธิราช อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระวิสุทธาจารย์เถร
(เทียม สิริปญโญ)
วัดกษัตราธิราช
จังหวัดอยุธยา

ท่านได้วิชาทำตะกรุดมาบ้างแต่ไม่เอามา
ทั้งหมดเพราะเกิดสังเวชใจว่า ถ้ารู้เยอะทำได้
เยอะคงจะไม่สงบ ไม่มีเวลาปฏิบัติ และคงต้อง
สนองคนที่อยากได้ไปจนหมดลม

ปี พ.ศ.๒๕๒๐ ไปจำพรรษาที่พระธาตุ
จอมกิตติ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ปี พ.ศ.๒๕๒๑ กลับมาจำพรรษาที่วัด
อินทารามวรวิหาร

สู่แดนพุทธภูมิ

ปี พ.ศ.๒๕๒๒ ได้เดินทางไปจำพรรษาที่วัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย แดนพุทธภูมิ ออกพรรษาแล้วเที่ยวไปนมัสการพุทธสังเวชนียสถานทุกแห่ง และได้ไปดูความยิ่งใหญ่การสลักภูเขาเป็นถ้ำเกี่ยวกับพุทธประวัติที่ถ้ำอชันดา มีทั้งหมด ๒๖ ถ้ำ และที่เอลโลรา มีการสลักภูเขาเป็นรูปเกี่ยวกับประวัติ ที่มีทั้งพระพุทธรูป ศาสนา ศาสนาเชน และศาสนาฮินดูหรือพราหมณ์ เป็นเรื่องยิ่งใหญ่มหัศจรรย์เหลือประมาณ การสร้างในยุคนั้น เทคโนโลยีไม่ได้เจริญอย่างยุคปัจจุบัน แต่มนุษย์ยุคนั้น ก็ทำสิ่งที่เคารพทางจิตวิญญาณได้ขนาดนี้ เป็นเรื่องมหัศจรรย์

ถ้ำอชันดา

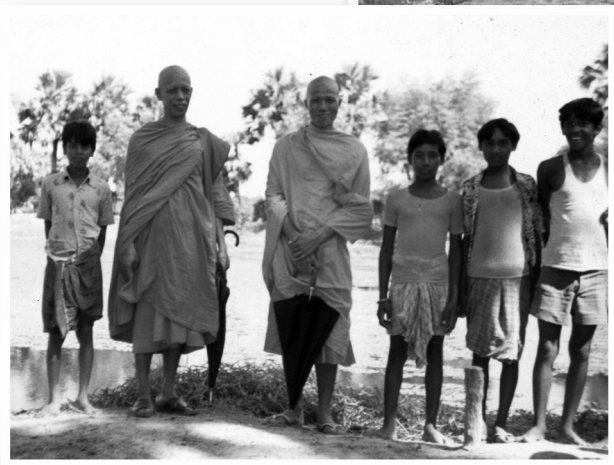
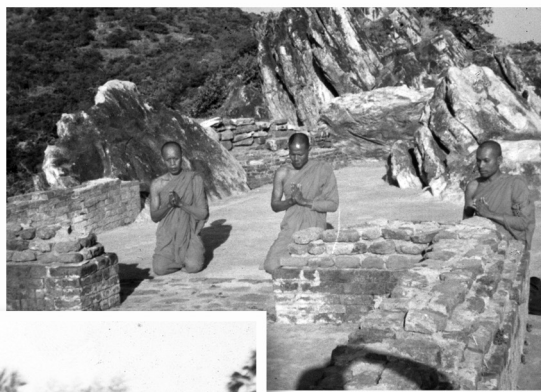

วัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย

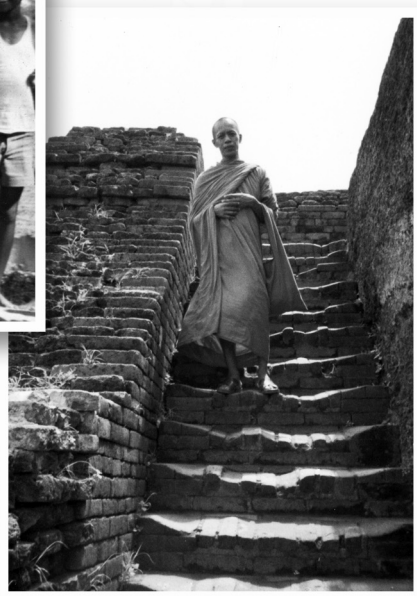

พระแทนวัชรอาสน์
ได้ตั้งพระศรีมหาโพธิ์
พุทธคยา

นมัสการ
พระคันธกุฎี
เขาคิชฌกูฏ

สระมูจลินท์

จากนั้นก็เดินทางไปเมืองฤๅษีเกศ อันเป็นที่อยู่ของบรรดาฤๅษีแต่ดึกดำบรรพ์และได้พักอยู่ที่ฤๅษีเกศ ๗ วัน จึงเดินทางต่อไปที่มัลลूरีย เป็นดินแดนหิมะที่สวยงามมาก เด็กที่นับถือศาสนาซิกข์จากประเทศไทยเราจะมาเรียนอยู่ที่นี่มากพอสมควร จากมัลลूरียก็เดินทางต่อไปแคว้นแคชเมียร์ หรือเมืองศรีนาคา มีทะเลสาบยาวมาก จำวัดในเรือวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๒ ศรีนาคาเป็นเมืองหนึ่งของแคว้นแคชเมียร์ แคชเมียร์เป็นแคว้นใหญ่มากอยู่ในระหว่างหุบเขาหิมาลัย เขาว่าใหญ่กว่าเกาะอังกฤษเสียอีก และยังเป็นปัญหาเรื่องดินแดน ระหว่างอินเดียกับประเทศปากีสถาน

ลึกๆ แล้วในดินแดนแคว้นแคชเมียร์นี้ มีเรื่องลึกลับเกี่ยวกับการเก็บศพพระเยซูอยู่ด้วย เยซูเป็นพุทธศาสนิกชน ที่เข้าใจคำสอนทางพระพุทธศาสนาดีมาก นำไปสอนทางกรีกทางโรมัน จนพวกผู้นำการปกครองระยะนั้นจับตรึงไม้กางเขน เมื่อพุทธปรินิพพานล่วงแล้วได้ ๕๐๐ กว่าปี

การเดินทางจากเมืองจัมมูมาแคว้นแคชเมียร์นั้น ถ้าเดินทางโดยรถยนต์โดยสาร ต้องใช้เวลา ๑ วันเต็มๆ เพราะรถจะวิ่งได้ไหล่ภูเขหิมาลัยตลอด ถ้าจะเดินทางไปควรไปทางสายการบินจะสะดวกกว่าไปโดยรถยนต์ เลี้ยงมากเกินไป

จากเวลาที่เที่ยวในอินเดียหลายๆ แห่ง ได้ข้อคิดอะไรมากในการเดินทางมาจำพรรษาปี พ.ศ.๒๕๒๒ โดยการนำของ คุณธงไชย เกียรติการุณ ปัจจุบันคุณธงไชยอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว อยู่วัด

พระอรรถกิจโกศล

(ธงชัย ธรรมธโช)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม ๙ กาญจนนาภิเษก

กรุงเทพมหานคร

พระราม ๙ กาญจนนาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.๒๕๕๙
ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่
พระอรรถกิจโกศล (ธงชัย ธรรมธโช) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม ๙
กาญจนนาภิเษก

เมื่อเที่ยวชมพุทธสังเวช เพื่อกกราบเบื้องพระพุทธรูปคลบาท
จนเป็นที่อุ่่นใจ และได้ชมเทวาลัยของศาสนาฮินดูและบรรดาฤาษี
ซึ่งมีมาก่อนพุทธกาล ทำให้ได้ข้อคิดเห็นอะไรมากมาย

จากอินเดีย สู่ศรีลังกา

จบจากอินเดียแล้ว ก็เดินทางต่อไปประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็น
ประเทศที่พุทธศาสนาไปตั้งมั่นและมีการทำสังคายนาครั้งที่ ๕ มีการ
จารึกคำสอนเป็นภาษาสิงหล และพระพุทธรูปโมหารยั ไปแปลจาก
ภาษาสิงหลกลับมาเป็นภาษามคร คือ บาลี สันสกฤต

ถึงประเทศศรีลังกาวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๒ วันที่
๒๘ เดินทางจากเมืองหลวงโคลัมโบ ไปเมืองอนูราธปุรี ซึ่งเป็นที่
ทำสังคายนาครั้งที่ ๕ **เป็นครั้งแรกที่มีการจารึกคำสอนลงในใบลาน
เป็นภาษาสิงหล** สมัยพระเจ้าทูลฐคามณีอภัย และต้นพระศรีมหา-
โพธิ์ตรัสรู้ที่พระนางลัสมิตตาเถรี ภิกษุณีอรหันต์ ธิดาพระเจ้า
อโศกมหาราช นำกิ่งจากต้นโพธิ์ตรัสรู้มาถวายพระเจ้าเทวานัมปิยะ
ติสสะ ไว้แต่หลังพุทธปรินิพพานได้ ๓๐๐ กว่าปี

หลังจากที่พระเจ้าอโศกมหาราช ได้ทรงให้ความสะดวก คือ
ทรงเป็นภาระ คือราชูปถัมภ์ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๓ และ
ส่งสมณทูตออกไปเผยแผ่ยังนานาประเทศ ๙ สาย ในประเทศ

ศรีลังกา^{นี้} เป็นสายหนึ่งที่พระราชโอรส และพระราชธิดาของ พระองค์ที่ออกบวชแล้วสำเร็จเป็นพระอรหันต์ คือ **พระมหินทเถระ** กับ **พระนางสังฆมิตตาเถรี** ได้นำมาประดิษฐานเป็นครั้งแรก และ **มันคงมาจวบจนทุกวันนี้** และในดินแดนสุวรรณภูมิ **พระโสณเถระ** กับ **พระอุตตระเถระ** พร้อมคณะสมณทูต ได้นำมาประดิษฐาน แต่ครั้งนั้น

ได้เที่ยวอยู่ในประเทศศรีลังกา เพื่อศึกษาหลักฐานพระพุทธศาสนาอยู่ ๑๕ วัน จากนั้นเดินทางต่อมาประเทศสิงคโปร์ และ ประเทศมาเลเซีย แล้วกลับถึงประเทศไทยปี พ.ศ.๒๕๒๓

ตอบแทนคุณพระอาจารย์

เมื่อเดินทางถึงประเทศไทยจึงทราบว่า **พระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญ** **พระวิเชียรมุนี เจ้าอาวาสวัดอินทารามวรวิหาร พระนิสสยาจารย์ท่าน** **มรณภาพจากไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๒** และระหว่างอยู่บำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทานร่วมกับบรรดาศิษย์ของ **พระเดชพระคุณท่าน ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๓** ก็ได้รับ **หนังสือบอกลงมาจากโยมสิงห์น้อย ชาพรหม** ว่า พระสายกรรมฐานของหลวงพ่อบุญ สุกทุกโข หรือพระโพธิญาณเถร วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นสหธรรมิกกับหลวงพ่อบุญได้

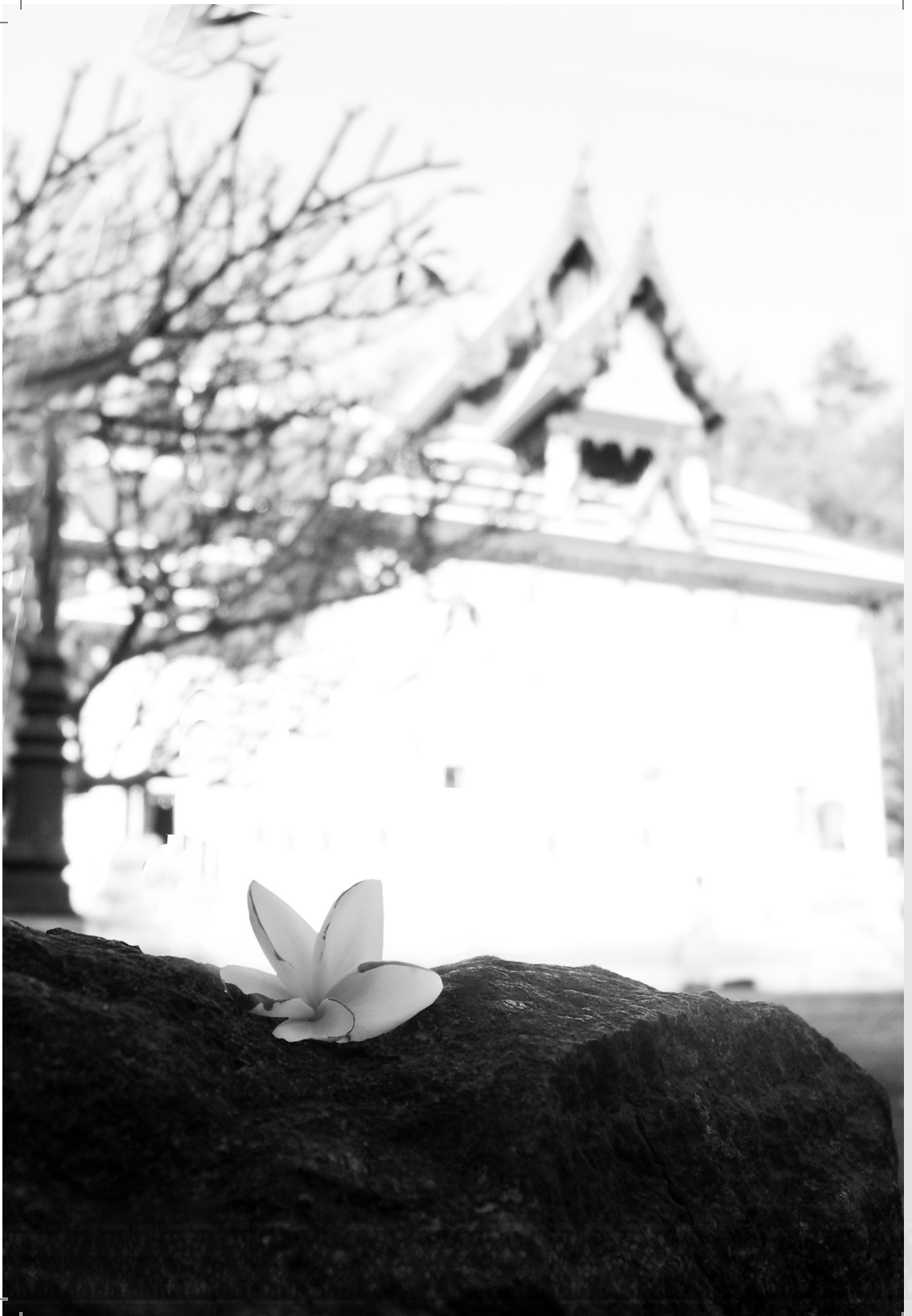

งานบำเพ็ญกุศลศพ พระวิเชียรรมณี

ขึ้นมาพักบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ตรงที่ตั้งวัด
ปัจจุบัน ต้องการพบ ขอให้ขึ้นมาพบด่วน
และก็เดินทางขึ้นมาพบท่าน ในที่สุดก็จะ
ต้องมาแก้ปัญหาและเป็นประธานสร้างวัด
โพธิคุณต่อมา เป็นประวัติสังเขปของสมภาร
รูปแรก และรูปปัจจุบันของวัดโพธิคุณ

ป ระ วั ตติ
วัด โ พ ธิ คุ ณ

โพธิคุณารามูปตติ

(การเกิดขึ้นของวัดโพธิคุณ)

วัดโพธิคุณ (ห้วยเตย) ตั้งอยู่ถนนสายเอเชียตาก-แม่สอด
หลักกิโลเมตรที่ ๖๙ อยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่สอด ๑๑ กิโลเมตร
พอดิ ตั้งอยู่เลขที่ ๖๔/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด
จังหวัดตาก ๖๓๑๑๐ แต่ละปีมีพระภิกษุ-สามเณรอยู่จำพรรษา
ไม่แน่นอน แต่ก็ไม่เคยต่ำกว่า ๒๐ รูป ทั้งนี้ วัดโพธิคุณเป็นวัด
ฝ่ายอรัญวาสี ซึ่งมีกฎระเบียบบอกว่า พระภิกษุสามเณรต้องนำพา
ธูระทั้งสองอย่างไปพร้อมๆ กัน คือ

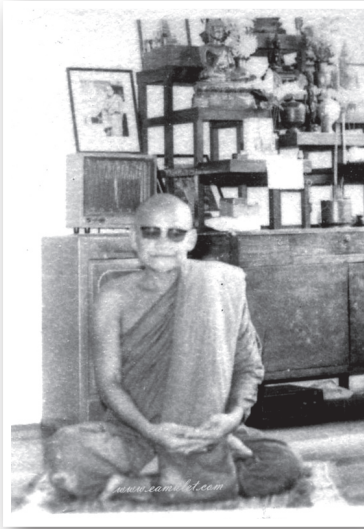
๑. คันธธูระ ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนทั้งนักธรรมและบาลี
อันเป็นพุทธพจน์
๒. วิปัสสนาธูระ ได้แก่ การปฏิบัติภาวนาทั้งสมถภาวนาและ
วิปัสสนาภาวนา

ทั้งสองฐานะนี้เป็นหน้าที่ของผู้บวชเข้ามาในพระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะละเลยมิได้ ต้องศึกษาเรียนรู้แล้วปฏิบัติให้ดั่งตามสมควร

การก่อสร้างวัดโพธิ์คุณนั้นได้รัตนบุรุษสองท่าน คือ ท่านหนึ่งหาทุนเพื่อการดำเนินการ และอีกท่านหนึ่งสละทั้งชีวิตและจิตใจทุ่มเทถวายตัวเป็นพุทธบูชา โดยไม่ยอมรับค่าตอบแทนใดๆ จากทางวัดเลย สร้างอุโบสถและศาลาการเปรียญเป็นสถาปัตยกรรมซึ่งมีศิลปะงดงาม พร้อมทั้งจัดอาณาบริเวณอันเป็นพุทธสถานไว้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ดังเป็นการเนรมิตของพระวิษณุ ฉะนั้น

สถานที่ตั้งวัดโพธิ์คุณก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ ยังเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ ไม่เคยมีที่พักสงฆ์ สำนักสงฆ์ หรือวัดมาก่อนเลย มีประชาชนในตำบลอำเภอแม่สอดมาจับจองแผ้วถางทำไร่พืชผักผลไม้ อยู่ ๕ เจ้าของด้วยกัน ประชาชนหมู่ที่ ๖ ตำบลแม่ปะเป็นชาวพุทธทั้งสิ้น เพราะมีร่องรอยที่จะทำเป็นที่พักสงฆ์อยู่ทั้งที่บ้านห้วยหินฝนและบ้านห้วยเตย (เรื่องชื่อบ้านนั้นเอาไว้เล่าในเรื่องสันติเกนิทาน) แต่ไม่มีพระภิกษุ-สามเณรมาอยู่ประจำ ทั้งนี้ทั้งนั้นยากแก่การสันนิษฐาน แต่พออนุมานได้ว่า อาจเป็นเพราะสถานที่นั้นขณะนั้นยังมีไข้ป่า เช่น ไข้มาลาเรียชุกชุมก็เป็นได้ และชาวบ้านโดยรวมมีความเป็นอยู่ไม่ค่อยจะสมบูรณ์นัก ส่วนมากมีอาชีพรับจ้างและหาของป่ายังชีพกันตามมีตามได้ และความเป็นอยู่ก็กระจัดกระจายเปลี่ยนแปลงโยกย้ายกันอยู่ตามที่ที่จับจองห่างๆ กัน ไฟฟ้าไม่มีใช้น้ำกินน้ำใช้ก็อาศัยน้ำตามลำธาร ยังไม่มีระบบการบริหารและ

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)
วัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี

จัดการให้เป็นองค์รวมอย่างมีกฎเกณฑ์เหมือนอย่างเป็นหมู่บ้านแล้ว
ในปัจจุบันนี้

ในเดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๒๓ มีพระเถียวกรรมฐานสาย
ปฏิบัติของพระโพธิญาณเถร (หลวงพ่อชา สุภทฺโท) วัดหนองป่าพง
จังหวัดอุบลราชธานี สองรูปด้วยกัน คือ พระอาจารย์วิจิตร และ
พระอาจารย์ถาวร ได้มาปักกลดบำเพ็ญสมณธรรมอยู่บริเวณบ้าน
ห้วยเตย ประชาชนในหมู่บ้านนอกจากจะถวายอาหารบิณฑบาตกับ
ท่านแล้ว ยังมีโอกาสสนทนาธรรมกับท่านและได้นิมนต์ให้ท่าน
อยู่นานๆ และได้พาขึ้นมาดูที่ตรงที่สร้างวัดในปัจจุบันนี้

เมื่อท่านทั้งสองรูปมาเห็นที่แล้วก็พอใจ และได้ปักกลดบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ใต้ต้นขนุนใกล้ลำธารน้ำ ประชาชนในหมู่บ้านทั้งบ้านห้วยเตยและบ้านห้วยหินฝน โดยการนำของคุณครูประสิทธิ์ ลิทธิสงคราม คุณโยมประภาส บินทวีหค และคุณโยมชัย กันเกตุ ตกลงที่จะสร้างวัดขึ้น และได้ติดต่อเจ้าของที่ทั้ง ๕ เจ้าของนั้นเจ้าของที่บางรายเมื่อทราบข่าวชาวบ้านหมู่ที่ ๖ ต้องการจะสร้างวัดบางเจ้าของได้ถวายที่ให้โดยไม่คิดค่าตอบแทนใดๆ แต่บางรายขอค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย เมื่อปัญหาเรื่องที่ดินจากเจ้าของที่จับจองไม่มีปัญหาแล้ว เรื่องที่จะต้องดำเนินการต่อไปคือ เรื่องทางราชการบ้านเมือง คือกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประจวบกับเวลานั้นอาตมาภาพ พุทธธรรมาภิกขุ ซึ่งมีสังกัดอยู่วัดอินทารามวรวิหาร ตลาดพลู ธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้กลับจากจำพรรษาที่วัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย ปีพระชา พ.ศ.๒๕๒๒ เดินทางถึงวัดอินทารามวรวิหาร เกิดกลางสังฆกรรมในใจอยู่ว่า เราคงหมดที่พึ่งแล้วกระมัง เพราะพระเดชพระคุณหลวงพ่อ วิเชียรมุณี ซึ่งเป็นอธิบดีสงฆ์ คือ เป็นเจ้าอาวาสและเป็นพระนิสสัยอาจารย์ของอาตมาภาพ ได้มรณภาพจากไปก่อนหน้าอาตมาภาพ เดินทางกลับมาถึงเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๒ และในระหว่างที่ร่วมบุญในงานศพของพระเดชพระคุณท่านนั่นเอง ก็ได้รับหนังสือบอกลงมาจาก คุณโยมสิงห์น้อย ชาพรหม บ้านแม่ตาว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ว่า สหธรรมิกของอาตมาภาพทั้งสองรูปดังกล่าวแล้ว ได้มาพักบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ที่ตั้งวัดในปัจจุบันนี้

และในหนังสือยังเน้นไปด้วยว่าสภรรมิกทั้งสองรูปต้องการพบเป็น พิเศษ ขอให้ขึ้นมาพบกับท่านด้วย

เมื่อทราบงานพระราชทานเพลิงศพของพระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระวิเชียรรมุณีเป็นที่ชัดเจนแล้ว ต้นเดือนกุมภาพันธ์ปี พ.ศ.๒๕๒๓ เตรียมบริขารเพื่อเดินทางขึ้นมา ในระยะนั้นทาง ขึ้นมายังที่ตั้งวัดเป็นป่ารกทึบด้วยป่าไผ่และวัชพืช ต่ำลงไปก็เป็น ป่าพงที่หนาทึบมาก เมื่อเดินทางโดยการนำของคุณโยมสิงห์น้อย ชาพรหม ก็ได้พบท่านทั้งสองเป็นเวลาใกล้ค่ำแล้ว

หลังผ่านการถามทุกข์สุขของกันและกันพอสมควรแล้ว ท่านทั้งสองได้ปรารภให้ฟังว่า ประชาชนในหมู่บ้านต้องการจะสร้างเป็นวัดขึ้นในที่ตั้งกล่าวนี้อาตมาภาพพิจารณาดูอาณาบริเวณแล้ว ก็บอกกับท่านทั้งสองว่า ถ้าทำได้ก็จะดีมากเพราะป่าเขาลำธารน้ำอุดมสมบูรณ์ดีอย่างยิ่ง เป็นเหมือนที่ขอบเขตที่แบ่งไว้เป็นการเฉพาะ เนื่องจากมีภูเขาเป็นเหมือนเขตที่ชัดเจน และอยู่ห่างจากชุมชนดีมาก สงบสงัดปราศจากสิ่งรบกวนเหมาะสมที่จะเป็นวัดฝ่ายอรัญวาสี (วัดป่า) สำหรับบำเพ็ญสมณธรรมของผู้ใฝ่ความสงบทางจิตวิญญาณ เมื่อท่านพร้อมที่จะอยู่เพื่อให้ประชาชนเขาสร้างวัด ก็สมควร และสำหรับผมเองมีอะไรจะช่วยเหลือได้ก็จะช่วยตามกำลังความสามารถ

จากการสนทนาเป็นที่เข้าใจกันดีแล้ว ท่านทั้งสองก็นำพาอาตมาภาพขึ้นไปพักที่กุฏิหญ้าคา ตั้งอยู่เชิงดอยที่สร้างเสร็จแล้ว กุฏิหลังดังกล่าวยังอนุรักษ์ไว้เป็นอนุสรณ์หลังหนึ่งจนถึงปัจจุบันนี้

และท่านทั้งสองก็ได้กลับไปพักที่บริเวณต้นน้ำซึ่งท่านแขวนกลดพักอยู่ได้ต้นขนุน ในช่วงตอนต้นของคำคินั้น หลังจากสวดมนต์ไหว้พระเจริญสมณธรรมตามปกติแล้ว ได้พิจารณาพระธรรมวินัยที่ประพาสปฏิบัติอยู่ และดูความรู้สึกในจิตใจของตนก็นึกแปลกใจอยู่อย่างว่า ทำไม จิตใจของเราพอมายังสถานที่แห่งนี้แล้วเหมือนกับมีความอบอุ่นอะไรบางอย่างเกิดขึ้นอย่างประหลาดทำให้นึกถึงคำเตือนของครูบาอาจารย์ฝ่ายปฏิบัติที่ท่านเคยเตือนอยู่ว่า “ถ้าไปถึงที่ใด แล้วมีความรู้สึกเหมือนกับสถานที่เหล่านั้นเป็น

พระเทพสังวรวิมล
(บุญธรรม ดิษฐ์วิไล)
วัดอินทารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

ที่อยู่ของตน ตรงนั้นจะต้องระวางเป็นอย่างยิ่ง เพราะอาจเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติธรรมที่เราจะต้องดำเนินต่อไปให้ดีที่สุดก็ได้” และก็
ปล่อยหลับไป

ในการหลับไปของคืนแรกเป็นเรื่องแปลกมาก ผันเป็นเรื่องเป็นราวเหมือนอย่างกับเป็นเรื่องจริงๆ ที่เจอ และพบเห็นสิ่งที่ไม่น่าจะเป็น จนเวลาใกล้อรุณ พอรู้สึกตัวตื่นขึ้นพยายามทบทวนความฝัน ก็ยังนึกแปลกใจว่า ทำไมฝันยืดยาวเป็นเรื่องเป็นราวอย่างนี้ ผัน

อย่างใดนั้นเอาไว้เล่าในการเขียนนิทานเกิดวัดโพธิ์คุณก็แล้วกัน เพราะในที่นี้เพียงต้องการให้รู้ประวัติวัดโดยย่อๆ เท่านั้น

พอได้อรุณก็พากันเที่ยวโคจรบิณฑบาต เพราะบ้านประชาชน ในระยะนั้น อยู่กระจัดกระจายห่างออกไปไกลมาก บางแห่งถึง สามกิโลเมตรก็มี และได้อยู่บำเพ็ญสมณธรรมกับสัทธิธมิกจน จวนเวลาใกล้งานพระราชทานเพลิงศพ พระเดชพระคุณพระวิเชียรมนี ต้นเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๒๓ จึงได้ลาท่านทั้งสองเดินทางลง กรุงเทพฯ กลับไปวัดอินทารามวรวิหาร

และเมื่องานพระราชทานเพลิงศพของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระวิเชียรมนีผ่านไปแล้ว กลางเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๒๓ ก็ยัง ไม่ได้เดินทางไปไหน เพราะพระเดชพระคุณ**พระเทพสังวรวิมล** เจ้าอาวาสในขณะนั้น ขอร้องให้อยู่ช่วยกันก่อน เพราะอาตมาภาพ มาอยู่ในนิสสัยของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระวิเชียรมนีตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๐๐ ได้ทั้งคันถธุระและแนวทางทางวิปัสสนาธุระเริ่มต้น จากที่นี่ จึงตั้งใจว่าจะอยู่ช่วยเป็นธุระให้กับทางวัดสักระยะหนึ่ง

แต่แล้วทุกอย่างที่ว่าเป็กลางสังฆรณ์ก็เริ่มปรากฏเป็นความ จริงขึ้น เมื่อเวลาใกล้พรรษาในปีดังกล่าว ก็ได้รับหนังสือบอก ลงไปจากคุณโยมครูประสิทธิ์ ลิทธิสงคราม ว่าขอนิมนต์ขึ้นมายุ่ จำพรรษา ณ ที่พักสงฆ์ด้วย เพราะไม่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา และบอกไปด้วยว่าสัทธิธมิกทั้งสองรูปของอาตมาภาพ คือ พระ อาจารย์ถาวรและพระอาจารย์วิจิตร ได้เดินทางกลับไปวัดหนองป่าพง แล้ว เมื่อทราบจากหนังสือก็แปลกใจอยู่เหมือนกันว่า ทำไม ท่าน

ทั้งสองจึงจากไปเสีย ทั้งที่บอกว่าจะอยู่เพื่อให้ประชาชน
เขาส่งสร้างวัด และก็น่าจะส่งข่าวให้ทราบบ้าง ก็ไม่ได้
ส่งข่าวอะไรเลย แต่เมื่อญาติโยมเขานิมนต์แล้วก็ต้องไป

จึงลาผู้รักษาการเจ้าอาวาสเดินทางขึ้นไป ท่าน
ผู้รักษาการได้ให้พระบวชใหม่เป็นพระอนุจรถิตตามขึ้น
ไปสองรูป และในพรรษาแรกที่เป็นที่พักสงฆ์ มีพระอยู่
จำพรรษาร่วมกัน ๔ รูป เพราะก่อนเข้าพรรษาไม่กี่วัน
มีพระภิกษุเดินทางมาจากอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
มาอยู่จำพรรษาด้วยอีกหนึ่งรูป ก็อยู่จำพรรษากันมา
ด้วยความเรียบร้อยตลอดไตรมาส

ออกพรรษาไม่นาน มีหลายๆ อย่างเป็นเรื่องทำทนายทั้งคน และภูมิอันลึกลับ ซึ่งทำให้ทูลที่เขาว่านั้นแหละทูลพระ ได้ตัดสินใจ ทันทีที่จะต้องทำให้ได้ถ้ายังไม่ตายเสียก่อน และก็ป็นคำสั่งของ ครูบาอาจารย์ฝ่ายปฏิบัติได้สั่งด้วยว่า **“ท่านควรเอาความตายเป็น รัชชูปถัมภ์ไว้บนคอกให้เขาได้ดูสักองค์หนึ่ง ในฐานะพระเทวกรรมฐาน อย่างพวกเรา”** ในระยะดังกล่าวนั้นก็ได้นำนามที่พุกสงฆ์ว่า “ที่พุก สงฆ์สวนโพธิญาณอรัญวาสี” เพื่อเป็นการถวายเกียรติแก่พระสาย กรรมฐาน คือ พระโพธิญาณเถระ (หลวงพ่อบุญ สุภาโท) ด้วย เรื่องรายละเอียดนั้นเอาไว้เล่าในนิทานเกิดวัดโพธิ์คุณ

จากนั้นอาตมาภาพได้เดินทางลงมากรุงเทพฯ คือ วัดอินทรา- รามวรวิหาร และไปบอกความตั้งใจที่จะสร้างวัดขึ้นให้อธิบดีท่านรอง อธิบดีกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง คือ คุณอุทัย มนธาตุพลิน ทราบ และเดินทางกลับขึ้นมาที่พุกสงฆ์ในปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๔ ปรากฏว่า น.อ.พิเศษ อาวุธ สะมะพันธ์ ซึ่งดำรง ตำแหน่ง ผบ. นพค. ๓๓ กรป. กลาง ได้นำเครื่องมือจักรกลของ หน่วยมาตัดถนนขึ้นไปยังที่พุกสงฆ์ และปรับที่บริเวณที่สร้างอุโบสถ ในปัจจุบันให้เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว โดยมีคุณโยมครูประสิทธิ์ เป็นผู้ดูแลบอกเขตให้

ทุกอย่างเหมือนกับเป็นเรื่องที่ถอยไม่ได้แล้ว จึงได้ดำเนินการ ต่อไป โดยสร้างกุฏิทรงไทยถาวรขึ้น และมีประชาชนชาวอำเภอ แม่สอดหลายๆ ท่าน ก็ได้ให้การสนับสนุนตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึง ทุกวันนี้ ในปลายปี พ.ศ.๒๕๒๔ คุณอุทัย มนธาตุพลิน พร้อมด้วย

คุณบุญมี คุ่มชาติ คุณสมศักดิ์ กิจชูศรี คุณรัญจวน กลิ่นธูศรี และคุณทวี สุพรรณฮี เพราะขณะนั้นคุณอุทัยดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ได้จัดภิกษุสามัคคีพร้อมด้วยชาวคณะ จังหวัดพิจิตร นำโดยคุณบุญธรรม พิทักษ์ ประถมศึกษาจังหวัด พิจิตร ร่วมทอดกฐินพร้อมด้วยชาวอำเภอแม่สอด ทอดกฐินได้ ปัจจัยเป็นทุนครั้งแรก ๔๐๐,๐๐๐ บาทเศษ และก็ได้ดำเนินการ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้

ส่วนการดำเนินเรื่องทางกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ได้รับอนุญาตที่ให้สร้างวัดได้ เป็นจำนวน ๑๕ ไร่ ตาม หนังสือเล่มที่ ๑๑๒ ฉบับที่ ๐๘ ที่ทำการศาลากลางจังหวัด เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๘ อนุญาตโดยกรมการศาสนา (โดยศึกษาธิการอำเภอแม่สอด)

เมื่อได้รับอนุญาตเรื่องที่ดินแล้ว กรรมการจึงทำเรื่องขอ อนุญาตสร้างวัดไปทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับหนังสืออนุญาต ให้สร้างวัดได้เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๘ จากนั้นจึงทำเรื่อง ขอดังวัดในพระพุทธศาสนา ทางกระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้ง เป็นวัดชื่อ “วัดโพธิคุณ”

เมื่อเป็นวัดถูกต้องตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว ทางการปกครองคณะ สังฆมณฑลจังหวัดตาก ได้แต่งตั้ง พระมหาวิบูลย์ พุทธญาโณ ป.ธ. ๔ น.ธ.เอก วิชาครูพิเศษมูล เป็นเจ้าอาวาส เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๑ ทางเจ้าอาวาสปรึกษาดทกลงกับคณะกรรมการ ทำเรื่องขอพระราชทานวิสุงคามสีมา และได้รับประกาศพระบรม-

สำเนา

(ตามแบบจ ๑ /

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

เล่มที่ ๑๒๒
ฉบับที่ ๐๘
กรมป่าไม้
ที่ทำการ สว.ลพบุรี
วันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
อธิบดีกรมป่าไม้ โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๐
เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

อนุญาตให้ **สุเมธพร ศาสนา (โศภิตา วัชรวิกรม)** อายุ ๒ ปี สัญชาติ ไทย
มีภูมิลำเนาอยู่บ้าน **บึงสอ** เลขที่ **๑๖/๓** หมู่ที่ **๑๑** ตำบล **บึงสอ**
ตำบล **บึงสอ** อำเภอ **บึงสอ** จังหวัด **ลพบุรี**
เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่า **บึงสอ**
ในท้องที่ตำบล **บึงสอ** อำเภอ **บึงสอ** จังหวัด **ลพบุรี**
เพื่อประโยชน์ **เพื่อสร้างบ้านพัก สวนโศภิตา วัชรวิกรม**

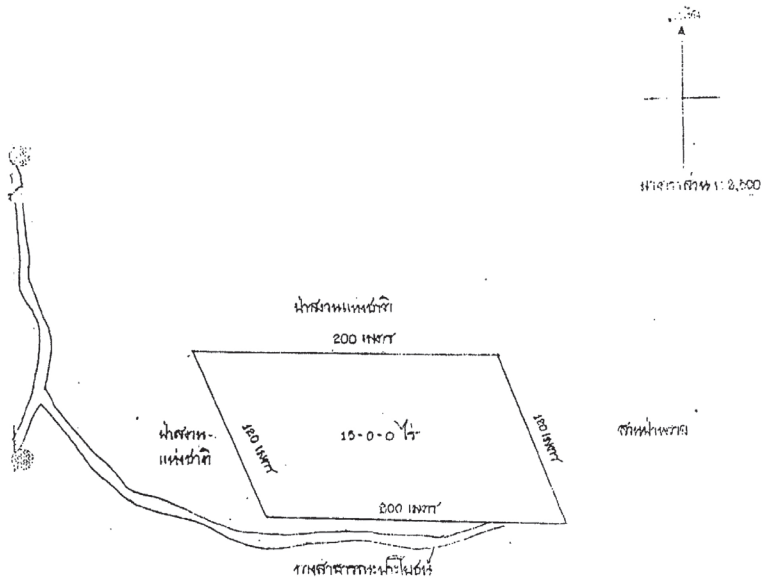
เป็นการชั่วคราวภายในเนื้อที่ ๑๕ ไร่ งาน ๐ ตารางวา จนถึงวันที่ ๒๐
เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามแผนที่ส่งมายังหนังสืออนุญาตนี้ โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้
ทิศเหนือ วัดได้ ๒๐๐ เมตร จด ป่าสงวนแห่งชาติ
ทิศตะวันออก วัดได้ ๑๐๐ เมตร จด สวนป่าหว่อ
ทิศใต้ วัดได้ ๒๐๐ เมตร จด พืชสวนสาธารณะ
ทิศตะวันตก วัดได้ ๑๐๐ เมตร จด ป่าสงวนแห่งชาติ
ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

สำเนาถูกต้อง

(นายสมเดช อเนาว์) (นายสมเดช อเนาว์) (นายสมเดช อเนาว์)
เจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ ตำแหน่ง **ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี**

4/22/12 4:28:28 PM

แผนที่แสดงขอบเขตที่ดินของธนาคาร เมื่อวันที่ ๑๑๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕
 แสดงอาณาเขตที่ดินที่ไม่ให้กรมการศาสนา (โดยศึกษาวิธีการอำเภอแม่สอด ผู้มีโฉนดที่ดิน)
 เจ้าพระโยชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่สอด เพื่อสร้างสำนักสงฆ์ สวนโศภณธรรมวิภาติ ตำบลแม่
 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เนื้อที่ ๕๕-๔-๐๐ ไร่

(ลงชื่อ)

ผู้ตรวจ

ขอรับรองว่าเป็นภาพถ่ายจากคนดมบัง

นายท้าว รักพงษ์
 ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

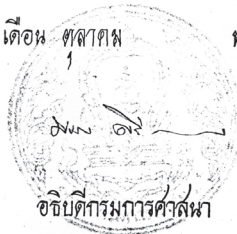
นายสมเดช อมวาท
 เจ้าหน้าที่งานป่าไม้ ๕

หนังสืออนุญาตให้สร้างวัด

อาศัยความตามข้อ ๓. แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗)
ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กรมการศาสนา
ด้วยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และ มหาเถรสมาคม
อนุญาตให้ พายัพพล เกษมพล

อยู่บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๒ ตำบล แม่ปะ
อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก
สร้างวัดขึ้นที่บ้าน ห้วยเตย หมู่ที่ ๒ ตำบล แม่ปะ
อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก
ภายในกำหนดตั้งแต่วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘
ถึงวันที่ ๒๙ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓
วันที่ ๒๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง ตั้งวัดในพระพุทธศาสนา

ตามที่ นายสิมุต เพ็ญพุด ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด ณ หมู่บ้านที่ ๖ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก นั้น บัดนี้
ได้รับอนุญาตให้สร้างเสนาสนะขึ้นสมควรเป็นที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์ได้แล้ว
อาศัยความตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗)
ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และด้วยความเห็นชอบ
ของมหาเถรสมาคม กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งเป็นวัดขึ้นในพระพุทธศาสนา
มีนามว่า “วัดโพธิคุณ” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
ขอให้วัดโพธิคุณ สถิตสถาพรตลอดกาลนาน.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๙

ราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานวิสุงคามสีมา ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๒ โดยมีเนื้อที่พระราชทานวิสุงคามสีมา กว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร เมื่อได้รับพระราชทานแล้ว ทางวัดได้ดำเนินการฝังลูกนิมิตและผูกพัทธสีมาตามหลักพระวินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๖ และทางเจ้าอาวาสได้ตั้งคุณอุทัย มนธาตุพลิน เป็นไวยาวัจกรของวัดโพธิ์คุณ ตามระเบียบพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทุกประการแล้ว และตั้งเพิ่มเติมอีก ๒ ท่าน คือ คุณกิตติ เลิศมงคล และคุณอดิศักดิ์ มุ่งทอง

เนื่องจากวัดโพธิ์คุณเป็นวัดฝ่ายอรัญวาสี ซึ่งมีป่าสงวนแห่งชาติติดเนื้อที่ของวัดทั้งทางทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศเหนือ ทางวัดจึงดำเนินการทำเรื่องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อจัดทำเป็นพุทธอุทยาน และก็ได้รับอนุญาตให้เข้าได้ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เล่มที่ ๕๐ ฉบับที่ ๗๘ ที่ทำการศาลากลางจังหวัดตาก เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นเนื้อที่ ๒๕๐ ไร่ จนถึงวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ความเป็นมาของวัดโพธิ์คุณ จากเป็นที่พักสงฆ์และเป็นวัด แม้จะยังไม่สมบูรณ์เต็มรูปแบบทุกอย่าง แต่ก็อยู่ในขั้นตอนที่เป็นวัดถูกต้องตามกฎหมายระเบียบตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์แล้ว แต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันที่บันทึกประวัติวัดเป็นเวลา ๒๑ ปี ทางวัดโดยการนำของประธานสงฆ์ก็ได้พยายามดำเนินตามธรรมะที่พระภิกษุผู้บวชเข้ามาในพระธรรมวินัย จำเป็นจะต้องดำรงรักษาไว้ นั่นคือ “คันถธุระ”

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานวิสุงคามสีมา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้วัดที่มีชื่อในบัญชีท้ายประกาศนี้ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาตามเขตที่กำหนดไว้ในบัญชีนี้นี้ และให้หมายอำเภอท้องที่ปกครองเขตให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้.

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พงศ์ ศิริวิวัฒน์
รองนายกรัฐมนตรี

บัญชีรายชื่อวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
งวดที่ ๔ ประจำปี ๒๕๖๒

ที่	วัด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	กำหนดเขต กว้าง, ยาว/เมตร	
๕	โพธิ์คูหา	แม่ปะ	แม่สอด	ตาก	๓๐	๕๐

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

เล่มที่ 90 ที่ทำการ ศาลากลางจังหวัดตาก
ฉบับที่ 78 วันที่ 2 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2538
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 อธิบดีกรมป่าไม้โดย
อนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 11 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538
อนุญาตให้ กิตติกริช (โพนนาะสมิต กิมพล) อายุ 59 ปี สัญชาติ ไทย
มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 61/ - ถนน - หมู่ที่ 6
ตำบล/แขวง แม่ระ อำเภอ/เขต แม่สอด จังหวัด ตาก
เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่า แม่สอด
ในท้องที่ตำบล แม่ระ อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก
เพื่อ สร้างที่พักอาศัยของญาติที่ติดป่า

เนื้อที่ 250 ไร่ - งาน - ตารางวา จนถึงวันที่ 1 เดือน สิงหาคม
พ.ศ. 2538 ตามแผนที่สังเขปท้ายหนังสืออนุญาตนี้ โดยมีอาณาเขตดังต่อไปนี้
ทิศเหนือ จด แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ได้ 880 เมตร
ทิศตะวันออก จด แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ วัดได้ 180 เมตร
ทิศใต้ จด แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ วัดได้ 180 เมตร
ทิศตะวันตก จด แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ วัดได้ 480 เมตร

ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่แนบท้ายหนังสืออนุญาตนี้

(ลงชื่อ) นายเกษม นาครัตน์ ผู้อนุญาต

(นายเกษม นาครัตน์)
(ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก)

ตำแหน่ง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตราตั้งเจ้าอาวาส

ที่ ๕/๒๕๓๑ วันที่ ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๑

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งกฎหมายตราสามดวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๖๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงแต่งตั้งให้

พระ มหาวินมุต ฉายา พุทธวินโย อายุ ๕๓ พรรษา ๓๓ วิชา พระ ป.ธ. ๕ - นว. เจก วัด โพธิ์คูณ

ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัด โพธิ์คูณ

ตำบล แม่ระ อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก

มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้น จงอยู่ใน

โอวาทของเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติการโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง

ขององค์ความเจริญของพระพุทธศาสนา ศักดิ์มา ตลออดกาล

นาม เทอญ.

เจ้าคณะจังหวัดตาก

ประกอบ

การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ทั้งฝ่ายนักธรรมและบาลีอันเป็น พุทธพจน์ ธุระส่วนนี้พระภิกษุ-สามเณรที่จบการศึกษาในส่วน นักธรรมตรี โท เอก นั้น มากรูป และที่เป็นมหาเปรียญธรรมไป แล้วประมาณ ๑๐ กว่ารูป “วิปัสสนาธุระ” การปฏิบัติภาวนาทั้ง สมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา และบำเพ็ญอุตุงควัตร ก็ไม่เคย ทอดธุระ เพราะเป็นธุระที่นักบวชผู้เข้ามาสู่พระธรรมวินัยนี้จะต้อง ทรงไว้เป็นหน้าที่โดยตรง

เรื่องการหาทุนเพื่อสร้างเสนาสนะต่างๆ นั้น ถือว่าเป็นหน้าที่ ของไวยาวัจกรและคณะกรรมการวัด เป็นผู้จัดการและดำเนินการ เพราะหน้าที่การก่อสร้างนั้นเป็นเรื่องของอุบาสก-อุบาสิกา แต่ โบราณมา ซึ่งเกิดวัดในพระพุทธศาสนาเป็นวัดแรก คือ วัดเวฬุวัน ที่กรุงราชคฤห์ วัดพระเชตุวัน วัดบุพพาราม และวัดนิโครธาราม ดูตามพระพุทธประวัติความเป็นมาแล้ว เป็นเรื่องของฆราวาส ญาติโยมทั้งสิ้น เว้นแต่บางครั้งพระภิกษุอาจช่วยบ้างก็เพียงแต่อยู่ เป็นหลักให้เกิดความแน่ใจแก่ผู้สร้างว่าจะต้องมีพระภิกษุอยู่แน่นอน เท่านั้น ไม่ใช่พระภิกษุไปเป็นธุระเสียเอง ตามพระพุทธประวัติแล้ว ไม่ค่อยจะพบ เพราะไม่ใช่ธุระของผู้บวชเข้ามาในพระธรรมวินัย ถ้า ทำหน้าที่ผิดธุระเสียแล้ว มันจะสับสนวุ่นวาย ธุระที่นักบวชควรจะได้ ก็กลายเป็นอย่างอื่นไป เป็นการได้สิ่งที่ไม่น่าจะได้ แทนที่จะได้ หักกลับไปได้ทาง หางยาวมากเข้าก็เป็นเรื่องสับสนในที่สุด หากหาก แก่กันไม่ค่อยจะพบต้นเหตุที่แท้จริง

หน้าที่คือธรรมาทุกฝ่ายรู้สิทธิและหน้าที่ ไม่ต้องสมบูรณ์อย่างครึ่งพุทธกาล แต่ก็อย่าละเลยจนกลายเป็นสิ่งเสริมกันไม่ถูกที่ถูกทางจนเกินงามไป สิ่งที่ได้มันจะไม่คุ้มค่าก็เท่านั้นเอง ถ้าทุกฝ่ายรู้เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของพุทธบริษัท ทั้งฝ่ายภิกษุ สามเณรอุบาสก อุบาสิกา อย่างดีงามตามสมควรแล้ว พระพุทธศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ประกาศทางเดินทางจิตวิญญาณไว้อย่างชัดเจนแล้ว คือมรรคสี่จตามหลักอริยสัจ ก็ยังมีทางเดินที่ไม่หลงทาง ทั้งผู้นำเดินและผู้ตามก็น่าจะไม่ก่อปัญหา **“เหล็กจะพินาศก็เพราะตัวเหล็กเอง คือ สนิมที่เกิดอยู่ในตัวเหล็ก”**

พระพุทธศาสนาอันเป็นคำสอนที่มีแต่ความบริสุทธิ์ ที่ถ่ายทอดออกมาจากพระหฤทัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเกิดประโยชน์ที่แท้จริง แก่ทุกเหล่าทุกฝ่ายได้ตามพระเมตตา พระมหากรุณาได้อย่างแท้จริง อยู่ที่ธรรมาที่วางแล้ว ถ้าทุกฝ่ายทำธรรมาให้ถูกที่ตามหน้าที่แล้ว ทางเดินยังมีเดินได้อย่างสง่างามตามหลักพุทธธรรม ไม่จำเป็นต้องไปสร้างธรรมาอื่นให้เป็นเรื่องผิดที่ผิดทางอย่างที่ว่า คือ หัวควรเป็นหัวที่มีมันสมองที่เต็มไปด้วยความมั่นคงในพุทธธรรม ไม่ต้องไปสร้างธรรมาอะไรหลอนตัวเอง จนต้องสิ้นเปลืองโดยไม่มี ความจำเป็น

วัดโพธิ์คุณ ทุกฝ่ายที่เข้ามาเห็นแล้ว จะถามกันอยู่อย่าง ต่อเนื่องว่า ใช้ทุนทรัพย์สร้างไปมากมายเท่าไร? คำถามอย่างนี้จะ เป็นคำถามซ้ำๆ ซากๆ จึงขอประกาศไว้ให้ทราบ ณ ที่นี้เลยว่า วัดโพธิ์คุณที่สร้างมาไม่ใช่มีทุนอะไรมากมายอย่างที่ทุกคนเข้าใจ

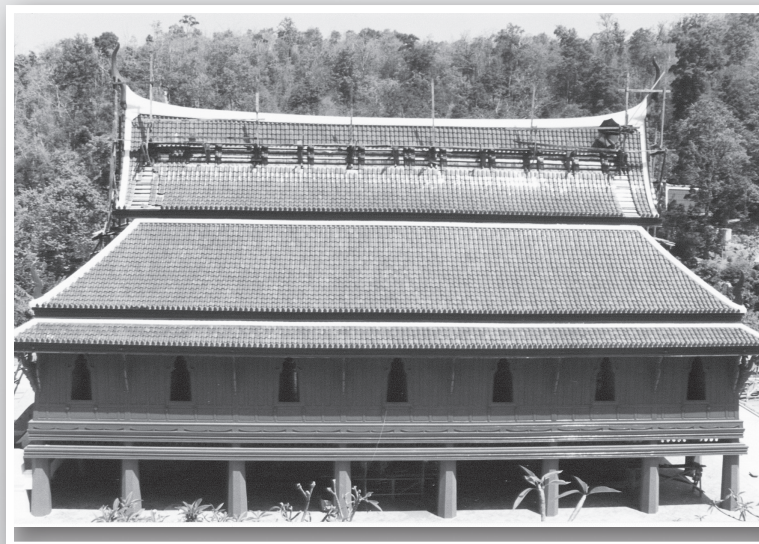
ทุนจริงๆ ที่ทางวัดมีการดำเนินการเฉลี่ยต่อปี ประมาณปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสน บาท) ๒๐ ปี มีทุนดำเนินการเพียง ๓๐ ล้าน ในจำนวน ๓๐ ล้านบาทนี้ ไม่ใช่ใช้เฉพาะเรื่องการก่อสร้างทั้งหมด ทั้งค่าน้ำ-ค่าไฟ-ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแก่พระภิกษุ-สามเณรยังผนวกรวมอยู่ด้วย แต่ถ้าจะมีคำถามต่อว่า สร้างกันมาได้อย่างไร? ขอบอกว่าด้วยความจริงใจของทุกฝ่ายที่เข้ามาร่วมดำเนินการ คือ ศรัทธาที่มั่นคงต่อพระรัตนตรัย ทุนทรัพย์ทุกอย่างที่มีดำเนินการบริหารจัดการ จะทำเพื่อบูชาพระรัตนตรัยอย่างจริงจังและจริงใจ อะไรที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่าเป็นอบายหาญนะ จะไม่มีอย่างเด็ดขาด

“วัด” ความหมาย คือ จำนวนหรือพื้นที่บำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา สำหรับอุบาสกอุบาสิกา, นักบวชคือพระภิกษุ-สามเณร, ภุระ คือศีล สมาธิ ปัญญา ในเนื้อที่ดังกล่าวที่เรียกว่าวัด จะเป็นพื้นที่ ดังกล่าวนี จะไม่มีอะไรเป็นเหตุให้ต้องใช้ทุนไปในทางที่ไม่จำเป็นในเรื่องอบายหาญนะ

ในเรื่องการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการก่อสร้าง ก็ได้รับอนุเคราะห์จากหน่วยงานของรัฐ คือ ทหาร จากหน่วยงาน นพค.กรป.กลาง ทุน ดำเนินการได้จากรัตนบุรุษ คือ ผู้มีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย อย่างที่ว่ามาแล้ว ผู้ดำเนินการบริหารทุนและจัดสร้างด้วยจิตใจที่ ถวายเป็นพุทธบูชา คือ คุณศมประสงค์ ชำวนาไร่ ซึ่งจบปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโบราณคดี จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้อุทิศตนสร้างเป็นพุทธบูชาโดยไม่มีค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น แม้แต่ จะให้ก็ไม่ยอมรับ บุคคลอย่างนี้จะเรียกว่าอะไร คำว่า “รัตนบุรุษ” เท่านั้นที่เหมาะสม เพราะมีแต่เทิดทูนบูชาพระรัตนตรัยด้วยจิตใจ โดยไม่เห็นแก่ความยากลำบาก และแม้แต่อนาคตของตนเองแบบ โลกๆ เขาต้องการกัน แต่เจ้าตัวเขาวางทิ้งหมดทุ่มเทให้แก่พระ รัตนตรัยอย่างบริสุทธิ์และจริงใจ

แม้บางครั้งเล่าเรื่องราวส่วนตัวของเขาให้บุคคลหลายๆ คนฟัง บุคคลต่างๆ ยังพูดว่า บุคคลอย่างนี้ยังมีในโลกนี้หรือ อะไรทำนองนี้ ก็ยังพูดกัน ถ้าชาวพุทธเราเป็นชาวพุทธที่มีใจเป็นพุทธ ยกย่อง สรรเสริญคนที่ควรสรรเสริญ โลกเราจะน่าอยู่ เทวโลกไม่ต้องตาย แล้วจึงได้รับผล นั้นมันห่างไกลเกินไป มนุษย์โลกนี้ถ้าเป็นอย่างที่ว่า

นี้จะมีแต่สิ่งที่น่าอภินิรมย์ยินดี และจะมองดูกันด้วยจิตใจที่ชื่นชมตามหลักพระเมตตาที่พระลัทธิมาลัมพุทธเจ้าทรงย้ายนักย้ายหนา แต่ว่าทุกวงการยุ่งวุ่นวาย ก็เพราะไม่มีความจริงใจต่อกันอย่างจริงใจ ที่เกิดจากความดีแท้ดีจริง

ฉะนั้น ชาวพุทธควรเป็นชาวพุทธที่แท้กันบ้าง จะเป็นประโยชน์ทั้งตนและส่วนรวมที่เป็นพุทธบริษัท วัดโพธิ์คุณเกิดขึ้นมาได้อย่างที่เล่าไว้เป็นสังเขปนี้ และสมภารรูปแรกของวัดโพธิ์คุณก็จะดำเนินอยู่บนฐานะของสมภาร และยินดีจะทำหน้าที่ที่ได้รับนามจากการอุปสมบทเข้ามาในพระธรรมวินัยตามชื่อว่า **“พุทธญาณภิกขุ”** คือ **ภิกษุผู้แสวงหาความรู้เพื่อความสะดวก สว่าง และสงบ** ด้วยการบำเพ็ญธุระทั้งสอง คือคณธุระและวิปัสสนาธุระ และจะทำวัดของผู้มีศรัทธาทั้งส่วนหาทุนและผู้ดำเนินการสร้างให้เกิดประโยชน์เท่าที่จะทำได้ ให้ตั้งงามตลอดไป อะไรที่เป็นธรรมเป็นวินัยจะเทิดทูนไว้บนศีรษะด้วยความเคารพบูชาทั้งชีวิต และจิตใจ

ถ้าถามว่าหนักไหม หนัก แต่ทำไมจึงรับ เพราะต้องรับเมื่อนึกถึงพระเมตตาพระมหากรุณาธิคุณของพระลัทธิมาลัมพุทธเจ้าแล้วความหนักนี้ยังไม่เท่ากับอุลิสได้ฝ่าพระบาทของพระลัทธิมาลัมพุทธเจ้าที่เสด็จโปรดชาวโลกอย่างไม่มีเวลาพักผ่อนจนวันเสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระธรรมวินัยที่พระองค์ตรัสไว้ว่าจะจะเป็นพระศาสดาแทนพระองค์ หลังจากพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ภารธุระเพียงเราทำให้ดีเท่านั้น ก็คงจะไม่เสียที่ที่เกิดมาทันได้อยู่ภายใต้

ร่วมเงา พระธรรมวินัยของพระองค์ ซึ่งเป็นองค์แทนของพระองค์ ให้ดีด้วยชีวิตและจิตใจ ถ้าทุกฝ่ายที่เป็นพุทธบริษัทโดยเฉพาะภิกษุบริษัทอุทิศตนแบกภาระที่ถูกต้องตรงตามหน้าที่ความดีงามตามพระธรรมวินัยซึ่งมีแต่ความบริสุทธิ์สะอาดเยือกเย็น ยังสามารถเป็นที่พึ่งได้อย่างไม่ต้องสงสัย

สมภารรูปนี้จะขอเป็นสมภารไปตลอดในชีวิตนี้ เพราะมัน
ซึ้งใจดี ดีกว่าคำว่า “อวาสิโก” คือ ภิกษุเจ้าอาวาส ถ้าแปลตามรูปศัพท์แล้ว ดีดจะเป็นนักเลงไปนิดๆ เพราะแปลว่า “พระภิกษุผู้เป็นเจ้าถิ่น” ถ้าเจ้าถิ่นดีก็ดีไป แต่ถ้าเจ้าถิ่นร้ายก็เป็นเรื่องน่ากลัว เพราะทุกๆ ไปที่อยู่อยู่ก็เพราะไม่นำพาธุระให้เป็นไปให้ดีงามตามหน้าที่นั่นเอง

ประวัติโดยสังเขปขอจบไว้สั้นๆ เพียงนี้ แต่จะมีต่อในเรื่อง
สันติเกนิทาน ของวัดโพธิคุณโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ทุกคนที่
เกี่ยวข้องกับการเกิดวัดโพธิคุณจะมีพร้อมในนิทานดังกล่าวแล้ว

ขอเจริญพรและขอเจริญสุขโดยทั่วกัน

พุทธญาณภิกขุ

ปณิธานของสมภาร

จเช ธนํ องคฺวรสฺส เหตุ
องคฺ จเช ชีวติ รกฺขมาโน
องคฺ ธนํ ชีวติญจาปิ สพุทฺธิ
จเช นโร ฌมฺมมนุสฺสสรุโธ

จะพิทักษ์ รักษา ชึ่งกายะ
พึงสละ ทรัพย์ตอบ เป็นชอบฐาน
จะรักษา ชีพขึ้น ไว้ยืนนาน
พึงอาจหาญ เสียอวัยวะ รongรับกัน

เมื่อนึกถึง ธรรมะ ที่พระสอน
เป็นวรรัตน สอนใจ ควรไฝฝ้น
ต้องยอมวาง สามสิ่ง ทั้งครบครัน
คือชีวัน ทรัพย์สิน กายอินทรีย์

ระเบียบของวัดโพธิ์คุณ

๑. พระภิกษุ-สามเณรทุกรูป ต้องศึกษาเล่าเรียนทั้งนักธรรมและบาลีอันเป็นพระพุทฺธพจน์
๒. พระภิกษุ-สามเณรทุกรูป ต้องปฏิบัติภาวนาทั้งสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนาสมาเสมอ
๓. พระภิกษุ-สามเณรทุกรูป ต้องบำเพ็ญธุดงค์วัตรข้อใดข้อหนึ่งเป็นวัตรประจำ
๔. ห้ามอนุญาตให้จัดมีการมหรสพทุกอย่างภายในบริเวณวัด
๕. ให้ทำนุบำรุงดูแลรักษาสิ่งที่ทำไว้แล้วให้ดั่งงามตลอดไป

ข้อเตือนใจสำหรับฆราวาส

๑. ห้ามนำสุรายาเมามาดื่มกินภายในบริเวณวัด
๒. ห้ามเล่นการพนันทุกชนิดภายในบริเวณวัด
๓. ห้ามล่าสัตว์ทุกประเภทภายในบริเวณวัด
๔. ทุกฝ่ายต้องเข้าใจพื้นที่วัดว่า เป็นพื้นที่เพื่อประพาศพิรหมจรรย์

ผลงานและเกียรติประวัติ

ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์

๑. เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์คุณ
๒. เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ทั้งฝ่ายนักธรรม และบาลี
๓. เป็นวิปัสสนาจารย์อบรมจิตตภาวนา

ฝ่ายสังคม

๑. เป็นประธานสร้างวัดโพธิ์คุณ
๒. เป็นประธานสร้างศูนย์มาลาเรีย อำเภอแม่สอด
๓. เป็นประธานสร้างพระอุโบสถวัดไตรรัตนาราม อำเภอแม่สอด
๔. ส่งเสริมพระภิกษุ และสามเณรให้ได้ศึกษานักธรรม และบาลี
๕. จัดให้มีการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี
๖. ส่งเสริมให้สามเณรที่ขาดโอกาส ได้ศึกษาเล่าเรียนในภาคปกติ โดยส่งให้ไปศึกษาต่อที่วิทยาลัยพระพุทธชินราช วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก
๗. สนับสนุนเรื่องการศึกษาโดยการแจกทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดี เช่น โรงเรียนห้วยหินฝน และโรงเรียนสรรพวิทยา เป็นต้น

๘. จัดให้มีการปฏิบัติธรรมประจำปี ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ถึงวันที่ ๒ มกราคม
ของทุกปี

ครั้งที่ ๒ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๓ ถึง ๙ มีนาคม ของทุกปี

และได้รับแต่งตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่ง
ที่ ๒ ตามมติมหาเถรสมาคม

ประกาศมหาเถรสมาคม
เรื่อง สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีร แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
โดยอนุมติของมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ ๑๑ / ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๐
เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

จึงให้วัด.....โพธิ์คูณ.....ตำบล.....แม่ปะ.....
อำเภอ.....แม่สอด.....จังหวัด.....ตาก.....เป็นสำนักปฏิบัติธรรม
ประจำจังหวัด แห่งที่ ๒.....

ขอให้เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม จงเป็นภาระในการฝึกอบรมธรรมปฏิบัติ
แก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ โดยยึดหลักมหาสติปัฏฐานสูตร เป็นหลักปฏิบัติ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

พิมจิระพร พงษ์พวงวรงค์
(ส.ส.จังหวัดตาก)
ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

และในปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทั้งฝ่าย วิชาการ และอุปาสกบริษัท อุปาลิกาบริษัท ได้มีสมานฉันท์ พร้อมเพรียงกันจัดการฉลองอารามแห่งนี้ ด้วยการบำเพ็ญบุญตาม หลักไตรสิกขา คือ ศีล, สมาธิ, ปัญญา เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม ถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระประมุขของชาติไทย ด้วยเจตนา เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๐

เสนาสนะ

หอธรรมวิชัย

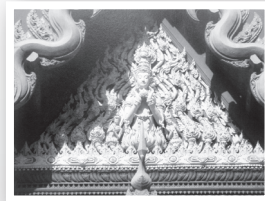
ป้ายชื่อที่ปากทางเข้าวัดที่ใช้รูปทรงของความเป็นแห่งใน
แนวตั้ง เพื่อแก้ปัญหาเรื่องทัศนวิสัย เนื่องจากความเป็นมุมลับ ที่
สังเกตเห็นได้ยาก การใช้รูปทรงที่มีลักษณะคล้ายป้อมหรือกำแพง
เมือง เฉพาะอย่างยิ่ง การวางเสมา ใบบังช่องว่างป็นอย่างหอรบ
ก็ด้วยความมุ่งหมายให้เหมือนรูปแบบของค่ายประตู่หอรบจริงๆ แต่
แสดงนัยความหมายถึง “ธรรมวิชัย” ไม่ใช่ “ยุทธวิชัย” อย่างที่มี
อยู่หลายพระสูตรที่พระลัมมา-
ลัมพุทธเจ้าตรัสเปรียบเทียบ
แก่บรรดาภิกษุถึงการทำ
สงครามชนิดที่ไม่ต้องเสียเลือด
เนื้อและสร้างชัยชนะให้เกิดขึ้น
ด้วยพระธรรม หรือการชนะ
ข้าศึกด้วยการชนะตัวเอง ชิดัง
เม ชิดัง เม ฯ

อุโบสถ

อาคารอุโบสถใช้เวลาในการออกแบบก่อสร้างและการ
ออกแบบผังบริเวณ จัดพื้นที่ลานศิลาแลงรอบอุโบสถและ
สิ่งแวดล้อมโดยรอบ ๑๕ ปี เริ่มตั้งแต่เมื่อมีการก่อสร้างครั้งที่ ๒
บนซากอาคารเดิม เมื่อปี ๒๕๒๘ (เริ่มต้นก่อสร้างครั้งแรกเมื่อ
ปี พ.ศ.๒๕๒๕) ล้างงบประมาณรวม ๑๕ ล้านบาท

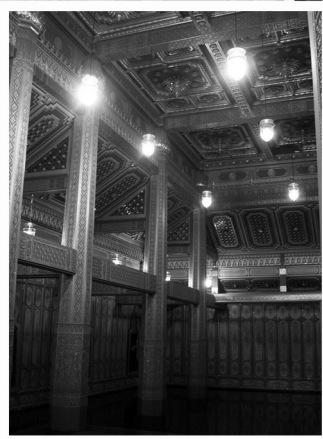
ภูมิทัศน์

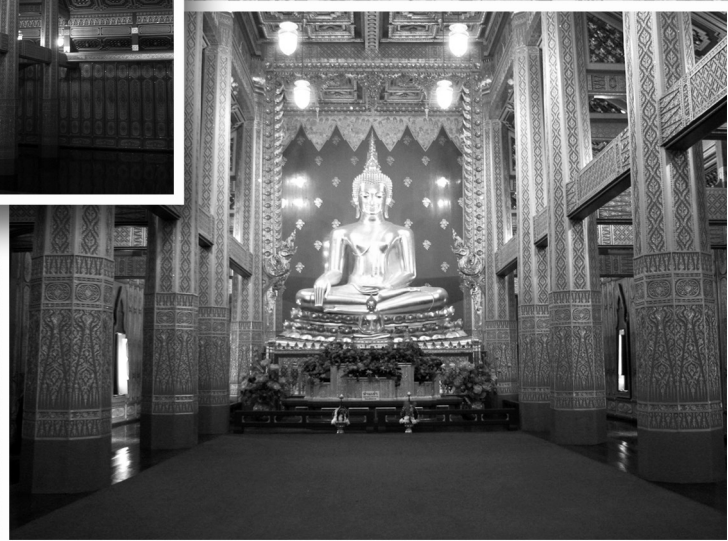

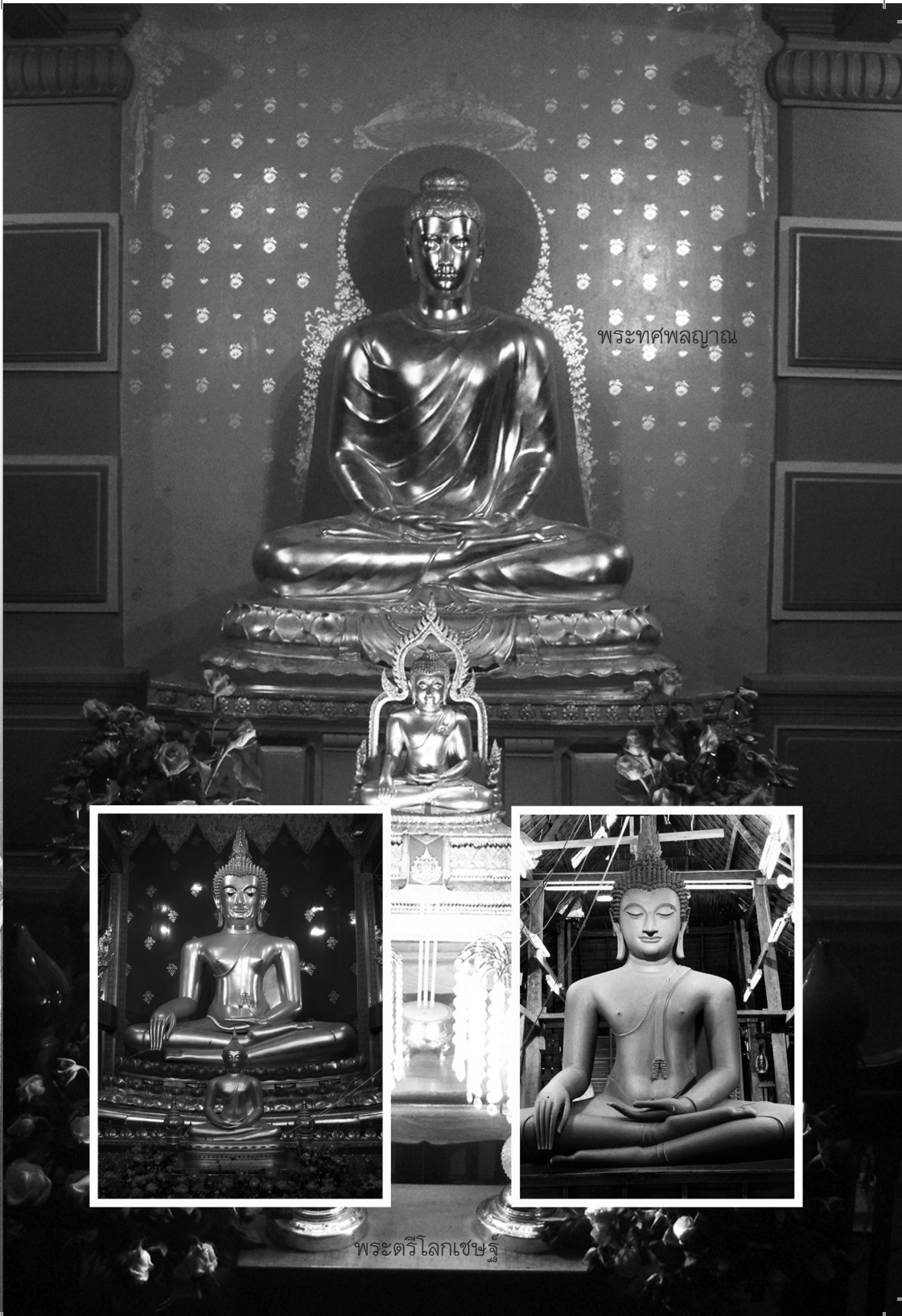
ชั้นที่หนึ่ง

ชั้นที่สอง

ชั้นที่สาม

พระทศพลญาณ

พระตรีโลกเชษฐ์

หอภูมิทัศน์ไชน

เป็นอาคารศาลาการเปรียญ หอภูมิทัศน์ไชน เริ่มสร้างเมื่อ
เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๑ ใช้เวลาในการก่อสร้าง ๓ ปี ๘
เดือน ใช้งบประมาณราว ๓.๕ ล้านบาท

หอธรรมโฆษณีพิศาล

เป็นหอระฆัง สำหรับให้สัญญาณ หรือบอกเวลาแก่พระสงฆ์
เริ่มสร้างกลางปี พ.ศ.๒๕๔๙

หอสังฆาลัยธรรมรส (อาคารหอฉัน)

หอสังฆาลัยธรรมรส เป็นอาคารหอฉัน ครึ่งตึกครึ่งไม้ และอาคารประกอบ รวมทั้งผังบริเวณรอบอาคาร ถึงกักเก็บน้ำประปาที่จัดเก็บและทำลายขยะ ระบบระบายน้ำทิ้ง เริ่มสร้างตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.๒๕๔๕ ใช้เวลาออกแบบและก่อสร้าง ๑ ปี ๙ เดือน ลั่นงบประมาณราว ๑.๕ ล้านบาท

พระธรรมจักร

กุฏิหลังแรก

เป็นกุฏิหลังแรก สร้างตั้งแต่ยังเป็นที่พักสงฆ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๓ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระอุโบสถ ปัจจุบันยังอนุรักษ์ไว้เป็นอนุสรณ์

กุฏิทรงไทย

เป็นกุฏิหลังปัจจุบันที่หลวงพ่อมหาวิบูลย์ พุทธธำโณ สมภาร
รูปแรกของวัดโพธิคุณได้พำนักอาศัยจนถึงก่อนท่านละสังขาร

เขตสังฆาวาส

เป็นที่อยู่ของพระภิกษุ
และสามเณร มีจำนวนประมาณ
๒๐ หลัง ตั้งอยู่เรียงรายกันทาง
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของ
พระอุโบสถ

กุฏิซี

ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระอุโบสถ มีจำนวน ๖ หลัง เป็นที่อยู่ของแม่ซี และเป็นที่พักสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมฝ่ายอุบาสิก

อ่างเก็บน้ำ

เริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๙ มีขนาดกว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๕๐ เมตร สูง ๘ เมตร ความจุ ๖,๙๘๐ ลูกบาศก์เมตร

อาศรมฤๅษีสินธุวารี

ทางเข้าอยู่ทางด้านซ้าย ก่อนถึงพระอุโบสถ เข้าไปประมาณ ๒๐๐ เมตร

ความเป็นมาของห้วยเตย* และบ้านห้วยหินฝน

ก่อนจะมาเป็นวัดโพธิ์คุณ และเขตพุทธอุทยานวัดโพธิ์คุณ กลายเป็นดินแดนคล้ายการเนรมิตของพระวิษณุกรรม เหตุบันดาลให้สถาปัตยกรรมอันเป็นสถานที่ต่างๆ นั้น ล้วนแต่เกิดจากการ บริหาร จัดการรูปแบบของคุณสมบัติประสงค์ ชาวนาไร่ ได้ลบบรรูปแบบ พื้นภูมิเดิม ของสถานที่ที่เป็นหุบเขาน้ำซับและแอ่ง เป็นแหล่งที่ น่ากลัวทั้งจากโรคร้าย คือ ไข้มาลาเรีย

* เรียบเรียงจากบันทึก หลวงพ่อมหาวีบุลย์ พุทธภาโม

ตลอดจนบรรยากาศที่เข้ามาแล้วมีลักษณะที่เหมือนมีภัย คือ บรรยากาศที่อึดอัด เหมือนเป็นภูมิของอีกภูมิหนึ่งแผ่ร่นอยู่ทั่วไป เพราะถ้าจำกันได้ถึงประวัติศาสตร์ย้อนกลับไปเมื่อ ๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว หรือ ๔๐๐ กว่าปีมาแล้ว เส้นทางบริเวณดังกล่าวเป็นเส้นทางเดินทัพ ในระหว่างที่กำลังสร้างชาติสร้างประเทศกัน คือ เส้นทางแม่ละเมา เป็นเส้นทางหนึ่งในบรรดาเส้นทางในประวัติศาสตร์ เช่น บ้านห้วยหินฝน ทำไมชื่ออย่างนั้น ที่มาของชื่อคืออะไร จริงๆ แล้วที่ตั้งวัดโพธิ์คุณในปัจจุบัน เป็นแหล่งน้ำผุดจากตีนภูเขา ลูก ตะวันตก แหล่งน้ำห้วยเตย เพราะในยุคก่อนนั้นคงจะมีต้นเตยใหญ่ อยู่มาก แต่ที่มาจัดการตั้งวัด ต้นเตยเหลือน้อยแล้ว

และภูเขา ลูกติดตะวันออกก็มีแหล่งน้ำผุดจากตีนภูเขาที่ ชาวบ้านเรียกว่า แหล่งน้ำดิบทั้ง ๒ แห่งนี้ก็มีการไปรวมกันที่ บ้านห้วยหินฝน เป็นลำธารใหญ่ขึ้น และในท้องที่นั้นจะมีหินหยาบๆ อยู่ทั่วไป หินพวกนี้จะใช้ฝนเครื่องมือชนิด มีด ขวาน หรือแม้แต่ อาวุธสำหรับนักรบโบราณ เช่น ดาบ ทวน อะไรทำนองนี้ และ กองทัพโบราณไม่มีรถถัง รถเกราะหรือเครื่องบินอย่างกองทัพ ปัจจุบัน จะมีแต่ช้างม้า วัว ควาย เป็นขบวนกองทัพ

การจะพักพลก็ต้องพักในแหล่งที่มีน้ำให้สัตว์ เช่น ช้าง ม้า ได้ดื่มกิน และนักรบก็จะฝนอาวุธประจำกัน เช่น ดาบ ทวน ใน ระหว่างพักพล อันนี้อาจเป็นที่มาของคำว่า บ้านห้วยหินฝน อาจเกิดจากหินฝนเครื่องมือทำมาหากินของชาวบ้านสมัยนั้น และ เครื่องมือรบของนักรบสมัยเก่า อันนี้เป็นข้อสันนิษฐานของผู้เขียน

เอง ใครจะเห็นต่างก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะชื่อต่างๆ ที่บ่งบอกถึง
พื้นภูมินั้นๆ ทุกอย่างต้องมีที่มาทั้งสิ้น แต่เพราะไม่หาเหตุกันให้ดี
ก็อาจจะทำให้ข้อมูลอันแท้จริงนั้นเลือนหายไป

และสถานที่ต่างๆ นั้นบนแผ่นดินที่เราอาศัยนี้ ยังมีแดนอีก
มิติหนึ่งทับซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ แต่ภาพปัจจุบันที่ถูกระดมจัดการโดยการ
เนรมิตของคุณศมประสงค์แล้ว กลับเป็นแดนสวรรค์ของผู้แสวงบุญ
ที่ทางบริษัทผู้แสวงความสงบเย็นทางจิตวิญญาณโดยมีพระรัตนตรัย
เป็นจุดรวมร่วมด้วยในดินแดนแห่งนี้ แล้วถ้าไม่เขียนพื้นภูมิเดิม
ให้ปรากฏไว้บ้าง ก็อาจจะไม่มีอะไรเป็นเรื่องแปลกและอัศจรรย์
อะไรเลย

ประวัติ
การรักษาพยาบาล

เรื่องเล่า ๑๔ ปีที่มีโอกาสให้การพยาบาลดูแลหลวงปู่ โดย
คุณสุธีวรรณ หงส์จร (พยาบาลอ้อย)

หลวงปู่มหาวีบุลย์ พุทธภาโณ เลขประจำตัวผู้ป่วย ๑๙๘๑๔

พบแพทย์ครั้งแรก

หลวงปู่ท่านเข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลแม่สอด
ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๑ ด้วยโรคภูมิแพ้ และ
อาการของโรคปอดอุดตันเรื้อรัง แต่อาการไม่รุนแรง และรับการ
รักษาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด มีการตรวจสุขภาพทุกปี

พบแพทย์ครั้งที่สอง

วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒ เวลา ๑๗.๐๐ น ได้รับโทรศัพท์
จากคุณอดิศักดิ์ (ลุงสมรัก) ว่า พบหลวงปู่นอนอยู่หน้าห้องบน
กุฏิของหลวงปู่ มีอาการแน่นอก จึงรีบขับรถขึ้นไปดูอาการ พบว่า
หลวงปู่มีอาการแน่นอกตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น และมีอาการปวด
สะบัก เหนื่อย มีเหงื่อออกคล้ายเป็นลม เมื่อตรวจสัญญาณชีพ

พบว่า การเต้นของหัวใจไม่สม่ำเสมอ จึงนิมนต์ท่านมาตรวจรักษา ต่อที่โรงพยาบาลแม่สอด โดยให้ลุงสมรักเป็นผู้ขับรถนำส่ง โรงพยาบาล

ขณะนั้นเป็นช่วงนอกเวลาราชการและเย็นมาก พบคุณหมอ ศรารัฐ นกุลอุดมพานิช กำลังปั่นจักรยานออกกำลังกายอยู่ด้านหน้า โรงพยาบาล จึงได้ขอรบกวนเวลาของคุณหมอให้มาตรวจเช็คอาการ ของหลวงปู่ ซึ่งคุณหมอก็กินดีตรวจให้

หลังจากการตรวจร่างกายและตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบว่า หลวงปู่เป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดอย่างเฉียบพลัน ต้องรีบตัว ไว้ในโรงพยาบาลเพื่อรีบให้ยา และเตรียมความพร้อมเพื่อส่งต่อไป รับการรักษายังโรงพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านโรคหัวใจ โดยเฉพาะ ซึ่งในขณะนั้นมีลูกศิษย์หลายคนนิมนต์ท่านไปรักษา ท่านก็ปฏิเสธ แต่ขอเลือกที่จะไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาล ทรวงอก เพราะว่ามีลูกศิษย์ของท่าน คือ คุณหมอนำชัย นำเกียรติสกุล ที่เคยดูแลท่านอยู่ และไปเรียนต่อทางด้านโรคหัวใจที่โรงพยาบาล ทรวงอก

วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ทางโรงพยาบาลแม่สอดได้จัด รถพยาบาลนำส่งท่านไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลทรวงอกโดย มีติดใหญ่ และคุณชาติ ติดตามเผ่าใช้ มีคุณหมอนำชัยรอรับอยู่ที่ โรงพยาบาลทรวงอก ได้รับการฉีดสี และทำบอลลูนในวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒

หลังรับการรักษามาจนหายดีแล้ว ท่านก็กำหนดวันเดินทางกลับ วัดโพธิ์คุณเอง คือวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยทาง กก.ตชด. ๓๑ พิษณุโลก ได้จัดรถพยาบาลไปรับตัวท่านกลับวัด รวมเวลาในการรักษาตัวครั้งนี้ ๙ วัน แพทย์ได้นัดตรวจเพื่อติดตาม อาการต่างๆ ๓ เดือน ท่านก็ไปตรวจตามนัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ทุกอย่างอยู่ในเกณฑ์ปกติ (ท่านเล่าให้ฟังว่า ท่านประทับใจในระบบ บริการของทีมแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล แม่สอด และโรงพยาบาลทรวงอก และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การ ดูแลท่านเป็นอย่างดี)

พบแพทย์ครั้งที่สาม

วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๒ เวลา ๑๖.๐๐ น. ได้รับ โทรศัพท์จากทิดใหญ่ว่าหลวงปู่มีอาการถ่ายเหลว และมีไข้สูง จึง ขับรถขึ้นไปนิมนต์และรับตัวท่านลงมาโดยลงสมรัก ลูกศิษย์ที่ทุกเย็น ต้องไปสนทนาธรรมกับท่านเป็นผู้นำส่งเช่นเคย เย็นวันนั้นน้องอ๊อด (บุตรชายคุณสุวิวรรณ หงส์จร) ปั่นจักรยานเล่นกับคุณหมอศราวุธ ก็เลยชวนคุณหมอมาดูหลวงปู่

หลังตรวจร่างกาย คุณหมอ Dx Diarrhea with Sepsis (ถ่ายเหลวและติดเชื้อในกระแสเลือด) หลวงปู่ต้องจำวัดโรงพยาบาล หลังให้ยามาเชื้อ หลวงปู่มีอาการแพ้ยา มีผื่นแดงตามตัว แต่ ไม่ยอมบอกหมอ จนทิดใหญ่ต้องแอบบอกพยาบาลตลอดระยะเวลา

ที่พักรักษาในโรงพยาบาล ครึ่งนี้ใช้เวลา ๔ วัน
แต่ ๔ วันนี้ทำให้ลูกศิษย์เครียดหนัก เพราะ
หลวงปู่มีอาการเปลี่ยนแปลงตลอด มีหัวใจ
เต้นผิดจังหวะ ระดับเกลือแร่ในร่างกาย
แปรปรวนด้วย แต่ก็ผ่านพ้นภยันตรายนั้นมา
ด้วยดี

พบเนื้อร้าย

๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นวันที่ลูกศิษย์ทุกคนได้รับข่าวร้ายที่สุด คือ หลังจากหลวงปู่มาตรวจทางห้องปฏิบัติการ และเอกซเรย์เพื่อเอาผลไปตรวจ เพื่อติดตามอาการของโรคหัวใจที่โรงพยาบาลทรวงอก ปรากฏว่าเจอก้อนที่อกซ้าย ลักษณะก้อนไม่สวยหลังจากทำเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ที่ทรวงอก พบว่ามีก้อนขนาด ๒.๙ x ๒.๓ cm. มีต่อมน้ำเหลืองที่ปอดโตด้วย

หลังจากปรึกษาคุณหมอศราวุธ และคุณหมอณรงค์ ทั้งสองท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าน่าจะเป็นเนื้อร้าย (มะเร็ง) ในระยะที่ ๓ จึงได้ส่งตัวหลวงปู่ไปยังโรงพยาบาลทรวงอกเพื่อรับการรักษาต่อ ซึ่งหลังจากคุณหมอนำชัยได้ตรวจทางด้านหัวใจแล้วได้ส่งหลวงปู่ไปตรวจต่อกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคปอด ซึ่งแพทย์ก็ได้ทำการตัดชิ้นเนื้อที่ปอดรวมทั้งล่องกล้อง เพื่อตัดชิ้นเนื้อที่ปอดไปตรวจหาเซลล์มะเร็ง แต่ทั้ง ๓ ครั้งก็ตรวจไม่พบ แต่ลักษณะของก้อนเนื้อที่พบ แพทย์วินิจฉัยว่าหลวงปู่เป็นมะเร็งที่ปอด แต่ไม่ทราบชนิดไหน และได้ทำการนัดหลวงปู่ไปตรวจซ้ำ แต่หลวงปู่ได้ปฏิเสธ ท่านบอกว่าท่านรู้ว่าท่านเป็นอะไร ซึ่งก็ได้มีการเอกซเรย์ปอดทุก ๓ เดือน และก้อนก็มีขนาดโตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดและทราบถึงความเจ็บป่วย ต่างได้เฝ้าสวดมนต์ภาวนาให้ท่านหายจากความเจ็บป่วย

เนื้อร้ายออกฤทธิ์

๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ น ได้รับโทรศัพท์จากทิดชัยชนะ ว่า “พี่...พี่...พี่อ้อย หลวงพ่อมีอาการคิดช้าและหลงลืมมา ๓ วัน ผมจะพาไปตรวจ หลวงพ่อไม่ยอมมา และห้ามโทรมาบอกผม พี่ บอกว่าพี่งานยุ่ง เกรงใจ แต่ผมแอบโทรมาพี่ยาบอกหลวงพ่อนะว่าผมโทรหาพี่”

หลังรับโทรศัพท์ ก็ตกใจ เอาละซี จะเกิดอะไรขึ้นนะ ต่อจากนั้นจึงค้นประวัติผู้ป่วย บังเอิญอีก คุณหมอสราวุธเดินผ่านมาจึงขอปรึกษา หลังบอกอาการ เป็นอย่างที่คุณคิด คือ คุณหมอก็คิดว่าน่าจะเกิดการลุกลามของเนื้อร้าย หลังเลิกงานจึงรีบขับรถขึ้นไปดูอาการหลวงปู่ พบหลวงปู่ในสภาพอิดโรย จำอะไรไม่ค่อยได้ คิดช้า แต่สัญญาณชีพยังดี จึงนิมนต์หลวงปู่ให้ลงมาตรวจรักษา ซึ่งหลวงปู่ก็ขอเลื่อนเป็นวันพรุ่งนี้ เพราะต้องสวดปาฏิโมกข์ ก็เลยต้องใช้กลยุทธ์โดยการโทรหาท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาล ซึ่งก็เป็นลูกศิษย์ของท่าน (นายแพทย์ธรรมาธิ์ เรื่องวิริยฤทธิ์) ท่านเกรงใจผู้อำนวยการเลยต้องยอมให้ देख์ขับรถมาส่ง

หลังแพทย์ตรวจร่างกาย ทำการเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง และเอกซเรย์กระดูก พบว่าเนื้อร้ายลุกลามไปที่สมอง ทำให้สมองบวม เป็นสาเหตุทำให้ลืมง่าย คิดช้า อ่านหนังสือไม่ออก รวมทั้งลุกลามไปที่กระดูกสันหลัง ทำให้หลวงปู่ปวดหลัง และยังลุกลามไปที่กระดูกสะโพกซ้าย ทำให้หลวงปู่ปวดสะโพกและต้นขาซ้ายด้วย

หลังตรวจเสร็จ คุณหมอศราวุธขออนุญาตเป็นแพทย์เจ้าของไข้ โดยขอให้หลวงปู่นอนพักที่โรงพยาบาลเพื่อให้ยา ซึ่งหลังให้ยาในระยะหนึ่งอาการของท่านกลับมาปกติ คือ ความคิด ความจำปกติ อ่านหนังสือได้ และเตรียมความพร้อมเพื่อส่งไปฉายแสงเฉพาะที่ เพื่อชะลอขนาดของก้อนเนื้อให้โตช้าลง ซึ่งท่านบอกว่าหากไปฉายแสงที่โรงพยาบาลทรวงอก ท่านจะไป เผลอที่โรงพยาบาลทรวงอกไม่มีหน่วยบริการนี้ ท่านจึงตัดสินใจที่จะไปโรงพยาบาลที่ใกล้โรงพยาบาลแม่สอดที่สุด จึงตกลงจะไปฉายแสงที่โรงพยาบาลพุทธชินราช

ปฏิบัติกิจครั้งสุดท้าย

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๔ เป็นวันสุดท้ายที่หลวงปู่ได้กลับไปปฏิบัติกิจของสงฆ์ที่วัด ใช้เวลาอยู่ที่วัดเพียง ๒ ชั่วโมงก็กลับมานอนรักษาต่อที่โรงพยาบาล

เลือกสถานที่ละสังขาร

วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๔ โรงพยาบาลแม่สอดจึงจัดรถไปส่งหลวงปู่ที่โรงพยาบาลพุทธชินราช เมื่อไปถึงปรากฏว่าท่านมีอาการปวดบวมแทรก ทำให้ท่านขอกลับมารักษาต่อที่แม่สอด ทางโรงพยาบาลแม่สอดจึงไปรับตัวท่านกลับมารักษาต่อที่โรงพยาบาลแม่สอด เมื่อกลับมาถึงโรงพยาบาลแม่สอดท่านพูดให้ข้อคิดว่า **“อาตมาจะไม่ไปรักษาต่อที่ไหนอีกแล้ว จะขอรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลแม่สอดแห่งเดียวเท่านั้น”**

หลังกลับมาจากพิษณุโลก แพทย์รับตัวไว้ที่ตึกไอซียู โดยให้การรักษาอาการปวดบวม และให้การดูแลแบบประคับประคอง เพื่อให้ท่านได้รับความสบายที่สุด อาการของท่านก็ดีขึ้นเรื่อยๆ จนในที่สุด คุณหมอก็อนุญาตให้กลับมาอยู่ห้องพิเศษได้ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๔ ตลอดระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ที่ห้องพิเศษ สงฆ์ ท่านก็มีอาการ ดีบ้าง ทรมานบ้าง ทรงบ้าง เมื่อท่านอาการดีขึ้น ท่านจะบอกเสมอว่า

“อาตมาขอสิ้นลมที่โรงพยาบาลแม่สอดนะ อย่าให้อาตมาไปรักษาต่อที่อื่นอีกเลย ที่โรงพยาบาลแม่สอดนี้แหละที่ดูแลอาตมาดีที่สุดแล้ว”

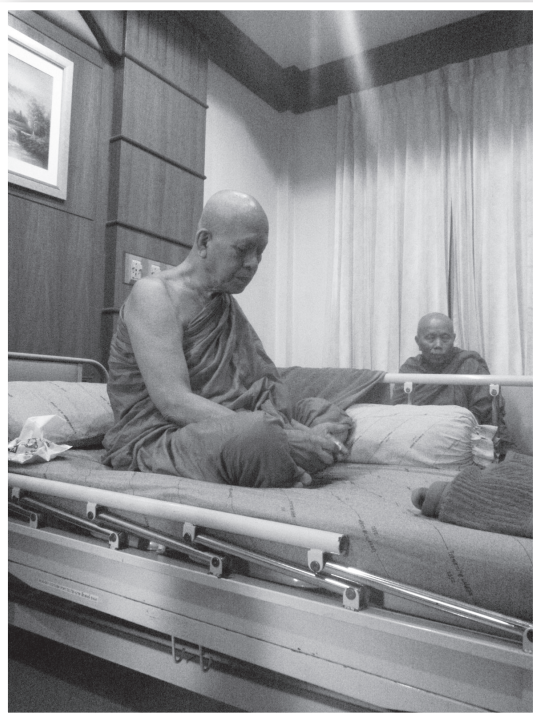
มีอยู่หนึ่งสัปดาห์ที่ลูกศิษย์จะพาท่านไปรักษาต่อที่กรุงเทพฯ แต่ท่านไม่ต้องการไปรักษาต่อที่กรุงเทพฯ ทำให้ท่านมีอาการซึมลง ไม่ยอมฉันอาหาร นอนไม่หลับทั้งคืน และทุกครั้งเมื่อเข้าไปกราบเยี่ยมอาการ ท่านจะถามว่า **“อาตมาต้องมาเป็นภาระของโยมและหมอหรือเปล่า เหนื่อยไหมที่ต้องมาดูแลอาตมา”** ทำให้ทั้งหมอและพยาบาลต้องเศร้าและร้องไห้เพราะสงสารท่าน เมื่อท่านทราบว่าไม่ต้องไปกรุงเทพฯ แล้ว ท่านกลับมามีสีหน้าสดชื่นขึ้นในทันที

ตลอดระยะเวลาที่ท่านพักรักษาตัวในโรงพยาบาล นอกจากจะได้รับการดูแลจากทีมแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกคนแล้ว ยังได้รับการดูแลจากลูกศิษย์เป็นอย่างดีทั้งจากกรุงเทพฯ พิจิตร แม่สอด และต่างจังหวัดอื่นอีกมากมายที่แวะมาเยี่ยมและกราบไหว้ รวมทั้งสลับเปลี่ยนเวรกันมาเฝ้า เช่น พระมหาใจ พระมหาปรีชา ลุงยา ลุงสมรัก ทิดชาย ทิดพร ทิดใหญ่ ทิดชาติ ทิดชัยชนะ ทิดก้อน ชาติบนดอย เทิด เดช ภู และโยมบนดอยอีกหลายคน

ตอนเย็นของทุกวัน ทุกคนจะมารวมตัวกันที่บริเวณหน้าตึก สงฆ์จันตึก โดยมีน้องอัครคอยสร้างสีสันพูดคุยจ้อเลาะ เรี่ยกรอยยิ้มจากหลวงปู่ได้บ้าง ถึงแม้ว่าท่านจะมีความทุกข์จากความเจ็บป่วยแต่

ก็เต็มไปด้วยความอบอุ่นท่ามกลางลูกศิษย์
ที่รัก-เคารพและเป็นห่วงท่าน รวมถึงป้าส่ง
ภรรยาแฟนลุงจวบที่ทำอาหารมาถวาย
หลวงปู่ทุกวันตลอดระยะเวลา ๓ ปี จนถึง
วันสุดท้ายเมื่อหลวงปู่ปฐิเสธอาหาร

หลวงปู่ท่านเป็นพระภิกษุที่สุขุมเยือกเย็น เป็นพระผู้ใหญ่ที่มีลูกศิษย์เป็นรัฐมนตรี เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แต่ท่านไม่เคยร้องขอหรือเรียกร้องอะไรเลย บางครั้งท่านมีอาการปวด ลูกศิษย์ไปบอกพยาบาล ท่านยังบอกว่า **“จะไปรบกวนคุณพยาบาลทำไม เราทนได้ก็ทน”** การปฏิบัติตัวและคุณงามความดีของท่านเป็นที่ประจักษ์แก่เจ้าหน้าที่ทุกคน เจ้าหน้าที่ทุกคนคิดเสมอว่า การได้รับใช้ดูแลท่านถือเป็นโอกาสและความโชคดีที่มีโอกาสได้สัมผัสบุญ เพราะทุกคนมีความสุขในการได้ดูแลท่าน

ฉันภัตตาหารครั้งสุดท้าย

สองสัปดาห์ก่อนละสังขาร หลวงปู่เริ่มฉันอาหารได้น้อย ฉันเพียงน้ำข้าวที่ลุงยาต้มให้เพียง ๒-๓ ช้อน ท่านบอกว่า “อาตมาฝันว่าโยมเอาอาหารมาถวายให้อาตมาฉัน ตื่นมายังอึดอยู่เลย” อาหารมื้อสุดท้ายของท่าน คือ ไข่ต้ม ๑ ฟอง ที่น้องอึดต้มไปถวาย เพราะลุงยาบอกว่า “หลวงพ่อดีฉันหน่อยนะ น้องอึดต้มไข่มาเอง” ท่านคงอยากให้กำลังใจหลานเลยฉันให้

หนึ่งสัปดาห์ก่อนละสังขาร ท่านเริ่มปฏิเสธยาและอาหาร ทำให้ลูกศิษย์ทุกคนรับรู้แล้วว่าเวลาของท่านใกล้เข้ามาเต็มที

สิ้นแล้วร่วมโพธิ์แก้ว

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๕ คุณหมอคศราวุธมาตรวจร่างกายท่าน พร้อมทั้งให้เอกซเรย์ และส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่น ๆ เพื่อค้นหาภาวะแทรกซ้อน เพื่อให้แน่ใจก่อนที่คุณหมอจะกลับบ้านไปช่วงตรุษจีน ผลการตรวจอยู่ในเกณฑ์ปกติคงที่

เวลา ๑๑.๓๐ น. ไปเยี่ยมคุณอาการหลวงปู่ อาการหลวงปู่คงที่ไม่รู้ว่ามီးอะไรมาดลใจให้ไปจ่ายเงินค่ายา (ตั้งแต่หลวงปู่มานอนโรงพยาบาลยังไม่เคยจ่ายเงินค่ายาเลย เพราะตกลงกับฝ่ายการเงินว่า หลวงปู่หายป่วย และหลวงปู่กลับวัดได้แล้วค่อยจ่าย) หลวงปู่เป็นพระ ค่าใช้จ่ายตามลัทธิมีอยู่แล้ว จะจ่ายเฉพาะค่ายาพิเศษเท่านั้น ยอดที่จ่ายค่ายา คือ ๗,๖๑๗ บาท (เจ็ดพันหกร้อยสิบเจ็ดบาทถ้วน) โดยไม่รู้ว่่วันนี้เป็นวันสุดท้ายที่จะมีโอกาสได้ดูแลท่าน

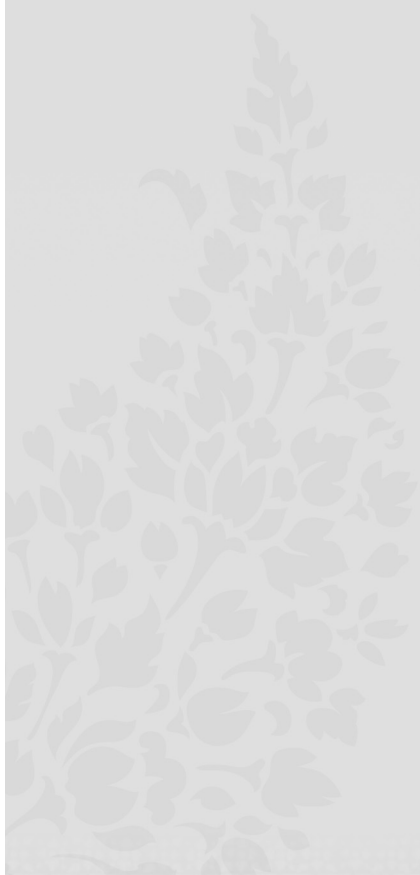
เวลา ๑๕.๓๐ น. คุณหมอไปตรวจเยี่ยมอาการพร้อมทั้งบอกหลวงปู่ว่า อาการโดยรวมของหลวงปู่ดีขึ้นแล้ว หมอจะกลับบ้าน ๒ วัน แล้วจะกลับมาหาหลวงปู่ ท่านบอกคุณหมอว่า **“ขอให้คุณหมอเดินทางปลอดภัย อาตมาเองก็จะขอพักผ่อน”**

เวลา ๑๖.๐๐ น. โทรถามอาการหลวงปู่ ทิตชัยชนะบอกว่า **“ไม่เป็นอะไรครับ นอนหลับได้”**

เวลา ๑๖.๑๕ น. ทิดชัยชนะ โทธตาม “พี่...พี่...มาห้องด่วนเลย หลวงพ่อหอบ” จึงรีบไปดูหลวงปู่ พบว่าหลวงปู่มีอาการหายใจเหนื่อยจริง แขนอกซ้ายด้วย น้องแอนพยาบาลเวร พ่นยาให้ ๑ หลอด หลวงปู่อาการไม่ทุเลาจึงให้ออกซิเจน หลวงปู่เริ่มมีอาการดีขึ้น วัดปริมาณออกซิเจนในร่างกายได้ ๙๖ ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ต่อมาประมาณ ๑๐ นาที หลวงปู่สายศิระะไปมาและบอกว่า “อาตมาจะไปแล้วนะ” พร้อมกับยกมือขึ้นพนม แล้วกลับมาวางบนหน้าท้อง จึงรีบคว้ามือหลวงปู่มาวัดปริมาณออกซิเจนในร่างกายแต่ปรากฏว่า วัดไม่ได้ ดูการหายใจ หลวงปู่หายใจช้าลง จึงเรียกน้องแอนและเชิญคุณหมอดนัญญ์กานต์เข้ามาดูอาการหลวงปู่ คุณหมอบอกว่า หัวใจของหลวงปู่เต้นช้าลงแล้วนะ **ขณะนั้นหลวงปู่นอนหลับตาและหายใจช้าลง ช้าลง ช้าลง และก็นิ่งลงไปอย่างสงบจากภาวะกล้ำเนื้อหัวใจวายเฉียบพลัน และระบบการไหลเวียนโลหิตล้มเหลว** ในเวลา ๑๗.๐๕ น. สิริรวมอายุ ๗๖ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน ๕๖ พรรษา

พระธรรมเทศนา

โพชฌงค์*

ต่อไปนี้ ขอให้โยมตั้งใจเจริญภาวนา พร้อมกับการฟังธรรม บรรยายประกอบการปฏิบัติไปด้วย ในเบื้องต้น อาตมาก็อยากจะ บรรยายข้อธรรมะเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติในเบื้องต้น นั้น ครูบาอาจารย์ในแต่ละสายก็จะใช้วิธีการฝึกสติในการปฏิบัติ แตกต่างกันไป คือในบางสายท่านก็ให้ใช้ **พุทโธ** เป็นที่ตั้งของสมาธิ บางแห่งท่านก็ให้ใช้ **สัมมารัง** เป็นที่ตั้งของสมาธิ หรือบางแห่ง บางที่ท่านก็ให้ใช้ **สัมพุทโธ** เป็นที่ตั้งของสมาธิ หรือในบางที่ท่าน ให้กำหนดรูปกำหนดนาม คือ **ยุบหนอพองหนอ** เป็นที่ตั้งของสมาธิ

อันนี้ก็เบื้องต้นของการปฏิบัติทั้งนั้น คือ จะเป็นสายใด ก็ตาม จะเป็นครูบาอาจารย์ใดก็ตาม ทุกสายก็เป็นไปเพื่อปฏิบัติ ธรรมะ คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้น แต่ที่ครูบา อาจารย์แต่ละสายท่านได้ปฏิบัติกันคือโดยเฉพาะองค์ครูบาอาจารย์

* จากฉบับที่ตีพิมพ์เป็นที่ระลึก เนื่องในวาระทำบุญฉลองอายุ ๖๐ ปี หลวงพ่อ มหาวิบูลย์ พุทฺธธำณ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘

นั่นท่านปฏิบัติและก็ได้ผลจากการฝึกสติในวิธีการของท่าน ท่านก็ยึดถือเอาแบบปฏิบัตินั้น มาเผยแพร่สอนให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตามวิธีที่ท่านปฏิบัติ

ฉะนั้น ผู้ใดจะปฏิบัติมาในสายปฏิบัติ พุทโธ สัมมาอรหัง หรืออุบหนอพองหนอ หรือสัมพุทโธอะไรก็ตามก็ถือว่าเป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อฝึกสติให้เกิดขึ้นที่กายที่จิตของเราทั้งนั้น คือ เมื่อมีสติเกิดขึ้นที่กายที่จิตของเรา สามารถควบคุมจิตของเราให้อยู่ที่องค์สมาธิที่เรากำหนดขึ้น เช่น พุท หายใจเข้า โธ หายใจออก ถ้าหากว่าจิตของเราอยู่ที่พุท อยู่ที่โธชัดเจน อันนี้ก็แสดงถึงว่าจิตของเราเริ่มมีสมาธิ และเมื่อจิตของเราเริ่มมีสมาธิ ความรู้ในสมาธินั้นก็จะเกิดขึ้น อันนี้เราไปว่ากันอีกทีหนึ่ง และในโอกาสนี้ อาตมาได้อัญเชิญธรรมหมวดหนึ่งในโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ คือ โพชฌงค์ ๘ เพื่อนำมาเป็นธรรมบรรยาย เนื่องในการปฏิบัติในโอกาสนี้

ในเบื้องต้นก็ควรทำความเข้าใจคำว่า **โพชฌงค์** คำว่าโพชฌงค์นั้นก็หมายความว่า เป็นองค์ธรรมแห่งญาณเครื่องปลุกใจ ทำไมถึงว่าเป็นองค์ธรรมแห่งญาณเครื่องปลุกใจ ก็คือจิตใจของสามัญชนทั่วๆ ไปนั้น จะหลับอยู่ด้วยอำนาจของนิวรณ์ นิวรณ์ทั้ง ๕ จะครอบงำจิตใจของสามัญชนทั่วๆ ไป ให้ตกอยู่ในอำนาจตลอดเวลา นิวรณ์ ๘ ธรรมทั้ง ๕ นั้นคืออะไร คำว่า **นิวรณ์** ก็หมายความว่าถึงเครื่องกั้นเครื่องกั้นดวงจิตของเราไม่ให้บรรลุ หรือไม่ให้ประสบความสำเร็จได้ก็มีอยู่ ๕ อย่าง คือ กามฉันทนิวรณ์ พยาบาทนิวรณ์ ถีนมิทธนิวรณ์ อุทธัจจกุกกุจจะนิวรณ์ วิจิกิฉานิวรณ์

กามฉันทนิวรรณ์ นั้น คือ จิตที่ถูกกันถูกกันอยู่ด้วยอำนาจรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ซึ่งเป็นที่ชอบใจถูกใจหรือพอใจ ที่จะทำให้ จิตของเราไปติดในรูป ในรส ในกลิ่น ในเสียงที่ดีที่ชอบใจ อันนี้ ก็เป็นเรื่องธรรมดาของสามัญชน แต่ถ้าหากเราไปติดใจพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส จนเกินขนาด จนเกินพอดีไป ในส่วนที่เป็นรูปดี เสียงดี กลิ่นดี รสดี ผัสสะดี หรือติดในลักษณะที่ไม่มีความรู้ความ เข้าใจในเบื้องต้นให้ถูกต้องเสียก่อน สิ่งที่ดีๆ ที่เราติดนั้นก็จะสร้าง ทุกข์ให้กับเราในภายหลังได้ คือสามารถจะสร้างความโศกเศร้า ความแค้นใจ ปริเทวะ ความคร่ำครวญให้กับเรา เมื่อรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ที่ชอบใจถูกใจนั้นจะต้องมีการเปลี่ยนไป คือทุกอย่าง ตกอยู่ในลักษณะของความไม่เที่ยง เพราะรูปที่ถูกใจนั้น ก็ไม่ใช่ว่า จะเที่ยงอยู่ในลักษณะที่เราชอบใจตลอดไป รูปต่างๆ จะเปลี่ยนอยู่ อย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าเราไม่ดูให้เข้าใจหรือเราไม่เข้าใจในเบื้องต้น เข้าไปคลุกคลีหรือติดใจพอใจใน รูป เสียง กลิ่น รส จนไม่ได้ พิจารณาพื้นฐานความเป็นจริงของรูป เสียง กลิ่น รส ให้ชัดเจน ก็สามารถจะทำให้เราเศร้าโศกเสียใจได้ในภายหลัง อันนี้ก็เรียกว่า เป็นนิวรรณ์ข้อต้น

นิวรรณ์ข้อที่ ๒ คือ พยาบาทนิวรรณ์ หมายถึงจิตที่ถูกเผาด้วย อำนาจของโทสะ คือเป็นรูปที่ไม่ดี เป็นเสียงที่ไม่ดี เป็นกลิ่นที่ไม่ดี และเป็นรสที่ไม่ดี เป็นผัสสะที่ไม่ดี เมื่อมากระทบถูกทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกายของเรา มันก็จะเผาใจของเราให้ลุกเป็น ไฟขึ้นมาทันที อันนี้ก็ไม่มีประโยชน์ทั้งกับจิตของเราเอง และถ้า

หากว่าเราคุมไฟในจิตของเราไม่ได้ ปล่อยให้ลูกกลมมาทางกายหรือทางวาจา ไฟนั้นก็จะลามไปเผาบุคคลอื่นหรือสัตว์อื่นให้เดือดร้อนให้วุ่นวายอีก อันนี้ก็เป็นนิรณชข้อที่ ๒ ที่กั้นจิตของเราไม่ให้บรรลุความดีได้

นิรณชข้อที่ ๓ **ถีนมิทธานิรณช** คือ **ความคิดในลักษณะที่มีนซึมเปื้อน ท้อแท้ เกียจคร้านที่จะทำความดี หรือแม้แต่จะประกอบกิจการงาน** จึงเป็นเครื่องกั้นมิให้เกิดการพัฒนาทางจิตให้ก้าวสู่ความดีที่สูงๆ ขึ้นไป อันนี้เรียกว่าเป็นถีนมิทธานิรณช

อุทัจจกุกุกจนิรณช หมายความว่า **จิตที่ฟุ้งซ่านอยู่ตลอดเวลา ด้วยความทะเยอทะยานเกินเหตุเกินผล หรือเกินความสามารถอะไรทำนองนี้ อันนี้จิตของเราจะฟุ้งซ่านอยู่ตลอด ไม่สามารถจะรวมเป็นสมาธิได้**

ข้อสุดท้าย คือ **วิจิกิจฉานิรณช** อันนี้สามัญชนทุกๆ คนก็ย่อมจะมีด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าความสงสัยไม่แน่ใจ หรือไม่ตกลงใจได้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว กรรมดีกรรมชั่วอะไรทำนองนี้ บางครั้งเราเข้าใจผลของกรรมดีกรรมชั่วผิดไป เพราะบางที**กรรมดีหรือกรรมชั่วที่เราทำไปนั้นยังไม่ให้ผลทันใจ คือ เมื่อผลของกรรมชั่วยังไม่ปรากฏก็คิดว่าผลกรรมดีกรรมช่วนั้นไม่มี** อะไรทำนองนี้ ทำให้เราลังเลสงสัยไม่แน่ใจในกรรมคือการกระทำ อันนี้ก็เป็นนิรณชเครื่องกั้นจิตของเราไม่ให้บรรลุความดีได้

ฉะนั้น การอบรมภาวนาสมาธิเบื้องต้น ก็คือการฝึกสติให้เกิดขึ้นกับจิตของเรา คือ พุท หายใจเข้า ไร่ หายใจออก พุท หายใจเข้า ไร่ หายใจออก ในขณะที่เรากำลังบริกรรมพุทไร่ๆ อยู่ นั้น จิตยังไม่เป็นสมาธิ คือ ยังเป็นบริกรรมภาวนา ต่อเมื่อใดจิตของเราหายจากพุทไร่ นิ่งสงบไม่คิดนึกถึงสิ่งอื่น สงบอยู่ด้วยอำนาจของสติ คือ สามารถบังคับจิตของเราให้นิ่งอยู่ได้ อันนั้นเรียกว่าสมาธิ และในสมาธินั้นจิตของเราก็ไม่ใช่หลับ ไม่ใช่เพลอ แต่รู้ที่อยู่ จิตของเราสงบ ไม่มีอารมณ์อย่างอื่นปนอยู่ในความสงบนั้น อันนี้เป็นสมาธิในเบื้องต้นเรียกว่า **บริกรรมนิมิต** จิตของเราเห็นชัดในความสงบ ถ้าจิตของเราเห็นชัดอย่างนี้ จะใช้แบบวิธีของหลวงพ่อดาวพากน้ำก็ได้ คือ วิธีของหลวงพ่อดาวพากน้ำนั้น เมื่อจิตสงบเป็นสมาธิในระดับอย่างที่ว่านี้ ก็จะสามารถสร้างมโนภาพขึ้นมาได้ ตาม

วิธีที่ท่านใช้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** คือ นึกถึงดวงแก้วที่ใสๆ ให้ปรากฏขึ้นในกึ่งกลางกาย คือ เหนือสะดือขึ้นมาสองนิ้ว หรือจะปรากฏในส่วนใดก็ได้ จะที่หน้าผากเข้าไปภายในก็ได้ อันนี้ก็เรียกว่า **เป็นดวงปฐมมรรค** ถ้าหากว่าสามารถสร้างมโนภาพเป็นดวงใสขึ้นมา เป็นดวงดาว เป็นดวงแก้ว เป็นหยดน้ำ ในเบื้องต้นอย่าไปสนใจดวงนิมิตทั้งหมด ให้เอาจิตของเราเพ่งอยู่กึ่งกลางดวงนิมิต คือ ให้กำหนดความรู้สึกให้เล็กที่สุด ถ้าหากว่าจิตของเรายังไม่สงบนิ่งได้ก็ให้บริกรรมภาวนาไปด้วย บริกรรมพุทโธ หรือสัมมารังเกก็ได้ บริกรรมเพ่งอยู่ในจุดกึ่งกลางดวงนิมิตให้สงบลงอีกครั้งหนึ่ง และดวงนิมิตที่เกิดขึ้นในครั้งแรกที่ไม่สว่าง ที่ไม่สุก หรือยังมีแสงสีอย่างอื่นปะปนอยู่ในดวงนิมิต ถ้าสงบลงอีกครั้งหนึ่ง ความสว่างนั้นจะชัดเจนขึ้น ท่านก็ให้กำหนดอยู่ที่จุดกึ่งกลางของดวงนิมิตนั้นอีก ด้วยการบริกรรมภาวนา จนจิตสงบนิ่งเป็นสมาธิอีกครั้งหนึ่ง **ความใสบริสุทธิ์ของนิมิตนั้นเราสามารถจะเห็นได้ทั่วถึง จะไม่มีแสงสีอย่างอื่นปน อันนี้ก็เรียกว่าเป็นดวงปฐมมรรคตามวิธีของท่าน** และท่านให้เอามาเพ่งดูกาย คือ เมื่อทำได้ระดับนี้ ถ้าหากว่าเรามาเพ่งดูกายนี้ ก็หมายความว่าดูกายมนุษย์ของเรา คือดูกายของเรา อย่าไปดูกายอื่น นี่เป็นวิธีของท่าน

บางรายบางท่าน เมื่อได้ยินคำสอนของท่านแล้วอาจจะเข้าใจผิดหรือเอาไปใช้ไม่ถูกต้อง เอาไปใช้เป็นหมอดูบ้างหรือดูอะไรภายนอกบ้าง อย่างนี้เรียกว่าใช้ไม่ถูก คือ ท่านให้เอามาเพ่งดูกายดูกายมนุษย์หยาบ ซึ่งก็คือดูกายของเรานี้เอง คือ เมื่อทำจิตสว่างได้ระดับนั้น ให้เอาความสว่างนั้นมาเพ่งดูกายของเราทั้งหมด เมื่อ

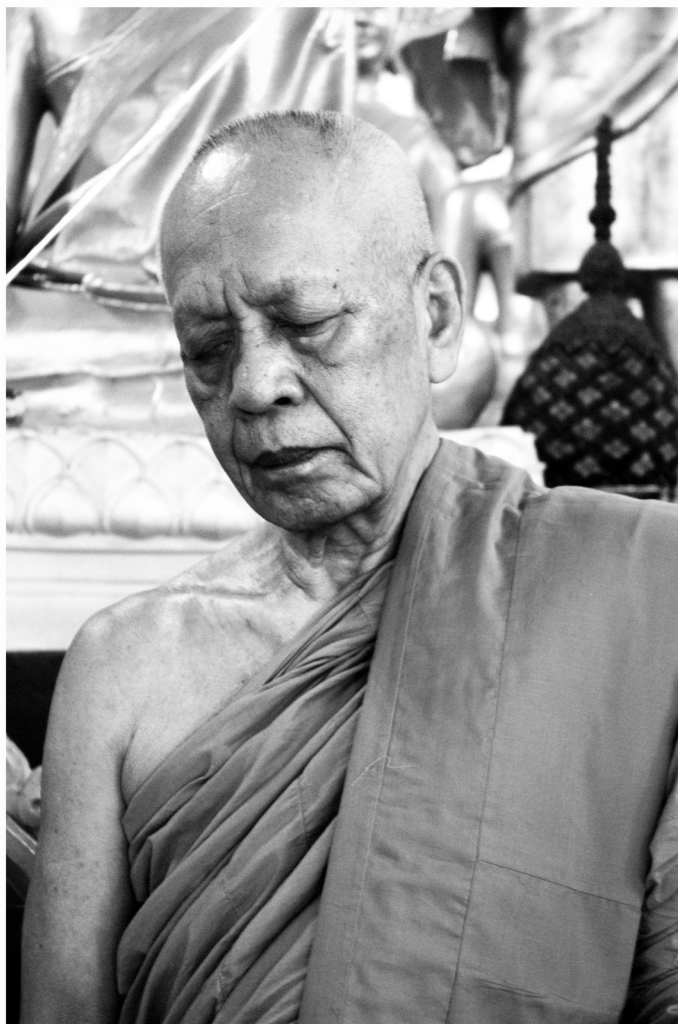
เพ่งดูเราก็จะเห็นชัดว่ากายของเรามีอะไร มีอะไรอยู่ในกายของเรา คือดูให้เห็นจากนิมิตที่สร้างขึ้น เราก็จะเห็นว่ากายของเรานี้ประกอบขึ้นด้วยธาตุ ๔ มีธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ประชุมขึ้นเป็นร่างกายของเราทั้งหมด ถ้ามันเป็นแสงสว่างปรากฏขึ้นในภายใน ดูจริงๆ แล้ว ภายในนี้แต่ละอองของชีวิตที่เป็นรูปชีวิตทั้งหมด แต่ละอองนั้นไม่ได้หยุดอยู่นิ่งๆ ทำหน้าที่ตลอด อันนี้**ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าเป็นวิทยาศาสตร์ คือพิสูจน์ได้และเห็นผลชัดว่ามันเป็นจริงอย่างนั้น** ไม่ใช่อนุমানเอาหรือไม่ได้คาดเอาคะเนเอา เมื่อเห็นว่าอณูของชีวิตแต่ละอองนั้นไม่ได้หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่ละอองนั้นเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไป อณูใหม่เกิดขึ้นเพราะอากาศบ้าง เพราะอาหารบ้าง มันจะเปลี่ยนอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา อันนี้เราก็เห็น**อนิจจลักษณะ**ที่มีอยู่ในกายมนุษย์หยาบ ที่เราเคยมีสัญญาอุปาทานว่า ชีวิตคือร่างกายนี้มันเป็นอัตตาตัวตนของเรา ส่วนใดมิเป็นตัวตนของเราบ้าง เราดูอย่างนี้แล้ว จะเข้าใจชีวิตดีขึ้น

ชีวิตที่เป็นรูปร่างกายที่เราใช้สอยอยู่ในปัจจุบันนี้ จริงๆ แล้วเกิดขึ้นด้วยปัจจัยของกรรมทั้งสิ้น ปัจจัยของกรรมที่เราทำไว้ในอดีต ประกอบกันขึ้นเป็นรูปชีวิตนี้ และก็ไม่ได้อยู่ในอำนาจของใคร มันอยู่ในอำนาจของกรรมทั้งนั้น คือ บางชีวิตมีปัจจัยทำให้ดำรงอยู่ร้อยปีบ้าง ๗๐ ปีบ้าง ๕๐ ปีบ้าง หรือน้อยกว่านั้นก็มิ ปัจจัยของชีวิตหมดไปสิ้นไป ก็เป็นเพราะผลกรรมที่ทำไว้ในอดีต อายุของคนเราส่วนใหญ่ไม่เกินร้อยปีก็ต้องแตกดับ คือ ธาตุลมไป ธาตุไฟไป ธาตุน้ำไป ธาตุดินไป ไม่สามารถจะประชุมกันเป็นรูปร่างไปได้นาน อันนี้เราจะเห็น**อนิจจลักษณะ** เมื่อเห็นชัดอย่างนี้เราจะ**ได้ใช้**

ธรรมเนียม

จงทำให้สงบ	ในท่ามกลางความวุ่นวาย
จงทำให้สบาย	ในท่ามกลางความทุกข์
จงทำสุขให้เกิด	ด้วยการชนะตนเอง
จงรักษาความดีไว้	ดุจเกลื้อรักษาความเค็มจระไน

พระมงคลมุนี

ชีวิตเป็น ทำให้เราเข้าใจได้ว่า สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นก็เป็ความทุกข์ และเมื่อมันมีความทุกข์อยู่ในตัวของมัน ถ้าเราเอาใจไปพัวพันด้วยอำนาจของความไม่รู้ความไม่เข้าใจ คิดว่าชีวิตนี้เป็นของเรา เราสามารถจะบังคับให้เป็นไปตามที่เราปรารถนาได้ ตามอำนาจกิเลสของเราได้

แต่ชีวิตนี้มันไม่ได้เป็นไปตามที่กิเลสกำหนดให้มันเป็น คือมันเป็นของมันไปตามปัจจัยของกรรม เมื่อสิ้นกรรมแล้วมันก็แตกดับ ถ้าหากว่าเราเอาใจของเราเข้าไปมีอุปาทานในชีวิตมากไป แทนที่ทุกข์มันจะมีอยู่ตามปกติธรรมชาติของมัน ทุกข์นั้นมันจะกระทบมาถึงใจของเราด้วย ใจของเราจะไม่สบาย เมื่อชีวิตนั้นมันเปลี่ยนไปแปรไปก็จะเกิดความทุกข์ขึ้นในใจของเรา อันนี้ก็จะได้เห็นสามัญลักษณ์ะที่มีอยู่ในลัตัว ในสังขารทั่วๆ ไป

อนึ่ง จะต้องเข้าใจด้วยว่า อนัตตาที่เราว่าไม่ใช่ตนนั้น ก็คือขันธ ๕ ของเรา ถ้าหากว่าจิตของเราเข้าใจขันธ ๕ ได้ชัดเจนว่าไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน และจิตของเราเข้าใจสภาวะธรรมตามความเป็นจริงลงตัวชัดเจน ก็อาจบรรลุพระนิพพานได้ นิพพานนั้นมี **อย่าเข้าใจว่าพระนิพพานสูญ** ว่างไม่มีอะไรเลย อย่างนี้เป็นเรื่องเข้าใจผิด ในทางพระศาสนา พระนิพพานนั้นมี มีอยู่ในลักษณะของพระนิพพาน คือไม่มีการเกิด แต่ว่าจิตที่บรรลุนิพพานนั้นมีอยู่ อันนี้เราจะต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นว่า คำว่าอนัตตา คือ สิ่งที่ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ก็คือรูปร่างกายของเรานี้ รวมทั้งเวทนาความสุข ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในจิตของเราด้วย แต่จะมองไม่เห็นชัด ท่านจึงบอกให้ดูกายหยาบ

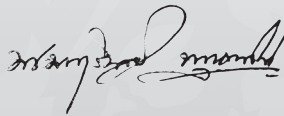
และกายหยาบมีอะไรบ้าง เมื่อดูแล้ว ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ นี้
ค่อนข้างจะหยาบ ซอยลงไปให้ละเอียด เป็นอาการ ๓๒ ดูแต่ละ
อาการให้เห็นชัด

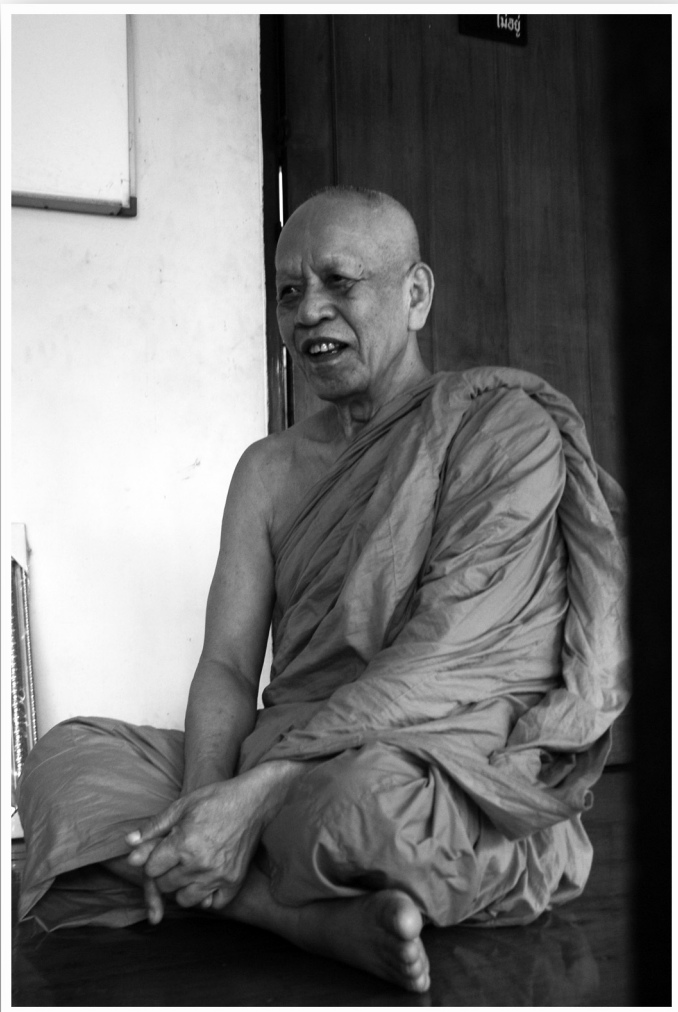
เพ่งดูในผมบนศีรษะของเราแต่ละเส้นให้เห็นชัดเป็นเส้นๆ
อย่างที่เรากำหนดให้เป็นหรือสมมติให้เป็น บัญญัติให้เป็น เมื่อเรา
กำหนดแสงสว่างเข้าไปในเส้นผมแต่ละเส้น ก็เป็นอนุสัญญา คือ เป็น
อนุสัญญาที่ละเอียดที่ปนกันอยู่ด้วยธาตุ ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม คือ ธาตุใดมี
ลักษณะมากหน่อย ธาตุนั้นก็จะปรากฏ ธาตุใดมีลักษณะน้อยหน่อย
ธาตุนั้นก็ไม่ปรากฏ อันนี้เมื่อเราเพ่งพิจารณาลงไปให้เห็นชัด ตาม
ความเป็นจริงในอาการแต่ละอาการจนเห็นที่ตั้งอยู่หรือที่เกิดว่า เกิด
จากอะไร เกิดที่ผิวหนัง ได้ผิวหนังลงไปนั้นเป็นอะไรเป็นเลือดเป็น
หนอง ดูลงไปแล้วก็จะเห็นว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ นี่เราไม่ได้สร้าง
เห็น หรือไม่ได้ทำในลักษณะแกล้งทำ แต่เมื่อความสว่างปรากฏขึ้น
ที่จิตของเรา มันจะเห็นว่าเป็นอย่างนั้นจริงๆ และเมื่อเป็นอย่างนั้น
จริงๆ อัตตาตัวตนของเราที่มีที่รูปร่างนี้ มันก็ไม่มีอัตตาที่เป็นตัวเรา มัน
ไม่ได้มีอยู่ที่รูปร่างนี้เลย จะมีแต่อาการ ๓๒ เท่านั้น

อันนี้เราก็จะเห็นว่า ในกายมนุษย์หยาบนั้นอัตตาที่แท้จริง
ตัวตนที่แท้จริงไม่มี แต่จะต้องเข้าใจด้วยว่า เมื่อชีวิตนี้ยังอยู่ เราก็
ไม่สมควรทำให้มันหมดสิ้นไป หรือทำให้มันแตกดับไปก่อนกาลเวลา
ก็จะต้องปฏิบัติอยู่ในอริยมรรคมีองค์ ๘ ด้วย อริยมรรคมีองค์ ๘
เมื่อย่อสั้นลงก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นเอง

ธรรมะเพื่อเยาวชน

อยู่บ้านช่วยงานพ่อแม่ ลูกที่ดีแท้พ่อแม่...ชื่นใจ
อยู่โรงเรียนเชื่อฟังคุณครู เรามีความรู้คุณครู....ชื่นใจ
อยู่ประเทศไทยเคารพพระ เรามีธรรมะพระสงฆ์...ชื่นใจ

สัมผัสข้อนั้น เห็นชอบ คือ เห็นทุกข์เป็นทุกข์ เห็นที่เกิดของทุกข์เป็นที่เกิดของความทุกข์ ก็คือตัณหาสาม คือความทะยานอยาก ดิ้นรนในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสที่ชอบใจ (กามตัณหา) ความทะยานอยากในความมีความเป็น (ภวตัณหา) เป็นมนุษย์แล้วไม่อยากจะตายจากมนุษย์ อยากจะอยู่เป็นมนุษย์ หรืออยากจะเป็นนั่นเป็นนี่อะไรทำนองนั้น ความไม่อยากมีไม่อยากเป็น (วิภวตัณหา) เช่น ร่างกายของเรามันมีโรค หรือว่าเกิดมามันทุกข์ มันลำบาก ไม่อยากจะเป็นมนุษย์ อยากจะตายให้มันรู้แล้วรู้รอด อะไรทำนองนี้ เป็นที่เกิดของความทุกข์ทั้งนั้น ต่อไปเห็นนิโรธ ความดับทุกข์ ทุกข์เกิดที่ใดเมื่อทำสติให้เกิดขึ้น เราก็จะเห็นความทุกข์นี้มันเกิดขึ้นที่ตัว สมุทัย ตัณหา ๓ ก็ดับตัณหา ๓ เสียง ก็เป็นนิโรธ และเห็นมรรคผล คือ ดำเนินตามอริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นเอง

สัมผัสสังกัปปะ ดำริออกจากทุกข์ ก็คือดำริการออกจากกาม ความใคร่ ความติดความพอใจในรูป รส กลิ่น เสียงนี้เอง เราจะต้องชักใจของเราออกมาในบางครั้งบางโอกาส แม้จะไม่ได้ทั้งหมด ก็ให้ชักใจของเราออกมาบ้างในบางครั้ง ในบางจังหวะบางเวลา ถ้าหากว่าเราไม่ชักใจของเราออกมา ใจของเรามันก็จะเป็นทุกข์อยู่ด้วย อำนาจความใคร่ในรูป รส กลิ่น เสียง อยู่ตลอดเวลา อันนี้ก็เรียกว่า สัมผัสสังกัปปะ

สัมมาวาจา เจรจาชอบ คือ วาจาที่เป็นคำสัตย์คำจริง คำไพเราะ อ่อนหวาน คำสมานสามัคคี คำที่มีสาระมีประโยชน์

สัมมากัมมันตะ การงานชอบ เมื่อชีวิตของเรายังอยู่ เราก็จะต้องมีการงาน เราจะต้องมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปตามความสามารถ ตามวิชาการที่เรามี ต้อง**ทำการงานนั้นให้ดี** **ทำการงานนั้นให้ชอบ** คือ **ไม่ทุจริตไม่โกงงาน** อะไรทำนองนี้

สัมมาอาชีวะ คือ อาชีพชอบ เมื่อเรามีชีวิตแล้วจะต้องประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงชีวิต อาชีพที่ชอบนั้นก็หมายความว่าถึงอาชีพที่สุจริต

สัมมาวายามะ คือ เพียรชอบ ความเพียรนั้นมีทั้งคติโลก คติธรรม ในฝ่ายคติโลกนั้นก็เพียรประกอบการทำงานที่ให้ชีวิตมีที่ตั้งมีความหมาย เพียรในทางธรรม นั่นก็คือเพียรละชั่ว ประพฤติดี หมายความว่า สิ่งใดก็ตามเป็นความชั่วเป็นสิ่งที่ไม่ดีต้องเพียรละ แล้วสิ่งใดเป็นความดีเป็นความเจริญ เป็นไปเพื่อความสุขเพื่อความพ้นทุกข์ ก็จะต้องเพียรเจริญให้มีมากขึ้น ฉะนั้น ความเพียรในที่นี้ เราจะต้องกล้า **ความเพียรนั้นโดยพยัญชนะนั้นแปลว่ากล้าหาญ คือ กล้าที่จะทิ้ง กล้าที่จะละ กล้าที่จะเลิก กล้าที่จะสลัดออกจากความรู้สึกของเราให้ได้** อันนี้ก็เรียกว่าเป็นความเพียรที่พระพุทธเจ้าของเราได้ทรงกระทำมาเป็นตัวอย่างในวันที่พระองค์ตรัสรู้ คือ พระองค์ได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้ายังไม่บรรลุคุณธรรมที่จะพึงบรรลุด้วยเรี่ยวแรงของบุรุษ เนื้อเลือดในกายจะเหือดแห้งไปหมดก็ตามที จะไม่ลุกขึ้นจากที่นั่ง นี่ก็แสดงว่าจะต้องกล้า เมื่อเราจะทำความเพียร

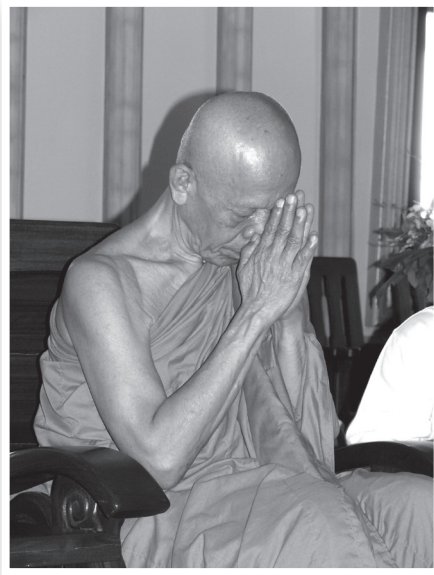
สัมมาสติ ก็จะต้องฝึกสติด้วย เพราะการฝึกสตินี้ก็มีทั้งผิดทั้งถูก คือ ที่ถูกนั้นก็หมายความว่าถึงสัมมาสติ คือ สติที่เป็นไปในภายในเวทนา ในจิต ในธรรม นี่เรียกว่าเป็นสัมมาสติ

สัมมาสมาธิ หมายถึง การฝึกสมาธิด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งจนได้รูป
ฌาน หรือสูงขึ้นไปถึงอรุพฌาน เพื่อเป็นบาทเป็นฐานแห่งวิปัสสนา
ความจริงสมาธิมีทั้งถูกและผิด สมาธิผิด ก็เช่นที่เอาไปใช้ในเวทมนต์
ทำให้คนตายหรือทำให้สัตว์ตาย หรือทำให้เพื่อนมนุษย์มีอันเป็นไป
ในลักษณะต่างๆ มนต์อย่างนี้ก่อนพุทธกาลก็มี ปัจจุบันนี้ก็ยังมีที่ผู้ใช้
มนต์อย่างผิดๆ ใช้สมาธิผิด ใช้สติในทางที่ผิด ฝึกจิตจนสามารถ
บังคับอะไรต่ออะไรได้ แล้วก็ไปบังคับให้สิ่งที่ตนต้องการเป็นไป
ในลักษณะที่ตนชอบใจ คือ ทำให้เขาตาย ทำให้เขาวิกลจริต ทำให้
เขาบ้า บังคับภูตผีวิญญูญาณอะไรต่างๆ ให้มาอยู่ในอำนาจของตน
อย่างนี้ มนต์ตัวนี้มีอยู่ แม้ในปัจจุบันนี้ก็มี และโดยเฉพาะอาตมา
เที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ ก็เคยประสบกับเรื่องนี้พอสมควร

ฉะนั้น สัมมาสมาธินี้ก็มีผลสำคัญต่อการปฏิบัติมาก ถ้าหาก
ว่าเราฝึกผิด **จิตที่เป็นสมาธิแล้วนี้มีพลังงานค่อนข้างสูง คือค่อนข้าง**
จะมีอำนาจสามารถบังคับสิ่งที่เราเข้าใจว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ ให้เป็น
ไปตามอำนาจจิตของผู้มีสมาธิได้ อันนี้ก็เรียกว่า สัมมาสมาธิ

เมื่อชีวิตของเรายังมีอยู่ เราก็จะต้องใช้ชีวิตให้ดำเนินไปตาม
องค์มรรค คือไม่ทรนทาน หรือไม่เป็นไปในลักษณะทำลายชีวิตก่อน
กาลเวลา ใช้ชีวิตเป็นไปในลักษณะตามเหตุตามปัจจัย เพราะชีวิตที่
เราเกิดมานี้ เราจะต้องทำความเข้าใจใส่เบื้องต้นให้ถูกต้องเสียก่อน
ว่า เรามีชีวิตนี้เกิดมาเพื่ออะไร เราจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องนี้
ให้ถูกต้อง แล้วก็ใช้ชีวิตให้เป็น คือชีวิตนี้เราถามว่าเกิดมาเพื่ออะไร
คำตอบก็จะมีในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เพื่ออย่างนั้น เพื่อ

อย่างนี้ เพื่อสิ่งนั้น เพื่อสิ่งนี้ แต่ถ้าตอบกันให้ตรงตามความเป็นจริง ชีวิตนี้เกิดมาเพื่อจะตาย คือเพื่อจะตายในที่สุด นี่เป็นเรื่องของชีวิต ไม่ใช่เกิดมาเพื่อจะอยู่ หรือเกิดมาเพื่อจะอย่างนั้น อย่างนี้ เพื่ออย่างนั้นอย่างนี้ เป็นไปในระหว่างการมีชีวิตอยู่เท่านั้นเอง เมื่อชีวิตถึงที่สุด ถึงจุดหมายของชีวิต ชีวิตนี้ก็ต้องแตกดับไป

พูดถึงการแตกดับ ในพระพุทธศาสนาของเราสอนไว่ว่ามี ๓ ประการด้วยกัน คือ

(๑) **ขณิกมรณะ** คือ ตายทุกขณะที่เราหายใจเข้า เราหายใจออก

(๒) **กาลมรณะ** คือ ตายอยู่ทุกวัน ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกปี สิ่งทั้งหมดไปแล้วนั้นแสดงถึงว่า เราใช้ปัจจัยชีวิตหมดไปแล้ว ก็คือตายไปแล้วนั่นเอง

(๓) **สมุจเจตมรณะ** คือ การตายเด็ดขาดเก็บเข้าโลงเผาหรือฝังทิ้ง

นี่ก็เป็นเรื่องของชีวิตอันนี้หมายถึงว่า เรามาดูกายหยาบและกายละเอียด เรามาดูกันในจิต เรานี้มีกายอยู่มากมาย อยู่ในจิตของเรา ทั้งกายปัจจุบัน ทั้งกายอดีต ถ้าหากว่าสามารถดูกายในจิตของเราได้ สามารถระลึกชาติได้ คือชาติที่เราเคยเกิดมาในอดีตเกิดมาที่ใด อยู่ที่ไหน มีเรื่องราวอย่างไร สามารถจะดูได้ที่จิตของเรา นี้ ที่เรียกว่า **สัญญาอุปาทาน** คือบางคนเข้าใจผิด นั่งภาวนาไปเห็นโครงกระดูกหรือผีอะไรปรากฏขึ้นมา ก็เข้าใจว่าผิวนั้นมาหลอกในสมาธิอะไรทำนองนี้ ขอให้เพ่งพิจารณาดูภาพต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในจิตของเรา เพ่งดูจริงๆ ไม่ใช่ผิมาจากไหน คือเป็นสัญญาอุปาทาน

ในสมัยเด็กๆ เราอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับโลกนี้ ผู้หลักผู้ใหญ่ ชูบังคับว่าผีมีรูปร่างอย่างนั้น มีรูปร่างอย่างนี้ มีความน่ากลัวอย่างนั้น มีความน่ากลัวอย่างนี้ แล้วจิตของเราก็สร้างภาพที่น่ากลัวขึ้น เมื่อสร้างภาพที่น่ากลัวขึ้นก็จะเก็บภาพนั้นไว้ในความรู้สึก พอถูกสะกิดขึ้นมา ถ้าจิตของเรายังกลัวอยู่ ภาพที่น่ากลัวนั้นจะลอยเด่นขึ้นมาในความรู้สึกทันที อันนี้คนที่ไม่มีสติชัดเจนอาจจะตกใจกลายเป็นวิปlassไปก็ได้ อันนี้จะต้องเข้าใจในเบื้องต้น

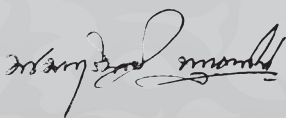
ภายในจิตของเรานี้มีกายอยู่ทุกกาย ตั้งแต่กายของสัตว์นรก กายของเปรตอสุรกาย และกายเทวดา ถ้าหากว่าจิตของเรายินดีพอใจ ในศีล ๕ มีทิธี มีโอตตปปะ ความละอายบาปและความกลัวบาป ปรากฏในจิตของเรา ภายในจิตของเรานั้นจะกลายเป็นกายเทวดา ถ้า จิตของเรานิ่งสงบเป็นสมาธิ มีพรหมวิหารธรรม คือเมตตา ที่เป็นไป ในสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ไม่เลือกว่าผู้นี้เป็นเด็ก เป็นผู้ใหญ่ เป็นคน เป็นสัตว์ เป็นอะไร มีเมตตาเสมอในสัตว์ทุกประเภทเหมือนกันหมด เมตตาอย่างนี้ เขาถือว่าเป็นเมตตาของพรหม แล้วเราจะเห็นว่า กายของพรหมที่มีในจิตของเรานั้นไม่มีเพศ คือ ไม่มีเพศหญิง ไม่มี เพศชาย คือเป็นเพศของพระพรหม ที่ประกอบด้วยคุณธรรม ๔ ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา พรหมวิหารเราจะเห็น ว่ากายนี้เป็นกายที่มีแต่ความสงบ เป็นกายที่มีความสุขละเอียดอ่อน มาก อันนี้ถ้าหากว่าจิตของเรามีสมาธิในขั้นปฐมฌาน ก็จะเป็น ลำดับไปอย่างนี้ และกายของพระอริยบุคคล ตั้งแต่กายของพระ โสดาบันเป็นต้นจนถึงกายของพระอรหันต์

ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ คือ กำหนดสวดส้องดูธรรม อย่างที่ว่า ดูภายในกายเรื่อยๆ ไป กายที่มีบาป กายที่มีกุศล ก็จะเป็นว่ากาย แต่ละกายนั้นแตกต่างกัน คือ กายที่เป็นบาปนั้นก็จะเป็นกายที่ น่ากลัวน่าเกลียด ไม่น่าปรารถนา กายที่เป็นบุญเป็นกุศลนั้นก็ เป็น กายที่น่าดูน่าชม อันนี้ก็จะดูได้จากธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ในข้อที่ ๒ และก็จะเป็นการแก้กฎของกรรมอย่างหนึ่งที่เรารู้จักกัน คือ เมื่อเรามาสวดส้องดูกรรมในจิตของเรา **ในจิตของเรานี้จะมีกรรมอยู่**

พญาราชสีห์

เป็นสัตว์ประเสริฐ จะย่างจะก้าว ก็เต็มไปด้วย
อากัปกริยา ที่น่าเกรงขาม สัมกับพญาสัตว์ แม้จะ
บรรลือสิงหนาท ก็จะไม่บรรลือเมื่อ มีเหตุเท่านั้น จะไม่
ร้องพรวดพราด เหมือนสัตว์ทั่วไปเป็นสัตว์ที่มีความอดทน
ต่อสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ไม่ร้องจุกจิกจู้จี้

ถ้าเป็นสมณคากยบุตร ไม่รักษาอากัปกริยา ให้
สงบเสงี่ยม ให้เป็นอากัปกริยา ที่สมควร ในฐานะ
บุชฌีญบุคคล จะหาความเป็นสมณะได้ที่ไหน และ
พูดพรวดพราดหาสาระไม่ได้ และขาดความอดทนในทุกข์
นิดหน่อย สมณวาจาจะเป็นประโยชน์แก่ใคร และธรรม
ก็กลายเป็นของเล่นไป

**๕ ชนิดเท่านั้น คือกรรมดำ ให้ผลเป็นทุกข์ กรรมขาว ให้ผลเป็นสุข
กรรมดำกรรมขาวปะปนคละเคล้ากัน อันนี้แหละที่เรามักจะเข้าใจผิด
กัน แล้วก็สงสัยไม่แน่ใจ**

บางครั้งมีคำพูดที่มักจะได้ยินเสมอๆ เช่นทำดีได้ดีมีที่ไหน
ทำชั่วได้ดีมีถมไป อะไรทำนองนี้ อันนี้เพราะกรรมดำกรรมขาว
ที่คละเคล้าอยู่ในจิตของสัตว์โลก และไม่ได้พิจารณาเพ่งดูกรรมนี้ ที่
กรรมขาวให้ผลเป็นสุขนั้น เราเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน คือกรรมขาว
ส่งผลให้มาเกิด เกิดในฐานะที่มีความสมบูรณ์ทั้งยศ ศักดิ์ อำนาจ
วาสนา ทรัพย์สินสมบัติพร้อมพร้อม แล้วก็ยังมียกรรมขาว คือ กรรมดี
สนับสนุน

บุคคลที่เกิดมาในฐานะที่ดีแล้วไม่ประมาทในความดี พยายาม
กระทำความดีเพิ่มขึ้น ด้วยการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาอยู่
อย่างสม่ำเสมอ บุคคลผู้นี้ก็จะเป็นคนรุ่งเรืองไม่ตกต่ำ ทั้งในปัจจุบัน
และอนาคต อันนี้พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า **โชติโชติ ปรายโน คือ
สว่างมาสว่างไป**

กรรมดำให้ผลเป็นทุกข์ กรรมดำส่งผลให้มาเกิด เกิดในฐานะ
ที่ขัดสนลำบาก ทั้งความเป็นอยู่ทุกอย่างขัดสนไปหมด บุคคลผู้นี้
แทนที่จะเห็นผลของกรรมที่ส่งผลให้มาเกิดเป็นกรรมชั่ว แทนที่จะ
กลัวกรรมชั่วกลับทำชั่วซ้ำลงไป ซ้ำลงไป กลายเป็นหาความสุข
หาความเจริญในชีวิตไม่ได้ เมื่อชีวิตเป็นอยู่ก็มีแต่ความลำบาก เมื่อ
แตกดับไปแล้ว ก็จะไปในภพที่ต่ำเรื่อยๆ ไป คือ จากคนเป็นสัตว์

จากสัตว์เป็นสัตว์ในอบายภูมิอะไรทำนองนี้ อันนี้เรียกว่า **ตโม ตม**
ปรายโน คือ **มืดมาแล้วก็มืดไป** แต่สามัญชนทั่วๆ ไป ก็มักทำทั้ง
กรรมดีกรรมชั่วคละเคล้าปะปนกันอยู่

ถ้าหากว่าในขณะที่ปฏิสนธิกรรมดีส่งผลให้มาเกิด เกิดใน
ฐานะที่มั่งคั่งทรัพย์ มีสมบัติมาก มียศมีอำนาจวาสนาสสูง หากกรรม
ชั่วล้นลง ผลของกรรมดำติดตามมาให้ผล ก็ใช้ผลของกรรมชั่วที่
ตัวมี ทั้งทรัพย์สมบัติ ยศ อำนาจวาสนาในทางที่ไม่ถูก สร้างความ
เดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น กับสัตว์อื่นอยู่ตลอดเวลา **นี้ถ้าหากว่า**
ผลกรรมชั่วส่งผลให้มาเกิดนี้มีกำลังสูงหน่อย กรรมดำยังไม่ให้ผล
ในปัจจุบัน แต่ว่าในอนาคตต้องให้ผลแน่ แต่บางรายก็ให้ผลใน
ปัจจุบันนี้ เช่น บางคนรุ่งเรืองแล้วตกต่ำวูบลงไปเลย เพราะอำนาจ
ของกรรมดำให้ผลในปัจจุบัน ก็มีให้เราเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ และ
บางรายบางท่าน กรรมชั่วส่งผลให้เกิดแล้วกรรมดำมาตัดรอนกรรมชว
อันนี้พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า **โชติตม ปรายโน** คือ **สว่างมาแล้วมืดไป**

แต่บางรายที่กรรมดำส่งผลให้มาเกิดเห็นโทษของกรรมดำ
คือ พยายามไม่ทำกรรมชั่วทั้งทางกายและทางจิต บางรายบางท่าน
ก็รุ่งเรืองในชีวิตนี้ และเมื่อถึงคราวชีวิตนี้แตกดับ ก็จะไปในภพที่
รุ่งเรืองกว่าในปัจจุบัน อันนี้ก็มีให้เราเห็นในปัจจุบัน **นี้เรียกว่า ตโม**
โชติ ปรายโน คือ **มืดมาแล้วสว่างไป**

แต่ว่ากรรมอีกชนิดหนึ่ง กรรมไม่ดำกรรมไม่ขาว อันนั้น
ไม่ต้องพูดถึง **นั่นเป็นกรรมของพระอริยเจ้าท่าน คือ กรรมของพระ**

หลักการบริหารจัดการ

ใช้ตาเป็นครู

จงอ่อนโยน

จงเข้มแข็ง

อ่านคนให้ออก

ใช้คนให้เป็น

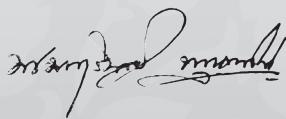
ใช้หูเป็นอาจารย์

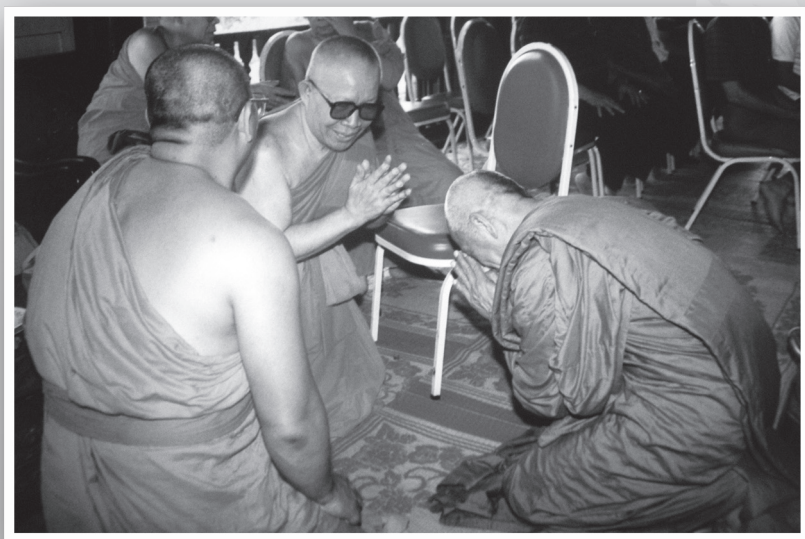
แต่อย่าอ่อนแอ

แต่อย่าแข็งกระด้าง

บอกคนให้ได้

เล่นให้ถูกบท

อรหันต์ท่าน คือท่านทำแต่กรรมดี แล้วท่านก็ไม่ได้หวังผลในกรรมดีที่ท่านทำ คือ ทำเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข เพื่อส่วนรวมของโลก ท่านไม่ได้หวังผลของกรรม และกรรมนั้นก็ให้ผลแก่ท่านไม่ได้

ทั้งหมดนี้เราสามารถดูได้ที่จิตของเรา คือ ดูได้จากความรู้สึกในจิตของเรา ในขณะที่ใดก็ตามจิตของเรานั้นจะทำอะไรขึ้นมา ถ้าเป็นกรรมส่วนที่เป็นกุศล เป็นความดีแล้ว จิตของเรานั้นจะสบาย คือไม่สะดุ้ง ไม่มีความหวาดกลัวเกิดขึ้น ไม่มีภัยในจิตของเรา คือถ้าหากว่าเราคิดจะทำอะไร มันมีความกลัวปรากฏในจิตของเรานั้นแหละท่านเรียกว่าจิตของเรามีภัย ก็แสดงถึงว่าเราจะต้องใช้สติในลักษณะของ **ธัมมวิจยะ สอดส่องดูกรรมส่วนนั้นให้ละเอียดรอบคอบว่า กรรมที่เรา กำลังคิด ที่เรากำลังจะกระทำนั้นเป็นกรรมที่เป็นกุศล หรืออกุศล อันนี้ก็จะแนะไว้สำหรับเป็นข้อพิจารณา ในการปฏิบัติเพียงเล็กน้อยเพียงแค่นี้**

ต่อไปขอให้ทำสมาธิโดยไม่ต้องฟังสัก ๑๕ นาที แล้วต่อไปก็ตั้งใจเจริญภาวนา โดยในเบื้องต้นก็หลับตา คือ หลับตากำหนดทำจิตของเรา ให้สงบด้วยองค์บริกรรม **พุท** หายใจเข้า **โธ** หายใจออก และอย่าเผลอสติ ให้มีสติกำหนดอยู่ที่องค์บริกรรม ถ้าจิตของเราสงบ ลมหายใจของเราจะเบา และหัวใจก็จะทำงานน้อยลง พอเรารู้สึกตัวขึ้น หัวใจจะเต้นแรง อันนี้ก่อนเลิกทุกครั้งให้ค่อยๆ ผ่อนหายใจกำหนดความรู้สึกไปที่ร่างกายทุกส่วน **ถ้าหากว่าจิตของเราสงบเป็นสมาธิ ก็เท่ากับจิตดวงนี้จะรักษาธาตุขันธ์ คือร่างกายของเราด้วยจิตที่มีสมาธิ จะสามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บที่มีอยู่ในธาตุขันธ์ของเราไปได้ด้วย**

และพระพุทธเจ้าของเราได้ตรัสอานิสงส์ของสมาธิไว้ว่า ผู้ที่พยายามอบรมภาวนาสมาธิแม้จิตสงบเพียงเล็กน้อย ถ้าหากว่าผู้นั้นยังจะต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ จะเกิดในที่ใดๆ ในภพใดๆ จะไม่เกิดในฐานะต่ำทราม คือจะเกิดในฐานะที่มียศ มีอำนาจ วาสนาสสูง จะเป็นหัวหน้าหมู่ จะเป็นหัวหน้าคณะจะเป็นผู้นำของสังคมอะไรทำนองนั้น อันนี้ก็เป็นผลที่เกิดจากสมาธิทั้งนั้น

ถ้าหากว่าเราทำจิตของเราสงบเป็นสมาธิถึงขั้นได้รูปฌาน หรืออรูปฌาน เมื่อร่างกายถึงคราวแตกดับก็สามารถจะไปอุบัติในพรหมโลกได้ และถ้าหากว่าเราทำจิตของเราสงบเป็นสมาธิ ยกจิตขึ้นกำหนดไตรลักษณ์ให้เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คลายสิ่งที่เราเคยเข้าใจผิด จนสามารถสละความเห็นผิดออกจากจิตของเราได้ ก็**จะบรรลุมรรคผลนิพพานในชาติปัจจุบัน** อันนี้ก็เป็นอานิสงส์ที่เกิดขึ้นจากการเจริญภาวนาสมาธิทั้งนั้น คือ ผลของทานการให้นั้นมีอานิสงส์คือการรักษากายวาจาให้เรียบร้อยก็มีอานิสงส์

แต่ว่าสมาธิที่เราอบรมภาวนานี้จะมีอานิสงส์ยิ่งกว่าอานิสงส์ทั้งสองอย่างที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด เพราะการจะบรรลุมรรคผล หรือพ้นทุกข์ได้ ก็ด้วยอาศัยการเจริญภาวนาสมาธิทั้งนั้น ท่านจึงให้ความหมายในบุญกิริยาวัตถุไว้ว่า ทานการให้ คือการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย และภาวนาการอบรมจิตของเราให้เจริญขึ้น ให้รุ่งเรืองขึ้น ให้ก้าวหน้าขึ้น นี่เป็นหลักของบุญกิริยาวัตถุ

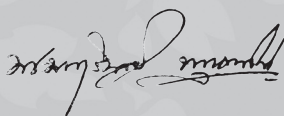
ท้ายที่สุดแห่งการบรรยาย อาตมาขออภังคคุณพระศรีรัตนตรัย พร้อมด้วยบุญสมบัติที่ท่านทั้งหลายได้พากันบำเพ็ญให้เป็นไปใน

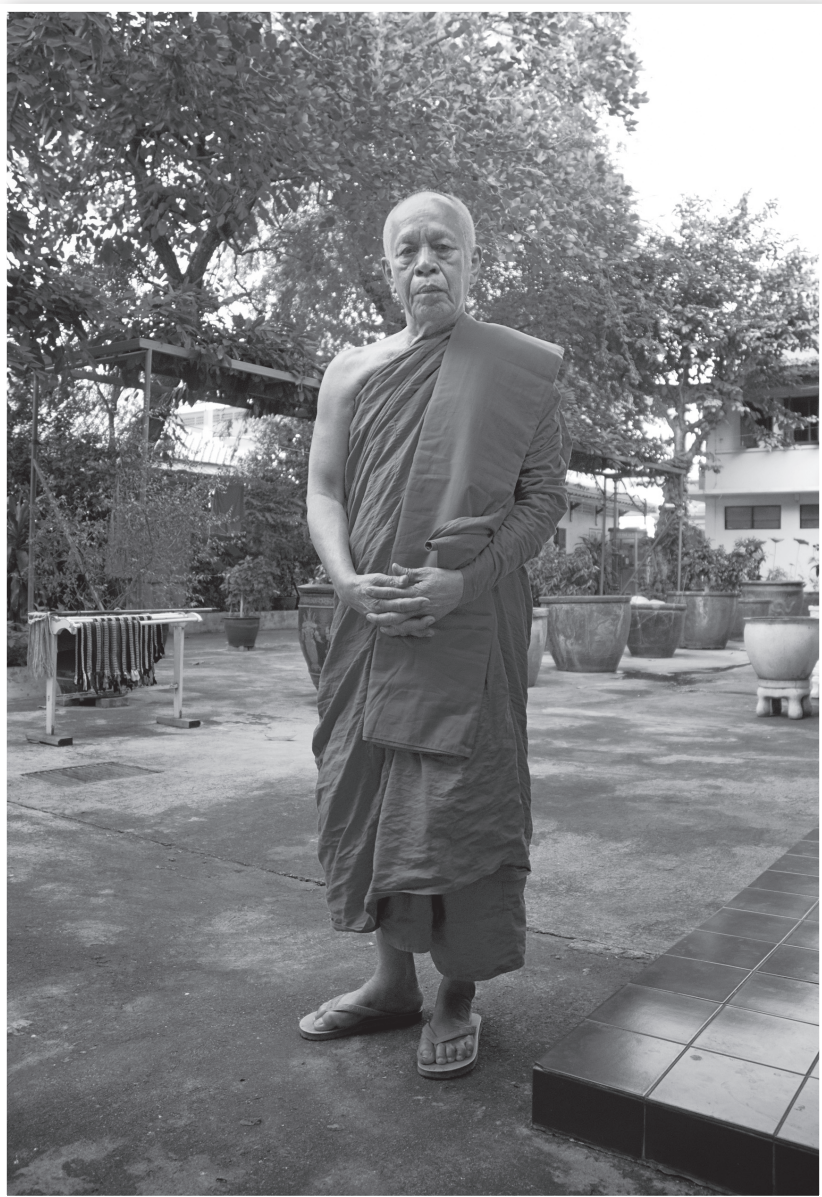
อัยยาศัยแห่งพระโพธิสัตว์

พระโพธิสัตว์ผู้มีอัยยาศัยอันงามครบ ๖ ประการ
ย่อมเป็นไปเพื่อความแก່รอบแห่งโพธิ คือปัญญาเครื่อง
ตรัสรู้ ๖ ประการ นั้นคือ

๑. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยไม่โลภ และเห็นโทษ
ในความโลภ
๒. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยไม่ประทุษร้ายและเห็น
โทษในการประทุษร้าย
๓. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยไม่ม่งมงาย เป็นผู้เห็น
โทษในความม่งมงาย
๔. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยในการหลีกออกจาก
ความหมกมุ่นในกาม พอใจในการหลีกออกจากกาม
๕. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยสงัด เห็นโทษในความ
คลุกคลี
๖. พระโพธิสัตว์มีอัยยาศัยสงัดออกจากภพ เห็น
โทษในการไปสู่ภพทั้งปวง

พระโยคีผู้บำเพ็ญกรรมฐานพึงให้อัยยาศัยดังกล่าว
ที่เต็มเปี่ยมในตน

วาระต่างๆ มีทานมัยบ้าง คีลมัยบ้าง ภาวนามัยบ้าง ขอจงเป็น
พลวปัจจัย เป็นนิสัยตามส่ง ให้ท่านทั้งหลายได้บรรลุทิพย์ทวีบุญ
มณูญผล ปรรณาลิขิตหนึ่งประการใด อันเป็นไปในทางที่ชอบ
ประกอบด้วยธรรมซึ่งจะนำความพ้นทุกข์ให้บังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย
ขอความปรารถนาอันดังมานั้น จงสำเร็จด้วยอำนาจไตรสรณคมน์
และบุญสมบัติที่ท่านทั้งหลายได้สั่งสมอบรมมาดีแล้ว จงประสบ
ความสำเร็จทุกประการเทอญ

ตอบคำถาม

ญาติโยมก็คงจะมีข้อข้องใจสงสัยในการปฏิบัติ มีอะไรพอจะ
ถามก็ถามได้ คือ ที่บรรยายไปก็ยังมีเรื่องที่ยังค้าง ในเรื่องมิจฉา-
สมาธินี้มีจริงนะ และทุกวันนี้ก็ยังทำได้ คือ ในแถบชายแดนพม่าที่
อาตมาอยู่นั้น มีพวกเล่นมนต์คาถา ทำให้คนเจ็บทำให้คนป่วย ทาง
แถบเพชรบูรณ์ก็มี

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๖ สมัยอาตมาไปอยู่กับหลวงปู่แหวน หลวงปู่
แหวนให้อาตมาเดินธุดงค์มาทางนี้ อาตมาก็ไม่คิดว่าเขาจะมีมนต์
บังคับผีได้ เมื่อหลวงปู่ให้อาตมาและท่านก็ไม่ได้บอกกับอาตมา
เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่เมื่อมาแล้วก็นั่งภาวนาอยู่ มีโยมเข้ามาหา
และบอกว่าท่านช่วยทำน้ำมนต์ให้โยมหน่อย มีคนป่วย อาตมานั่ง
ทำน้ำมนต์ ในความรู้สึกปรากฏว่าคล้ายๆ มันมีภาพผีนี่ปรากฏอยู่
ตลอด ก็ถามโยมว่าโยมนี้ป่วยธรรมดา หรือมีอะไรสิงอยู่ แกก็บอก

ว่า มีผีสิงอยู่ มันสิงมาแล้วหลายวัน อาตมาก็บอกว่าอาตมาไม่ใช่
 หมอผี ไปนิมนต์พระมาอีกองค์หนึ่ง ขับกันอยู่ทั้งคืนทั้งวันไม่ออก
 จนหมดปัญญาและบอกให้อาตมาช่วยหน่อย อาตมาก็บอกว่าผม
 ไม่มีน้ำมนต์นะ มนต์ขับผีผมไม่มี ท่านบอกอะไรก็ได้ช่วยกันหน่อย
อาตมาก็อธิษฐานขอบารมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และขอ
บารมีของหลวงปู่ ถ้าหากว่าใช้อาตมาเพราะเรื่องนี้ ก็ขอให้ผีที่สิง
อยู่ในร่างกายคนนี้ออกไป เพราะมันเป็นการสร้างบาปสร้างกรรม
เดือดร้อน เมื่ออยู่ในภูมิของสัมภเวสีแล้วก็อย่าสร้างกรรมกันอีกเลย
ให้อาตมายบารมีพระพุทธ อาตมายบารมีพระธรรม อาตมายบารมีพระสงฆ์เป็น
ทางไปสู่ความสุขความเจริญ พออธิษฐานจบ คนที่ถูกผีสิงนี้ล้มตึง และ
ขอข้าวกิน ขอน้ำกินทันที ตั้งแต่ถูกสิงมาตั้ง ๗ วันไม่ได้กินข้าวเลย

อันนี้ยังมีอยู่นะ เรื่องมีจกาสมาธิที่เขาเอาไปใช้ในลักษณะเป็น
 เล่นให้เล่นหักอะไรนี้ก็ยังดี มีผลจริงด้วย ไม่ใช่มีผลไม่จริง คนที่
 เขาทำได้มี เราฝึกเราก็จะต้องฝึกกันให้เป็นสัมมาสมาธิ ให้เป็นไป
 ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมจริงๆ นั่นแหละ ถึงจะเป็นไปใน
 ทางพ้นทุกข์ได้ และในมนต์ดำเขาเรียกว่า **เดรัจฉานมนต์** ทำไม
 พระพุทธเจ้าเรียกว่าเดรัจฉานมนต์ **เดรัจฉานก็หมายถึงสัตว์ที่มันไป**
ขวางตะวัน ที่เราเรียกว่า สัตว์เดรัจฉานนะ คือเวลามันจะเดินหรือมัน
จะไปหากินนี้ตัวมันจะขวางตะวัน ไม่เหมือนมนุษย์เรา มนุษย์เรา
 เวลาเดินตัวจะตรงตะวัน และมนต์ใดก็ตามที่เป็นไปในลักษณะที่
 ขวางมรรคผลนิพพาน พระพุทธเจ้าของเราเรียกว่าเดรัจฉานคาถา
 คือ เป็นคาถาที่ขวางทางจะบรรลุมรรคผลนิพพาน

ถาม : ถ้าเรายึดมั่นในพระรัตนตรัย เราจะพ้นจากการตกนรกหรือไม่

ตอบ : อันนี้รับรองว่าไม่ตกนรกแน่นอน

ถาม : มนต์ดำจะทำอันตรายเราได้หรือไม่

ตอบ : ทำอะไรไม่ได้ หรือถ้าหากว่าผู้ที่ไม่มั่นคงในไตรสรณคมน์ดีพอ มีทองติดตัวก็ทำอะไรไม่ได้ คนโบราณจึงใช้ทองเลี่ยมพนักัน มีทุนน้อยก็ใช้เลี่ยมพนักันไว้ คือกันมนต์พวกนี้ที่เขาปล่อยมาตามลมตามอากาศนี้ อันนี้ถ้าเรามีความมั่นคงในไตรสรณคมน์ โยมจะสังเกตดูพระเจ้าแผ่นดิน อย่างพระเจ้าตากสินมหาราชอย่างนี้ อย่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างนี้ ทำไมท่านไม่ตกนรก ท่านฆ่าคนเยอะ อันนี้มันน่าสงสัย ก็นี้แหละเพราะท่านมั่นใจในไตรสรณคมน์

ดูพระมหากษัตริย์สมัยเก่าๆ พระชนมายุไม่ค่อยยืนหรอก ๕๐ ปี หรือเกินกว่านั้นก็ไม่มาก อันนี้เพราะท่านทำปาณาติบาตกันมามาก อย่างพระเจ้าตากสินมหาราชนี้ อาตมาก็มั่นใจ เพราะอาตมาอยู่วัดของท่านตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๐ (วัดอินทาราม) ท่านภาวนาที่วัดนี้ แล้วครูบาอาจารย์หลายองค์ ท่านก็เคยเตือนและเคยดูอาตมาว่า อยู่วัดพระเจ้าตากสิน แต่ไม่เคยสนใจพระเจ้าตากสิน หลวงพ่อมหาปิ่นด่าอาตมาแรงๆ

และที่อาตมาไปสร้างวัดโพธิ์คูณก็เหมือนกัน อาตมาก็ไม่ได้ตั้งใจจะทำเพื่อใคร จะทำเพื่อพระพุทธศาสนาแต่เหตุที่อาตมาไป

พระบรมรูป
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
วัดอินทารามวรวิหาร
กรุงเทพมหานคร

สร้างวัด ก็ไม่ใช่เป็นความตั้งใจของอาตมาที่จะไป
สร้าง อาตมาชอบเที่ยวธุดงค์มากกว่า คือมันมีอิสระ
ไม่ติด อย่างน้อยก็ไม่ติดโยม คือ พระเรานี้มันติด
โยม หรือโยมติดพระมันเป็นภาระ มันเป็นปณิธาน
ในการปฏิบัติกรรมฐาน คือถ้าอยู่ไหนนานมันเป็น
ห่วงโยม โยมเจ็บป่วยอะไรสารพัด อันนี้อาตมา
พยายามตัด

อีกอย่างหนึ่งที่เราเข้าใจว่า ในสองวงศ์ระหว่าง
วงศ์จักรีกับวงศ์ตากสินมีการμάกันนั้น อยากจะให้ลืม
ความรู้สึกอย่างนี้เสีย จริงๆ แล้วท่านไม่ได้μάกัน
คือบางคนก็ยังเคียดแค้นวงศ์จักรีว่า ไปแย่งสมบัติ
ของวงศ์ตากสิน อะไรทำนองนี้ แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่

คือท่านสละของท่านเอง และโยมนั่งหลับตาภาวนาเมื่อสักครู่ โยมอาจจะเห็นอะไรๆ ในชีวิตที่ผ่านมา คือผ่านมาเมื่อวานบ้าง วันก่อนบ้างหรือนานกว่านั้นบ้าง แต่พระเจ้า ดากลินมหาราช ในขณะที่พระองค์ท่านกอบกู้ชาติบ้านเมือง ท่านต้องทำงานอย่างเร็ว และเริ่มฆ่าคนตั้งแต่จันทบุรีเรื่อยไป กว่าที่จะครอบงำประเทศนี้มาได้ แล้วในระหว่างนั้นก็มีการฆ่ามาติดพันกันยุ่งอยู่แล้ว ท่านก็ไม่มีเวลาที่จะมาสนใจในการทำบุญทำกุศล ก็พอดีพระราชมารดาท่าน ประชวรหนัก ขนาดมารดาเจ็บก็ไม่มีเวลาจะมาดูมารดา เพราะติดพันอยู่กับข้าศึก ในที่สุดพระราชมารดาท่านสิ้นพระชนม์ ก็ทำศพที่วัดอินทาราม ก็ทำลวกๆ ไปครั้งหนึ่ง

เมื่อท่านเสร็จศึกเรียบร้อยแล้ว ท่านก็มาทำพิธีใหญ่อีกครั้งหนึ่ง แล้วในช่วงนี้ศึกอะไรต่างๆ ก็เบาลง เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกท่านก็รับหน้าที่หน้าศึกอะไรก็ได้ และท่านก็มีโอกาสมาใกล้ชิดกับวัดอินทาราม และในครั้งนั้นอาตมาก็เข้าใจว่าคงจะมีพระกรรมฐานที่เชี่ยวชาญพอสมควร จึงให้อารมณ์กรรมฐานท่านได้ดี และในระหว่างที่ท่านทำศพพระราชมารดา ท่านก็มานั่งกรรมฐานที่วัดอินทาราม เติงบรรทมของท่านปัจจุบันนี้ยังอยู่ เติงที่ท่านไปทรงธรรมยังอยู่ที่วิหาร เขาเรียกวิหารพระเจ้าตาก เป็นไม้สักสองแผ่น รอบๆ นี้ก็เป็นงานลุลู ยังอยู่ที่วัดอินทาราม

ในระหว่างที่ท่านนั่งกรรมฐาน อย่างที่โยมนั่งกันเมื่อสักครู่นี้ เมื่อหลับตานั่งภาวนาลงไป ภาพที่ท่านฆ่าคนจำนวนมากก่อนที่จะมานั่งภาวนา จะต้องปรากฏทางใจของท่าน และภาพเหล่านี้เป็น

ลักษณะที่ทำให้ท่านตัดสินใจพระทัยได้ คือเมื่อปรากฏในใจของท่าน ท่านก็มีความเพียร ทำให้จิตของท่านเป็นสมาธิได้ **ในช่วงบางช่วงของจิตของท่านสงบเป็นสมาธิ มีอิสระ จิตของท่านเริ่มมีอิสระ ท่านจึงรู้ว่าความสุขกับความทุกข์มันต่างกันอย่างไร ความสุขในการครองราชย์กับความสุขที่มันเป็นอิสระจริงๆ จากสมาธิ มันห่างไกลกันมาก**

นี่แหละเป็นเหตุให้ท่านตัดสินใจพระทัยไปในทางว่าถ้าเรายังจะเป็นพระมหากษัตริย์ต่อไป เราก็จะต้องกำกับดัดคอกคนอยู่ตลอดเวลา ไม่มีโอกาสจะมานั่งหาความสุขความสงบทางจิตใจได้อย่างนี้ และท่านเห็นว่าบ้านเมืองก็เข้มแข็งแล้ว เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกก็เข้มแข็ง แล้วท่านก็เสียสละ นี่การเสียสละครั้งนี้ **อาตมาว่าเป็นการเสียสละครั้งยิ่งใหญ่ของท่าน คือ ท่านสละราชย์ให้กับพระพุทธยอดฟ้าฯ แล้วท่านก็ให้เขียนประวัติของท่านในลักษณะที่ท่านเป็นคนบ้า เสียสติ วิกลจริต จะต้องฆ่ากันตาย อะไรทำนองนั้น**

อันนี้อาตมาว่าเป็นเจตนาของท่าน คือ ถ้าหากว่าท่านจะออกไปในลักษณะที่ไม่มีเหตุไม่มีผล ในเมื่อขุนศึกที่จะอยู่ฝ่ายท่านก็เยอะ ขุนทหารที่ยังรักเคารพท่านก็ยังมีมาก ทางออกที่ดีก็มีอยู่ทางนี้ทางเดียวคือเพื่อจะให้ขุนศึกขุนทหารเห็นว่า ถ้าเอาคนบ้าขึ้นมานั่งเมือง บ้านเมืองก็จะเป็นความสุขสงบ นี่เป็นเจตนาของท่าน ท่านให้เขียนประวัติอย่างนั้น ท่านให้ออกข่าวอย่างนั้นว่า พระเจ้าตากสินเป็นบ้า เมียนตีพระเถรอะไรทำนองนี้ อันนี้เป็นเรื่องที่ท่านให้ทำขึ้นมาดีกว่านะ ปรากฏว่าท่านได้ออกบวช เป็นเรื่องที่น่าจะตลกมาก แต่ท่าน

ผนุหนั จปลั จิตตัม, ทุรกขั ทุณนิวารยั,
อุชั กโรติ เมธาวิ, อสุกาโรว เตชนั.

จิตตึนรณกวัตถังรักษายาก ห้ามยาก
แต่บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมกระทำจิตตวงตึนรณ
กวัตถัง รักษายากห้ามยากให้ตรงได้
เหมือนนายช่างศร กระทำลูกศรให้ตรงฉะนั้น

พระสงฆ์

ไม่ตกก็เพราะไตรสรณคมน์ อย่างที่โยมว่าเมื่อก็คือท่านอยู่สวรรค์ อาตมาเข้าใจว่าท่านอยู่สวรรค์

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๗ ขโมยมันลักงาช้างจากเตียงของท่านไป ๘ แผ่น หลวงพ่อเจ้าอาวาสองค์เดิมท่านเป็นนักปฏิบัติ ท่านประชุมสงฆ์ ตอนนั้นโยมซีแกดูแลสมบัติพระเจ้าตากอยู่ ขโมยมันมาลักไปได้ หลวงพ่อท่านให้เปลี่ยนจากชีมาเป็นพระ เปลี่ยนเป็นเวรกันลงไปดูสมบัติพระเจ้าตากฯ สมบัติของท่านก็มีเตียงกับดาบเล่มหนึ่ง ในระหว่างที่ประชุมกัน พอตีอาตมาก็มานั่ง คือ นั่งดิท่านหน่อย ตีในใจไม่ได้บอกปาก และก็ไม่ได้บารภาให้ใครฟังด้วย นั่งดำหนิท่านในใจ เอ...พระเจ้าตากฯ นี่ยังงัยกัน วันหนึ่งๆ คนเขามาบูชาสักการะขอความคุ้มครองตัว ขอความคุ้มครองทรัพย์สินสมบัติของพวกเขา และนี่สมบัติของท่านเองยังคุ้มครองไม่ได้ ท่านจะไปคุ้มครองใครเขาได้ละ นี่เป็นแต่เพียงนึก อาตมานึกในใจเพียงแค่นี้

แล้วตอนเย็นอาตมาไปนั่งสวดมนต์เจริญภาวนาแผ่เมตตาถึงท่าน เสร็จแล้วอาตมาก็เข้าจำวัด พอรู้สึกเคลิ้มๆ ก็มีเสียงพูดข้างหู บอกมันเรื่องอะไรของท่าน มันเอาไปได้ มันก็ต้องเอามาคืนได้ ที่ท่านคิดนะมันไม่ถูก แล้วก็มิอะไรคล้ายๆ มีคนลูบลงที่หน้าอาตมา ไม่ใช่ตบ คล้ายๆ ผู้ใหญ่ปลอบเด็ก ผลปรากฏว่าขโมยมันเอาไปเดือนมิถุนายนะ พอสิงหาคมก็เอาใส่ถุงมาคืนหมด ยังครบอยู่ทุกวันนี้ อันนี้แหละแสดงว่าอยู่ในสวรรค์ ไม่ได้อยู่ในนรก

ไตรสรณคมน์ขอให้เรามั่นคงจริงๆ ช่วยเราได้ ขอโทษเถอะ ไม่ใช่ติ ชาวพุทธเราทั่วไปนี้ อันนี้ไม่ใช่ดำหนิญาติโยม ที่นี่เขาเรียก

ว่ามันคงในไตรสรณคมน์กันอย่างแน่นอนอยู่แล้วละ ที่ทั่วไปมีแต่ ทะเบียนเป็นชาวพุทธ คือ บางที่มีอะไรเกิดขึ้นแทนที่จะพุทธ เรื่องอะไรกันก็ไม่ทราบ อันนี้อาตมาก็เคยโดนตำหนิมาที่หนึ่ง ในการบรรยายนี้แหละ บอกว่าชาวพุทธเราไม่รู้เป็นชาวพุทธแบบไหน บางทีจอมปลวกก็ไปยอมแพ้ บางทีตอไม้เราก็ไปยอมกลัว แม่น้ำเราก็เห็นศักดิ์สิทธิ์ ต้องไปอะไรต่ออะไร เพื่อจะชำระเขาเรียกว่า ชำระทุกข์ มันจะชำระได้อย่างไร มันก็แค่ทำให้ร่างกายของเรามัน เย็นเท่านั้น ล้างขี้โคลได้หน่อยหนึ่ง จอมปลวกนี้เราไปยอมเอา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไปแลก อาตมาเห็นว่ามันผิด มัน ไม่สมควรเลย

อาตมาลงมากกรุงเทพฯ ลังเกตเห็นว่า มีจอมปลวกแห่งหนึ่ง อยู่ข้างถนนแถวอยุธยา คนไปบูชาสักการะด้วยเครื่องสังเวทยะ เหลือเกิน เรียกว่า มีชาวพุทธที่ยอมแพ้จอมปลวกไปกราบไหว้เป็น จำนวนมาก อาตมาก็บอกว่า ศรัทธาว่ามันไม่ถูกต้อง ศรัทธาในศาสนา มันมีสองศรัทธา คือ ศรัทธาที่เป็นญาณวิปยุต กับศรัทธาที่เป็น ญาณสัมปยุต ศรัทธาที่ผิดไม่ประกอบด้วยปัญญา พระพุทธเจ้าท่าน ว่าเป็นโมหศรัทธา ศรัทธาแปลว่าเชื่อ เชื่อแล้วมันก็จะได้เลื่อมใส สิ่งที่เราเชื่อ เมื่อเลื่อมใสจิตของเรามันจะแล่นไป และถ้าไปเชื่อ จอมปลวกมันจะวิ่งไปที่ไหน มีทุกข์มันก็วิ่งไปที่จอมปลวกทุกที ถ้า มันวิ่งไปที่จอมปลวก เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยแทนที่จะนึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พุทธ ธัมโม สังโฆ แต่ไปนึกถึงจอมปลวกให้ ช่วย แต่ถ้าจอมปลวกมันช่วยไม่ได้ เกิดตายลงจิตมันวิ่งไปที่นั่น แล้ว มันจะไปเป็นอะไร ก็ที่จอมปลวกนั้นมันมีพ่อปลวกแม่ปลวกเป็นล้านๆ

ตัวกู

คนเดียวที่ถูกลัว
คนเดียวที่ถูเกรง
วันใดที่ถูรู้
วันนั้นคงสบาย

คนนั้นตัวของตัวเอง
ตัวกูเองไม่ใช่ใคร
ว่าตัวกูคืออะไร
หายกลุ้มใจเพราะตัวกู

พระเมธีวชิโรดม วัชรวิทย์

**ตัว มันพร้อมที่จะให้กำเนิดอยู่แล้ว ก็ต้องไปเป็นลูกปลวก ก็นี้แหละ
เขาเรียกโมหศรัทธา**

พระราชามหากษัตริย์ของเราหลายองค์ที่พระภาวนาเจอะเจอ
กัน อย่างเช่น พระเจ้าตากสินมหาราช อาตมาไม่สงสัย พระนเรศวร
มหาราชอย่างนี้ แม้จริงๆ แล้วอาตมายังไม่มีประสบการณ์กับท่าน
ก็ตาม และก็อีกหลายพระองค์ แต่พระเจ้าตากสินนี้อาตมาค่อนข้าง
จะมีประสบการณ์ ที่อาตมาไปสร้างวัดนี้ครั้งหนึ่งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕
ลูกเสือชาวบ้านที่ธนบุรี เขาจะทอดผ้าป่าหาเงินสร้างกุฏิ

ตอนนั้นอาตมาไปอยู่ใหม่ๆ ไปอยู่ในป่าสงวน ที่วัดไม่มีอะไร
เลย ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่อาบน้ำอาบท่า อาหารการกินอะไรมัน
ไม่มี แล้วก็ญาติโยมที่จะไปจากกรุงเทพฯ ก็น้อยกว่าคน ญาติโยม
ทางแม่สอดเขามาบอกอาตมาเหมือนกันว่า ท่านไม่ต้องวิตก โยม
จะจัดการต้อนรับกันเอง อาตมาก็ไม่ไว้ใจ เพราะอาตมาไปอยู่ใหม่ๆ
และยังไม่ได้ทำอะไรให้กับคนแม่สอด เกิดเขาไม่มาช่วยเรื่องอาหาร
การกิน โยมจะไปกินอาหารกันที่ไหน แล้วน้ำท่า ห้องน้ำห้องส้วม
มันไม่มี โยมจะทำยังไงกัน แต่ระหว่างที่อาตมานั่งภาวนาตอนหัวค่ำ
พอจิตเป็นสมาธิ ปรากฏว่าพระองค์ท่านมาปรากฏเต็มองค์ของท่าน
เลย ทรงเครื่องกษัตริย์ครบ ในขณะนั้นอาตมาคล้ายๆ ถูกผีอำ ขยับ
ตัวไม่ได้ ขนาดนั่งภาวนา ขยับตัวไม่ได้ และแล้วภาพที่ปรากฏให้
เห็นค่อยๆ จางหายไป

**แม้อาตมาจะขยับตัวไม่ได้ แต่หูนี้ได้ยินเสียงเหมือนมีคน
ทำความสะอาดวัดวาอาราม ทวีบริเวณป่าที่อาตมาอยู่ตั้งแต่หัวค่ำจน**

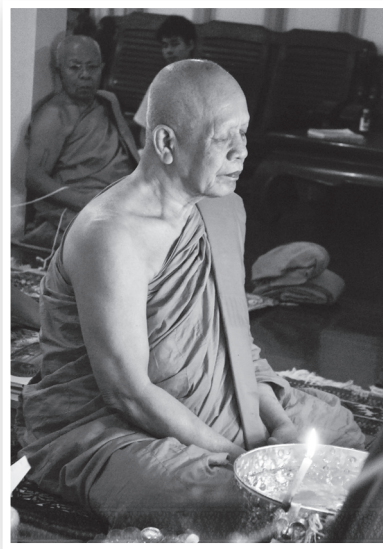
สว่าง พอสว่าง อาตมาขยับตัวได้ก็รีบออกไปดู พอตริธผ้าป่าขึ้นมา ปรากฏว่าลูกเสือชาวบ้านแม่สอดมาต้อนรับกันอย่างสนุกสนาน คิณนั้นทั้งคิณเขาเล่นกัน เขาไม่มีเรื่องไม่สบายใจอย่างที่อาตมาคิดเลย เขาไม่ได้วิตกเขาไม่ได้เดือดร้อนกัน เขาแก้ปัญหากันได้ อันนี้ อาตมาเคยคิดว่า ท่านคงจะไม่ให้อาตมาคิด ก็เลยมาทำให้อาตมาเป็นอย่างที่เรา โยมไปเที่ยวที่วัดแล้วจะเข้าใจเอง

โบสถ์ที่อาตมาสร้างขึ้นนี้ อาตมาไม่ได้มีเจตนาจะทำอย่างนั้น แต่หลวงพ่อบุญครูบาอาจารย์ท่านก็พูดในทำนองว่า พระเจ้าตากท่านต้องการบุญว่าจ้าง ช่วยทำอะไรให้ท่านหน่อย ในปี พ.ศ.๒๕๒๓-๒๔ ที่เริ่มสร้าง ตอนนั้นการสร้างโบสถ์เริ่มมีปัญหา คือช่างทำผิดแบบแล้วยังไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่นอีก เขามีเจตนาดี แต่ว่าการไม่ฟังความคิดเห็นคนอื่น นี่ก็ทำให้ค่อนข้างเสียหายทีเดียว

ผลสุดท้ายก็พบช่างผู้หนึ่ง ซึ่งจบปริญญาโทมาใหม่ๆ แต่ยังไม่ได้อ่านวิทยานิพนธ์ เขามาเจออาตมา เพื่อนเขาแนะนำไว้ว่าเขาปั้นข้อฟ้าเก่ง อาตมามีดินน้ำมันอยู่ก้อนหนึ่งก็บอกว่าไหนปั้นให้ดูชื่อก็ปั้นเดี๋ยวนั้นเลย พอปั้นแล้วมันสะดุดใจขึ้นมา อาตมาถามเขาว่าไปทำงานด้วยกันไหม แล้วจะคิดค่าตัวอย่างไร คิดเป็นเดือน คิดเป็นวันๆ ละเท่าไร เดือนละเท่าไร เขาก็ตอบข้อเสนอมากับอาตมาว่า ถ้าจะให้เขาทำงาน เขาขออาตมา ๒ ข้อ

ข้อ ๑ จะต้องไม่ให้ค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อ ๒ ให้เขามีอิสระในการทำงาน

ก็ตกลงทั้งสองข้อ พอเริ่มทำงานได้สองสามเดือนแรก เขา
มูทำงานมาก ไม่ยอมกลับไปทำวิธานิพนธ์ อาตมาบอกกลับไป
ทำวิธานิพนธ์ ถ้าหากไม่กลับอาตมาจะลั้งหยุดเลย ขอให้เป็น
มหาบัณฑิตอย่างสมบูรณ์แบบ มีความเพียรอย่างนี้อาตมาเข้าใจว่า
ไม่เกิน ๕ เดือนทำวิธานิพนธ์เสร็จ ก็สั่งปิดงาน ๕ เดือน แก
กลับไปทำวิธานิพนธ์ ๕ เดือนจบ เป็นมหาบัณฑิตเต็มตัว

เขาเป็นคนค่อนข้างจะมีศิลปะครบเครื่องเลย คือ เรียน
โบราณคดีมา แต่มาทำงานด้านจิตรกรรม แล้วก็ยังเป็นศิลปินอีก
ด้วย เป็นมือระนาดเอก เล่นซออู้ พิณพาทย์ต่างๆ ตัวเขาเล่นได้
เขามีอะไรเล็กๆ น่ารักๆ

เป็นอันว่า ที่อาตมาสร้างโบสถ์ ก็เพราะอยากจะถวายท่าน เป็นส่วนกุศล ครูบาอาจารย์ท่านทั้งหลาย อาตมาก็ทำ ก็เพียงแต่คิดว่าถ้าหากว่าท่านต้องการให้อาตมาทำกุศลให้ท่าน ก็ขอให้สิ่งต่างๆ เป็นไปในลักษณะที่เหมาะสมที่ควร แล้วก็ให้สมเกียรติท่าน แต่ว่าอาตมาก็จะทำตามกำลังของอาตมา อาตมาไม่โฆษณา ไม่บอกบุญ สำหรับพระสงฆ์นั้น อาตมาก็ทำแค่เป็นอนุสติ คนโน้นให้บ้าง คนนี้ให้บ้าง แต่จะให้อาตมาเอาเงินไปสร้าง อาตมาไม่มีเงิน คือใครทำให้ อาตมาแจก ห้ามโฆษณาพระของอาตมา

เคยมีพวกหนังสือพิมพ์ศักดิ์สิทธิ์ ลานโพธิ์ นี่เขาไปขอทำรูปทำอะไรบ้าง แต่อาตมาบอกว่า คุณนะเก่งกันเหลือเกิน เสกพระเก่ง เสกจนตายไปเป็นองค์ๆ แล้ว ให้ท่านเก่งอย่างนั้น ให้ท่านวิเศษอย่างนี้ ให้ท่านดีอย่างนี้ ตายไปเป็นองค์แล้ว โยมไปกวณท่านจนไม่มีเวลา คือพระท่านรู้ตัวท่านดี ท่านดีแค่ไหนหรือท่านไม่ดีอย่างไร นี่ท่านรู้ตัวท่าน ไม่ต้องไปโฆษณาท่านหรอก คุณอย่าโฆษณาอาตมานะ อาตมาไม่ชอบ นี่แหละอาตมาขอรับรองไว้

อาตมาก็จะทำความดีด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และช่างเขาก็ทำความดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ และก็อีกคนหนึ่งที่อาตมาค่อนข้างจะมั่นใจ คือ รองอธิบดีกรมธนารักษ์คนปัจจุบัน คือตั้งแต่เริ่มสร้างมาก็จองที่ดินทุกปี ในลักษณะเป็นที่ดินสามัคคี มาจนทุกวันนี้ เขาทำความดีด้วยความบริสุทธิ์ใจกันมา ถ้ามีโอกาสก็แวะไป นี่ไม่ใช่โฆษณานะแต่ว่าในส่วนหนึ่งที่พระเจ้าแผ่นดินของเรา ท่านได้เสียสละไว้ ก็ญาติโยมเคยพูดว่าท่านมาสร้างโน่นนี่นั่น สร้างเสียสวยงามอย่างนี้ ท่านสร้างไปเพื่อ

อะไร นี่ก็เป็นคำพูดหนึ่ง และที่วัดที่อาตมาอยู่นั้นก็ทำพระรูปพระเจ้าตากสินมหาราชไว้ ทรงม้าถือดาบเหมือนที่วงเวียนใหญ่ เขาก็มาต่อว่า ว่าท่านเมื่อไหร่จะสร้างให้ท่านนั่งสบายๆ บ้าง เห็นทีไรขี่ม้าถือดาบอยู่เรื่อย

อาตมาก็บอกว่านี่โยมหวังดี เป็นอนุสติดี โยมดูให้มันเป็นอนุสติ คือท่านสร้างแผ่นดินให้เราอยู่ ท่านมีสมบัติอะไร ท่านมีแต่ม้าตัวหนึ่งกับดาบเล่มหนึ่ง ท่านก็สร้างแผ่นดินให้เราอยู่ ถ้าเรานึกถึงความดีของท่านบ้าง เราจะทำอะไรให้เป็นประโยชน์แก่แผ่นดินที่ท่านสร้างให้เราบ้างหรือเปล่า ตรงนี้มันเป็นอนุสติดี อันนี้แหละอาตมาก็เคยเถียงเขาและเคยให้สติเขา

เรื่องนี้โยมไม่ต้องไปกลัวนะ ไม่ต้องไปกลัวตกรอก ขอให้มั่นใจในไตรสรณคมน์ของเรา มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่ที่อาตมามักจะให้ความหมายว่า เป็นแก้วสารพัดนึกด้วยซ้ำไป ถ้าใครทำให้ไตรสรณคมน์ พุทธ ธัมโม สังฆโม เป็นดวงใสปรากฏขึ้นที่ใจของเรา ก็สามารถจะนึกเอาอะไรก็นึกเอาได้ นึกเอาสวรรค์ก็ได้ นึกเอานิพพานมันก็ไม่ว่า ถ้าหากว่าทำให้เป็นดวงใสขึ้นมาได้ด้วย การบริกรรมพุทโธ ธัมโม สังฆโม จริงๆ

เรื่องของศีลนั้นพระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้ ถ้าหากว่าใครอยากจะอายุยืนช้านานก็ให้มีศีลข้อ ๑ คือ ปาณาติบาต ไม่ฆ่าสัตว์ เกิดในชาติใดภพใดอายุของเราจะยืนนาน ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนในชีวิตมากนัก ศีลข้อ ๒ ถ้าใครมีศีลข้อนี้่อยากจะมีทรัพย์สมบัติ

มั่งคั่ง ท่านให้ประกอบสัมมาชีพโดยมีศีลข้อสอง แล้วศีลข้อ ๓ ถ้าใครไม่ยอมมีศีลตรูเกิดขึ้น ก็ให้มีศีลข้อสาม และศีลข้อที่สี่ ถ้าหากว่าเราอยากจะได้ยินแต่คำสัตย์ คำจริง คำไพเราะอ่อนหวาน คำสมานสามัคคี คำที่มีสาระมีประโยชน์ก็จะต้องมีศีลข้อที่สี่ แล้วใครอยากจะมีสติปัญญาดี จิตสงบเป็นสมาธิได้เร็ว ก็จะต้องมีศีลข้อที่ห้า

และตรงกันข้ามคนไม่มีศีลข้อที่หนึ่ง โรคภัยไข้เจ็บจะเบียดเบียนในชีวิตมาก จะมีอุบัติเหตุ อันตรายระหว่างอายุ โทษของศีลข้อที่สอง ผู้ที่ไม่มีศีลรวบรวมทรัพย์ไว้ได้มาก อาจจะถูกไฟไหม้ น้ำท่วมโจรปล้น คนมีเวรมาตุ้ม มาโกงมาหลอกลวงเอาทรัพย์ของเราไป คนที่ไม่มีศีลข้อที่สามจะไปที่ไหน จะอยู่ที่ใด จะมีศัตรูในที่ที่เราอยู่ ในที่ที่เราไปทุกที่ ศีลข้อที่สี่ถ้าหากว่าเราไม่มีศีลข้อนี้ จะอยู่ที่ใดจะไปไหน จะมีคนดูเราด้วยเรื่องที่ไม่เป็นจริง หรือถูกกล่าวหาด้วยเรื่องที่ไม่เป็นจริง และในศีลข้อที่ห้า ถ้าเราไม่มีศีลข้อนี้ จิตจะตั้งมั่นเป็นสมาธิไม่ได้ จะเป็นโรคไข้ป่าเสียสติหรือวิกลจริต แล้วก็เป็นโรคระบบประสาทด้วย

อันนี้ปัจจุบันเห็นกันเยอะแยะเลย อาตมาไปเยี่ยมตามโรงพยาบาลสมเด็จพระยา ปากคลองสานบ้าง โรงพยาบาลพญาไทบ้าง รู้สึกมันเยอะเหลือเกิน จำนวนโรคพวกนี้เยอะมาก อันนี้แหละคืออานิสงส์ที่พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสไว้ เรารู้ได้ อันนี้อาตมาอยากขอฝากไว้

ต่อไปนี้ภัยมันจะเกิดขึ้นเยอะ อันนี้หลวงปู่แหวนท่านพูดมานานแล้ว ถ้าหากว่าเราไม่อบรมเจริญภาวนา ไม่รักษาศีลกัน คือถ้าเราไม่ยอมพลอยร่วมในเหตุภัยที่มันเกิดขึ้นในลักษณะกลุ่มลักษณะหมู่ ลักษณะพวกนี้ อย่าไปรวมกลุ่มร่วมหมู่ร่วมพวกกับคนที่มีการมปัจจุบันนี้ต่อไปจะเกิดหนัก และอาตมาเคยเตือนญาติโยมที่รู้จักอาตมา ตั้งแต่ ๒๕ เมษายนที่แล้วมาว่าจะมีการตายกลุ่มตายหมู่ ตายฉับพลันทันที แล้วยังจะเกิดจะมีไปจนถึง พ.ศ.๒๕๓๗ อันนี้ก็ต้องระวังนิดหนึ่ง ที่จะพ้นจากภัยพวกนี้ได้ด้วยภาวนา

นี่หลวงปู่ท่านเตือนอาตมามา ถ้าหากว่าเรายังไม่ภาวนากัน เรื่องโรคเครียดโรคอะไรนี้ ตะกี้เดินทางมากับโยมก็ยิ่งค่อนข้างจะอึดอัดพอสมควร ออกจากบ้านแล้วโรคเครียดมันเริ่มเข้ามาแล้ว ถ้าหากสมัยใหม่เขาเรียกว่าเครียด ก็แสดงว่าเป็นเรื่องโทสะ คือเรื่องโทสะ พยาบาท ตัวนี้มันเริ่มออกจากบ้านได้บ้าน ก็ให้รถติดบ้าง ปัญหามลพิษบ้าง ต่อไปมันจะหนักขึ้น

แล้วสิ่งเหล่านี้ถ้าโยมไม่แก้ด้วยภาวนา มันไม่มีทางแก้ทางอื่น คือทำใจไม่ได้ คือสติสัมโพชฌงค์ ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริย-สัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ โพชฌงค์ข้อที่สี่ทำไม่ได้แล้วนี่ต่อไปโรคจิตจะเป็นกันมากขึ้น ถ้ามีโรคจิตมากขึ้นนี้ ลักษณะการที่จะทำให้เกิดตายกลุ่มตายหมู่นี้มันจะมีได้เสมอๆ

อันนี้ถ้าหากว่าเรามีปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ที่ทำจิตของเราให้สงบ มันมีอะไรเกิดขึ้นเราทำจิตของเราให้สงบ อย่าไปตื่นเต้นอย่าไปเชื่ออะไรง่าย จะต้องเชื่อด้วยเหตุด้วยผล คือบางทีก็อาจจะไปร่วมกลุ่มกับพวกที่เขามีการมอะไรมันตุมตามขึ้นมา เราตายพร้อมกับเขาอย่างนั้นมันไม่เข้าท่า ต่อไปมันจะมี

ยังจะมีคือ หลวงปู่แหวนท่านพูดไว้อย่างนี้ว่า สัตว์ในป่ามันตายแล้วมันเกิดเป็นคนเยอะ อันนี้มันเป็นคำของหลวงปู่ท่านเมื่อ ๒๕๑๖ ที่อาตมาอยู่กับท่าน ขออาศัยกุศลเล็กน้อยมาเกิดเป็นคน แล้วก็ยังใช้นิสัยแบบสัตว์ป่าชอบกัดกัน ชอบตีกัน ชอบมีปัญหากัน แล้วก็ชอบพากันสร้างกรรมชั่วอะไรทำนองนั้น ผลสุดท้ายพวกนี้ตายแล้วมันก็ตกนรก

เมื่อตกนรกแล้วนั้นแหละ มันพ้นจากนรกมา มันก็จะเกิดเป็นสัตว์ในป่าต่ออีก อันนี้ท่านว่าก็คงจะไม่นาน อาตมาคิดว่าคงจะไม่เกินสิบปีนะ คำทำนายของท่านที่ทำนายไว้ ที่อาตมาได้รับฟังกับตัวของอาตมาเอง ท่านว่าจะมีสงครามโลกเกิดขึ้น แล้วสงครามโลกครั้งนี้พลโลกสามส่วน ไปสองเหลือหนึ่ง ตอนนั้นก็ประมาณเจ็ดพันล้านได้ ถ้าไปสองเหลือหนึ่งก็คิดเอาเองก็แล้วกัน อันนี้หลวงปู่ท่านพูด ก็ขอฝากเอาไว้ ไม่ใช่ขู่หรือ คือ อันนี้ท่านพูด และก็ให้อาตมาจำคำพูดของท่านมา อาตมาติดตามคำพูดของท่านมา มันจริงหมดทุกเรื่องเลย ตายกลุ่ม ตายหมู่ เครื่องบินตก แก๊สระเบิดที่ เรือล่มที่หนึ่ง แล้วก็โรงงานเคเดอร์ โรงแรมรอยัลฟลาซ่า เป็นต้น

พลธรรม ๕ ประการ*

ต่อไปนี้จะขอให้ญาติโยมตั้งใจเจริญภาวนาสมาธิ พร้อมทั้งตั้งสติ ในการฟังธรรมะ ซึ่งอาตมาจะได้นำมาบรรยายในวาระนี้

ธรรมที่อาตมาจะได้นำมาบรรยาย พร้อมกับการปฏิบัติไปใน โอกาสนี้ก็คือ พลธรรมทั้ง ๕ ประการ ซึ่งเป็นหมวดหนึ่งของโพธิ- ปักขยธรรม ๓๗ ประการ ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า ธรรม ทั้ง ๓๗ ประการนี้จะเป็นธรรมหมวดใดก็ตาม เมื่อยกขึ้นแสดงแล้ว จะกระทบถึงกันทั้ง ๓๗ โดยเฉพาะพลธรรมที่อาตมาจะได้นำมา บรรยายในโอกาสนี้

คำว่า พละ ในที่นี้ก็หมายถึงกำลังนั่นเอง ถ้าหากว่าคนเราขาด กำลัง จะเป็นกำลังกายก็ดี หรือกำลังใจก็ดี ก็จะทำอะไรไม่สำเร็จ เช่น กำลังกายไม่สมบูรณ์มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน อันนี้ก็เป็น อุปสรรคต่อการงานต่อหน้าที่ และโดยเฉพาะผู้ที่มีกำลังกายดี แต่

* จากฉบับที่ตีพิมพ์เป็นที่ระลึก เนื่องในวาระทำบุญฉลองอายุ ๖๐ ปี หลวงพ่อ มหาวิบูลย์ พุทธธำณ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘

ถ้าหากขาดกำลังใจ หรือกำลังใจเสีย แม้กำลังกายจะดีก็ไม่สามารถ
จะทำประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้สำเร็จ

พลธรรมทั้ง ๕ ข้อ ข้อ ๑ คือ **ศรัทธา** เราเคยได้ยินคำว่า
ศรัทธา และมักจะเข้าใจว่าศรัทธาก็คือการให้ เช่น การให้ทานหรือ
อะไรทำนองนั้น เมื่อเราเห็นคนทำบุญ หรือแจกทรัพย์สมบัติแก่
คนโน้นคนนี้ เราก็จะเรียกคนนั้นว่าเป็นคนมีศรัทธา แต่ศรัทธาใน
ความหมายแท้จริงนั้นก็คือความเชื่อ และความเชื่อนี้**พระพุทธเจ้า**
ของเราตรัสเตือนไว้ มีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะหนึ่ง คือ ความ
เชื่อตามเขา และอีกลักษณะหนึ่ง คือ เชื่ออย่างมีเหตุผล ศรัทธาที่
พระพุทธเจ้าของเราต้องการหรือทรงพระประสงค์ คือ ศรัทธาที่มีเหตุ
มีผลสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นความจริงอย่างนั้นจึงจะเชื่อ ฉะนั้น
ในพระอภิธรรมจึงมีศรัทธาที่เป็นญาณวิปยุต หมายถึง ศรัทธาที่
ไม่ต้องอาศัยเหตุผลอะไร คือ ใครเขาพูดอะไรก็เชื่อ เชื่อไปหมด
ทุกเรื่องที่เขาบอกว่าดี

โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ ตีมันมีมาก จนบางครั้งบางโอกาส ดีไป
อยู่ที่ต้นไม้ก็มี ดีไปอยู่ที่จอมปลวกก็มี ดีไปอยู่ที่แม่น้ำลำธารก็มี ดี
ไปอยู่ที่คนโน้นคนนี้จะไรทำนองนี้ เราก็ไปติดดี ไปติดดีในสิ่งที่มัน
จะจริงหรือไม่ดีจริงก็ไม่รู้ อันนี้พระพุทธเจ้าของเราตรัสไว้ว่า ศรัทธาใด
ที่ไม่ประกอบด้วยเหตุด้วยผลที่พิสูจน์แล้วว่ามันดีจริงตามนั้น
พระองค์ไม่ให้เชื่อ และถ้าหากว่าเราเชื่อตามไปหมด เชื่อโดยไม่ต้อง
อาศัยเหตุผล ไม่ต้องอาศัยการพิสูจน์เหตุผลที่มันชัดเจนว่า สิ่ง
ที่เชื่อนั้นมีเหตุผลจริงตามนั้น อันนี้พระองค์ไม่ทรงสรรเสริญ แล้ว

พระองค์ตรัสว่าเป็นโมหศรัทธา และโมหศรัทธานี้เป็นศรัทธาที่
ค่อนข้างจะอันตราย

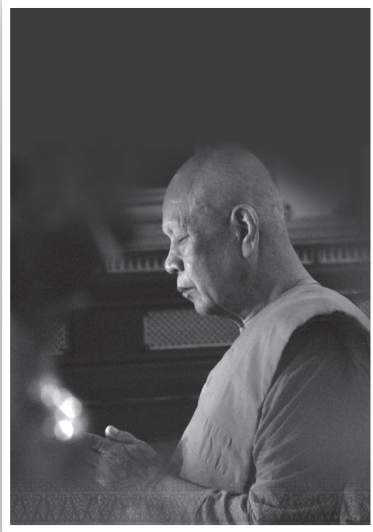
ถ้าหากว่าจิตใดประกอบด้วยโทสะ และเมื่อโทสะมีกำลังทำให้
ธาตุขันธ์ คือ ร่างกายของเราแตกดับลง เมื่อจิตอาศัยกำลังของโทสะ
จิตดวงนั้นจะไปอบาย คือ จะไปเกิดในนรกทั้ง ๘ ขุม ขุมใดขุมหนึ่ง
แต่จิตดวงใดที่เป็นไปในอำนาจของโลภะ คือ ความเชื่อว่าอันนั้นดี
อย่างใดอันนี้ดีอย่างใด คือ อยากได้โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลว่า มันดี
จริงหรือเป็นประโยชน์จริงหรือไม่ อะไรทำนองนี้ ถ้าหากร่างกาย
แตกดับในขณะที่จิตนี้ ก็ไปเกิดในกำเนิดเปรตอสุรกายได้

แล้วจิตใดที่ประกอบด้วยโมหะ คือเชื่อตามโดยไร้เหตุผล
อันนี้อาตมาเคยยกตัวอย่างเรื่องจอมพลวก อาตมาเดินทางจาก
แม่สอดมากรุงเทพฯ สังเกตเห็นจอมพลวกอันหนึ่งแถวๆ อยุธยา มี
คนไปบูชาสักการะ มีเครื่องเช่น เครื่องสังเวทียามากมาย ทั้งๆ ที่เป็น
พุทธศาสนิกชน เป็นคนนับถือพระพุทธเจ้า แต่ว่าศรัทธาเป็นไปใน
ลักษณะนั้น เป็นโมหศรัทธา คือ ศรัทธาที่ประกอบด้วยโมหะ ถ้า
หากว่าร่างกายแตกดับตายลง จิตก็จะไปที่ที่ตนมีความเชื่อถือไปที่
จอมพลวกนั้นไปเกิดในกำเนิดดิรัจฉานได้

ถ้าหากว่าเราเชื่ออย่างนั้น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย แทนที่จะ
อาศัยหมอ อาศัยยาหรือให้หมอรักษาให้หมอพิจารณา เราก็ไปที่
จอมพลวก ขอให้จอมพลวกช่วยอย่างนั้นอย่างนี้ ช่วยให้เราหายโรค
หายภัย ผลสุดท้ายร่างกายแตกดับไป กำลังของโมหะที่อยู่ใน
ตัวเราก็จะหมุนนำจิตของเราไปกำเนิดในภพที่ไม่น่าปรารถนา คือ
ที่จอมพลวกนั่นเอง

ลักษณะจิตที่มีศรัทธาความเชื่อ ก็คือถ้า
เราเชื่อก็จะเกิดความเลื่อมใส คือเชื่อเรื่องใด
เราก็จะเลื่อมใสในเรื่องนั้น อันนี้เป็นลักษณะ
ของจิต คือ **จิตของเราเชื่ออยู่ในที่ใด จิตของเรา
ก็จะเล่นไปที่นั่นบ่อยๆ จะวิ่งไปในสิ่งที่เราเชื่อ
และเมื่อวิ่งไปในสิ่งที่เราเชื่อก็จะรวมลงตรงนั้น**
จะรวมลงในวัตถุที่เราเชื่อหรือในสิ่งที่เราเชื่อ
เอามาเป็นอารมณ์ของจิต เอามาเป็นตัวภาพ
ตัวภูมิของจิต เอามาเป็นกำลังของจิต ซึ่ง
สมัยใหม่เขาเรียกว่า เป็นพลังงานอะไรนั้น แต่
ในภาษาพระพุทธศาสนาท่านใช้คำว่า **อิทธิ** ก็มี

ท่านใช้คำว่า **จิตตชรูป** ก็มี คือรูปที่เกิดแต่จิต ถ้าหากว่าเราไปเชื่อในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตนั้นก็จะเป็นรูปที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไปเชื่อจอมปลวก ภพภูมิของจิตก็เป็นจอมปลวกอยู่ตลอดเวลา ภาษาพระท่านเรียกว่า จิตตชรูปที่เป็นศรัทธาญาณวิปยุต

และคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น พระองค์ทรงสอนแม้แต่พระองค์เองให้ตั้งอยู่ในสวากขาตธรรม เช่น คำว่า **อักขาตาโร ตถาคตา พระตถาคตเป็นผู้บอกเป็นผู้ชี้ คือพระองค์ไม่ให้เชื่อสิ่งที่พระองค์บอก ที่พระองค์ทรงชี้ขึ้น ผู้ที่ฟังเขาจะต้องหาเหตุผลว่าจริงอย่างที่พระองค์ตรัสหรือไม่ ถ้าไม่จริงก็มีสิทธิไม่ต้องเชื่อพระองค์ก็ได้** ธรรมะคำสอนในพระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ตรัสแต่ละข้อแต่ละหมวดนั้น สามารถจะพิสูจน์ได้ หาเหตุผลจากคำสอนของพระองค์ได้ คือ เมื่อพระองค์ตรัสแล้วจะไม่นับถือพระองค์ก็ได้ จะไม่ถือพระองค์เป็นที่พึ่งก็ได้ แต่ให้เอาธรรมะที่พระองค์ทรงชี้ทรงแสดงนั้นเอามาพิจารณาหาเหตุผล อันนั้นแหละเป็นที่พึ่งของผู้ที่เชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล

เหตุการณ์ในปัจจุบันนี้เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ก็เป็นเรื่องที่น่ากลัว ซึ่งเป็นผลมาจากศรัทธาความเชื่อที่ผิด อาตมาก็อยากจะยืมคำพูดของหลวงปู่แหวน ซึ่งท่านเคยเตือนอยู่เสมอว่า ในสมัยพวกท่านจะได้เจอเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะมี ไม่น่าจะเกิดขึ้นในโลกอย่างสม่าเสมอ คือ เหตุการณ์ตายหมู่ ตายกลุ่ม ตายกันเป็นพวก ตายกันเป็นจำนวนมากๆ ในอายุของพวกท่าน ท่านจะต้องพบต้องเจอกันอยู่อย่างสม่าเสมอ เพราะความเชื่อผิด เพราะความหลงผิดของบุคคล

จะมีมากขึ้น และสิ่งชวนเชื่อในปัจจุบันนี้มีมาก ใครเขาพูดอะไรเราก็ตอบ โดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอะไร อาตมาสังเกตบางทีมีคนที่เขาโฆษณาชวนเชื่อ เราก็ตอบกันเป็นจำนวนมากๆ

อย่างเมื่อคราวที่แล้ว ที่นักร้องไมเคิล แจคสัน มา คนแห่ไปดูจนเวทีแทบแตก แต่พระเทศน์พระแสดงธรรมไม่ค่อยไปฟังกัน อันนี้แหละที่เขาเรียกว่าสื่อ เราจะต้องพิจารณาสื่อ เพราะบางทีสื่ออาจจะทำให้เกิดเหตุร้ายและภัยพิบัติต่างๆ ได้ และหากได้หมู่ได้กลุ่มที่มีกรรมร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีเหตุให้ตายในลักษณะเป็นหมู่เป็นกลุ่ม มันก็จะเกิดเหตุขึ้น และหลายเรื่องก็เกิดมาแล้วด้วย อันนี้ก็อยากจะฝากไว้

ลักษณะศรัทธาความเชื่อ เราจะต้องเชื่อธรรมะ เราจะต้องเชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าของเราทรงสอนว่า **ศีลนี้ดี ศีลนี้เป็นที่พึ่ง ศีลนี้เป็นเครื่องกันเครื่องห้าม และเป็นเบื้องต้นของความดีทุกอย่าง ฉะนั้นเมื่อใดก็ตามที่มีเหตุให้เกิดปัญหา ซึ่งจะทำให้เราตัดสินใจว่าเราจะเชื่ออะไรดี เราก็จะต้องมีเครื่องจับ และเครื่องจับในที่นี้คือศีล**

สำหรับญาติโยมทั่วไปคือศีล ๕ เราจะต้องเอาศีลไปเป็นเครื่องจับ ไปเป็นเครื่องพิจารณา ว่าสิ่งที่เขาพูด สิ่งที่เขาชวนให้เราเชื่อ สิ่งที่เขาชวนให้เรากระทำ ประกอบด้วยศีล ๕ หรือไม่ มีศีล ๕ ครบหรือไม่ เช่น

ศีลข้อ ๑ ปาณาติบาต เขาชวนให้ฆ่าสัตว์ เขาชวนไม่ให้ทะเลาะกัน ชวนไม่ให้เบียดเบียนกันหรือเปล่า อันนี้เราต้องอาศัยศีลเป็นหลัก เอาศีลเป็นข้อพิจารณาในสิ่งที่เราจะเชื่อ

และในศีลข้อที่ ๒ อทินนาทาน คือสิ่งที่เขาโฆษณาชวนเชื่อ มันทำให้เขาเสียทรัพย์ ทำให้เราเสียทรัพย์ ทำให้เราเสียหาย ทำให้ทรัพย์สมบัติเขาเสียหายหรือเปล่า อันนี้เราก็ต้องเอาศีลข้อที่ ๒ เป็นเครื่องจับก่อนที่เราจะเชื่ออะไรลงไป

ในศีลข้อที่ ๓ คือกาเมสุมิฉฉาจาร คือ เป็นสิ่งที่ยั่วยุในสิ่งที่ทำให้เกิดการพลัดพรากจากสามีภรรยาหรือไม่ เป็นเรื่องลับสนในเรื่องเพศภาวะอะไรต่างๆ หรือไม่

ในศีลข้อที่ ๔ ก็คือมุสาวาท คือคำพูดนั้นเป็นการโกหกทำให้บุคคลอื่นเสียหายและเป็นวาจาเสื่อมเสีย ทำให้แตกกลุ่มแตกหมู่คณะ ไม่สร้างสรรค์สามัคคีในหมู่คณะหรือไม่

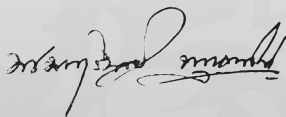
และในศีลข้อที่ ๕ ก็คือสุรา อันนี้ไม่ต้องพูดถึง เราทราบกันดี อันนี้เราก็จะต้องอาศัยศีลนี้เป็นตัวจับ

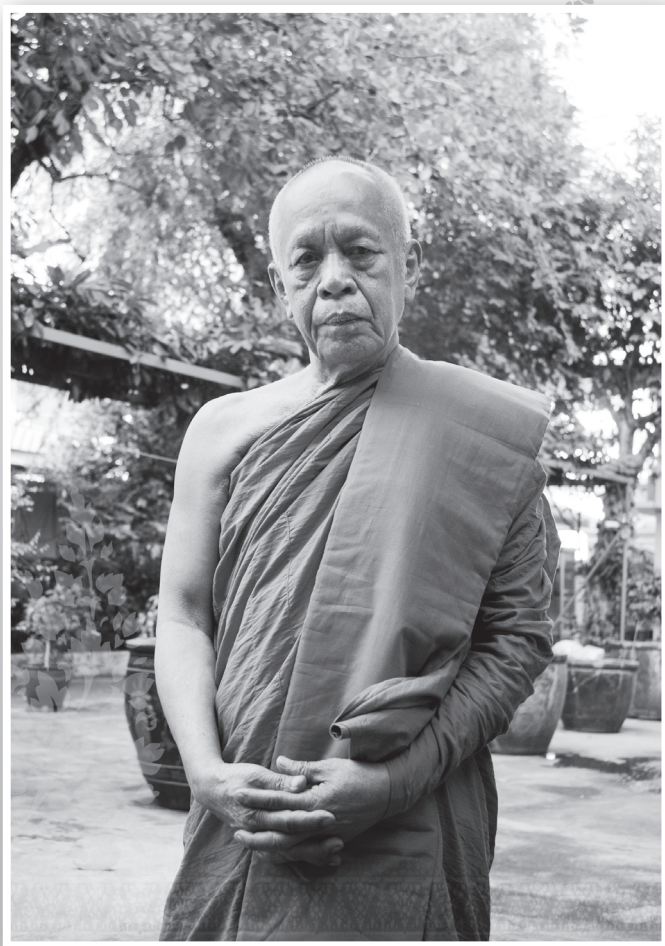
แต่ปัจจุบันนี้เท่าที่เคยได้ยิน ปัญหาที่เกิดขึ้นและทำให้สังคมปั่นป่วน ทำให้โลกวุ่นวายก็เพราะชาวพุทธเราเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สอน คือไม่ได้สอนให้เชื่อ เป็นศรัทธาญาณวิปยุต เชื่อโดยไม่ต้องอาศัยเหตุผลอะไร ใครเขาโฆษณาชวนเชื่อ เราก็เชื่อ แล้วก็สร้างปัญหา สร้างความแตกแยก สร้างความวุ่นวายอะไร

ประโยชน์อันยิ่งใหญ่

ผู้จะบรรลुประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต้องพยายามทำ

- สิ่งที่คุณคนอื่นทำได้ยาก
- สละสิ่งที่คุณคนอื่นสละได้ยาก
- อดทนต่อสิ่งที่คุณคนอื่นทนได้ยาก
- เอาชนะสิ่งที่คุณคนอื่นเอาชนะได้ยาก

ท่านอง ถ้าหากว่าศรัทธาเชื่อถูกต้อง เป็นศรัทธาญาณลัมปยุต เชื่อประกอบด้วยปัญญา มีเหตุมีผลพิสูจน์แล้วว่าจริงตามนั้นจึงเชื่อ อย่างนี้พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ

แต่สิ่งที่ควรเชื่อนั้นคืออะไร ก็เชื่อกรรม คือการกระทำทาง กายก็ดี การกระทำทางวาจาก็ดี การกระทำทางใจก็ดี (กายกรรม วาจกรรม และมโนกรรม) ถ้าหากว่าการกระทำทั้งสามนี้เป็นไปใน ลักษณะเดียวกัน จะคิดอย่างไรทำอย่างนั้น พูดอย่างนั้น คือ **ถ้าจิต ของเรามีกุศลกรรม และพูดแต่ในสิ่งที่มีประโยชน์เกื้อกูล สันับสนุน ความดีของกันและกัน อันนี้ไม่ต้องไปรอชาติหน้าภพหน้า ชาตินี้เรา ได้ อันนี้เรียกว่าเชื่อกรรม**

เชื่อผลของกรรม เราเกิดกันมาในยุคปัจจุบันนี้ เวลาที่มีทุกข์ มีความเดือดร้อนเกิดขึ้น เรามักจะโยนไปว่า คนโน้นทำให้ คนนี้ ทำให้อะไรท่านองนี้ แต่ว่าพระพุทธเจ้าท่านไม่ได้ตรัสสอนอย่างนั้น ทรงสอนให้เชื่อวิบาก คือ เชื่อผลของกรรม ทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับชีวิต ของเรานั้นไม่มีสิ่งบังเอิญ ไม่มีเทพเจ้าองค์ใดหรือไม่มีใครที่ไหนมา ทำให้เรา นอกจากกรรมที่เคยสร้างเคยทำไว้ในอดีตซึ่งอาจเป็นอดีต ไกลๆ คือจะเป็นวันใดวันหนึ่ง เราอาจจะทำกรรมที่เป็นเหตุให้เรา ได้รับผลความเดือดร้อนก็ได้

หรือในปัจจุบันชาตินี้เราไม่ได้ทำไว้ ในอดีตไม่แน่ เราอาจจะ ทำกรรมร่วมกับบุคคลนั้นบุคคลนี้ไว้ และบุคคลเหล่านั้นได้มาเกิด ร่วมภพร่วมชาติ หรือมาร่วมงานร่วมหน้าที่ เป็นเพื่อนร่วมชาติ เป็น เพื่อนร่วมประเทศ หรือเป็นเพื่อนร่วมโลกกันอยู่ปัจจุบันนี้ อันนี้ก็

เป็นผลของกรรมในอดีตทั้งนั้น เช่น บุคคลบางคน เราเพียงแต่ได้ยินชื่อนั้น บางคนอยู่คนละประเทศด้วยซ้ำไป พอได้ยินชื่อนั้นเกลียดเอาเฉยๆ อย่างนั้นแหละ ทั้งๆ ที่เขาไม่ได้มาทำอะไรให้เรา อันนี้ถ้าหากเราเพ่งพิจารณาไปในจิตจนทำให้เกิดเป็นฌาน เป็นสมาบัติ เกิดความสว่างชัด มีพลังงานของจิตที่สามารถถอดไปหาอดีตได้ไกลๆ จะเห็นว่าในภพหนึ่งชาติหนึ่ง บุคคลนั้นอาจจะทำอะไรกับเราไว้ พอได้ยินชื่อของเขาเราจึงเกลียดทันที อันนี้ ถ้าหากว่าเราทำจิตของเราให้เป็นอุเบกขาไม่ได้ เวรนั้นมันก็จะต่อเนื่อง วันหนึ่งก็ต้องเจอกัน เมื่อเจอกันแล้วปัญหาจะเกิด แต่ถ้าหากเราทำจิตให้เป็นอุเบกขา วิบากกรรมกับบุคคลผู้นั้นก็เป็นอันจบกันไป

บุคคลบางคนเมื่อเราได้ยินชื่อได้ยินเสียง เรารู้สึกชอบใจพอใจ อันนี้ก็เป็นอดีตกรรมทั้งนั้น คือถ้าหากว่าเราเชื่อตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว ทุกอย่างมีเหตุมีผล คือ เราจะต้องเชื่อเหตุเชื่อผล คือ ผลดีเกิดขึ้นจากกรรมดี ผลชั่วเกิดขึ้นจากกรรมชั่ว

แม้ว่าบางครั้งผลที่เกิดขึ้นตรงกันข้ามกับการกระทำของเรา เช่น เราทำดีแต่เราเดือดร้อน เราก็จะต้องสงบใจลงพิจารณาข้อแรกคือ ศรัทธาความเชื่อกรรม กำหนดลงในจิตของเรา **เพ่งดูในจิต** ของเร่ว่า ชาตินี้เราเคยทำความเดือดร้อนให้แก่บุคคลนี้ที่ใดที่ไหนบ้างหรือเปล่า เมื่อไม่เห็น เราก็เพ่งต่อไปอีกถึงอดีตชาติหลายๆ ชาติ

ไม่แน่ว่าเคยทำกรรมกับเขาไว้ในชาติใดชาติหนึ่งก็ได้ ในชาตินี้เราจึงพบ และถูกเขาทำให้เดือดร้อน เราก็ควรจะอโหสิกรรมให้เขา กรรมจะหมดในปัจจุบัน คือ ความเดือดร้อนมันไม่ต่อปัจจุบันนี้

เรามักจะทำกรรมต่างๆ ไม่ตรงกันในสามทวาร ทางกายทวาร วาจาทวาร มโนทวาร คือ ใจคิดอย่างหนึ่งแต่เวลาเราพูดเราพูดเสียอีกอย่างหนึ่ง เมื่อถึงคราวกระทำ เราก็ไปกระทำเสียอีกอย่าง ผลมันก็เกิดสับสนกัน เช่น ในขณะที่ทุกคนนั่งฟังอยู่นี้ จิตอาจคิดไปต่างๆ นานา บางคนก็สงสัย ว่าที่ท่านเทศน์นี้จริงหรือเปล่า เอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาพูดจริงหรือเปล่า หรือเอาเรื่องของท่านมาพูดเอง มาว่าโยมหรือเปล่า หรืออะไรทำนองนั้น

อันนี้มันเป็นเรื่องของความคิด แต่ถ้าหากว่าจิตคิดความคิด วาจาพูด กายหรือการกระทำตรงกันทั้งสามทวาร ถ้าหากว่ากุศลกรรมเกิดขึ้นในจิตเรา พูดแนะนำในทางสร้างสรรค์หรือเป็นไปในเรื่องกุศลคุณงามความดี การกระทำทางกายก็รวมกันทำแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผลก็จะได้รับในปัจจุบัน

อย่างที่ญาติโยมนั่งอยู่นี้เราก็จะเห็นชัด หากว่าจิตมันสงบกายมันก็สงบ นั่งกันสงบเรียบร้อย วาจา也不需要เถียงกัน ไม่ต้องทะเลาะกัน ไม่ต้องมีปัญหากันทางวาจา อันนี้เราจะเห็นว่านี่คือความสงบเกิดขึ้นที่กายใจก็สงบ วาจาก็สงบ อันนี้เราเชื่อผลของกรรม

กัมมัสสกตาสูตร เชื่อความที่สัตว์มีกรรมไม่เหมือนกัน คือ สัตว์ที่เกิดบนโลกนี้ มีกรรมไม่เหมือนกัน คือ มนุษย์ก็มีกรรมอย่างมนุษย์ เทวดาก็มีกรรมอย่างเทวดา พรหมก็มีกรรมอย่างพรหม สัตว์ดิรัจฉานก็มีกรรมอย่างสัตว์ดิรัจฉาน สัตว์ในอบายก็มีกรรมอย่างสัตว์อบาย คือ สัตว์ต่างๆ นี้เกิดมาด้วยอำนาจกรรมทั้งนั้น จำแนกให้เป็นไปต่างๆ แต่มนุษย์เราที่เกิดมามีกรรมต่างกัน บางคน

รววย บางคนจน บางคนส่วย บางคนขี้เหร่ นี่ก็เป็นเรื่องของกรรม
จำแนกมาทั้งนั้น ทุกคนก็อยากเป็นคนดี อยากเป็นคนรวย อยาก
เป็นคนมีวาสนาสูง

แต่ทำไมเป็นไม่ได้ ก็เพราะกรรมทั้งนั้นจำแนกให้เป็นไป
ต่างๆ กัน คือ ถ้าหากว่าไม่ใช่อำนาจของกรรม ทุกคนมันก็เกิดมา
เหมือนกัน เพราะทุกคนอยากจะเป็นคนดี อยากจะเป็นคนร่ำรวย
อยากจะเป็นคนมีความสุขเหมือนกันหมด แต่ว่าความสุขที่มี ความสุข
ที่ได้ไม่เท่ากัน และอำนาจวาสนาที่มีก็ไม่เท่ากัน อันนี้ถ้าหากว่าไม่
เกิดขึ้นแต่กรรม เป็นอย่างอื่นไม่ได้ เกิดขึ้นจากกรรมทั้งนั้น อันนี้ก็
เรียกว่า กัมมัสสกตาสัญชา เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของของตน

ตถาคตโพธิสัทธา เชื่อความตรัสรู้ของพระตถาคตเจ้า หมายถึง
พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง เชื่อว่าธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นเป็น
ธรรมที่จะนำความพ้นทุกข์ให้กับผู้ประพฤติปฏิบัติตามได้อย่างแท้จริง
อันนี้ ก็อยากจะเสนอแนะไว้ในเรื่องศรัทธาความเชื่อ ถ้าหากว่ามี
กำลังในด้านความเชื่อถูกต้อง จะเป็นพลังทำให้จิตของเราก้าวหน้า
ไปในกำลังข้อที่ ๒ ต่อไป คือ **วิริยะ พละ ความเพียร**

ถ้าหากว่าความเชื่อถูกต้อง เชื่อว่ากรรมดีทำแล้วจะได้ผลเป็น
ความสุข จิตของเราย่อมมุ่งทำแต่ความดี เช่นเชื่อว่าศีลรักษาแล้ว
สามารถจะนำความสุขให้เกิดกับชีวิตของเราได้ เช่นในศีลแต่ละข้อที่
ได้รับไป พระพุทธเจ้าตรัสความหมายของศีลไว้ในหลายๆ ลักษณะ
ก็ลองนึกเถียงดูในใจก็ได้ว่า ที่พระองค์ตรัสไว้จริงหรือไม่ ใน
ความหมายที่พระองค์ตรัสว่า **ศีลซึ่งแปลว่าปกติ ก็คือปกติในจิตของ**

สัตว์โลกนั่นเอง คือสัตว์โลกทุกประเภทจะเป็นคนหรือสัตว์ แม้เป็นสัตว์ไตร่จณนตัวเล็กๆ โดยปกติในจิตมีใครบ้างอยากจะให้ใครมาทำลายชีวิตของตัวเอง อยากจะให้ใครมาฆ่า อยากจะให้ใครมาเบียดเบียนชีวิตของตัวเอง มีไหม โดยปกติของจิตก็อยากจะให้ทุกคนมีเมตตาปรานีต่อชีวิตของตนทั้งนั้น อันนี้เป็นปกติที่มีในจิตใจของสัตว์โลก

แต่ที่จิตผิดปกติก็เพราะความกลัว กลัวว่าสัตว์นั้นจะเป็นอันตรายต่อเรา สัตว์นี้จะเป็นอันตรายต่อเรา จึงเกิดการฆ่า เกิดการทำลายกันขึ้น นี่เรียกว่าผิดปกติ เมื่อผิดปกติจิตมันก็กลัว

มีแต่ความกลัว ถ้าหากว่าจิตเราเข้าถึงปกติดังเดิมก็จะมีแต่เมตตา ปราณี และในศีลข้อที่ ๒ ศีลข้อ ๓ โดยปกติก็จะเป็นอย่างนั้น

และในความหมายอีกความหมายหนึ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ศีลนี้ท่านอุปมาเหมือนศีระะ คือบนศีระะของเรามีของดีๆ อยู่หลายอย่าง เช่น ดาตุโลกเห็นสิ่งต่างๆ ได้ก็อยู่ที่ศีระะ หูฟังเสียงต่างๆ ได้ก็อยู่ที่ศีระะ จมูกหายใจให้ชีวิต ปากกินอาหารให้ชีวิตอยู่ได้ ก็อยู่ที่ศีระะ อวัยวะสำคัญของชีวิตทั้งหมดอยู่ที่ศีระะทั้งนั้น

ที่พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบกับศีลเหมือนกับศีระะนั้น ก็เพราะพระองค์ตรัสว่าที่เราเกิดมาในโลกปัจจุบันนี้ สิ่งที่เราปรารถนาอย่างยิ่ง ก็คือความสุข เราแสวงหาความสุขกันในลักษณะต่างๆ แต่ถ้าหากว่าความสุขนั้นไม่ได้มาจากพื้นฐานของศีลก็อย่าไปหวังว่าความสุขนั้นจะเป็นความสุขที่แท้จริง หรือเป็นความสุขที่แน่นอน หรือเป็นความสุขที่มั่นคง หรือเป็นความสุขที่เราหวังได้ ความสุขนั้นก็จะมีความสุขที่เลื่อนลอย เป็นความสุขที่เป็นมายา ที่เราต้องวิ่งตามอยู่ตลอดเวลา **แต่ถ้าความสุขนั้นมีพื้นฐานมาจากศีลแล้ว ความสุขนั้นเป็นความสุขที่ชัดเจนแน่นอน** เมื่อถึงคราวชีวิตของเราต้องแตกดับลงไป จิตของเรามีความมั่นคงในศีลชัดเจน ศีลนั้นก็พาไปอุปบัติในภพที่มีความเจริญ ในภพที่มีความสุขมาก

อานิสงส์ของศีลแต่ละข้อ เช่นถ้าใครมีศีลข้อที่ ๑ อยู่ในใจเป็นปกติ จะเกิดที่ใดท่านว่าจะมีอายุยืนนาน โรคภัยไข้เจ็บจะไม่มี เบียดเบียนในชีวิต หรือจะไม่มีโรคประจำตัวนั่นเอง เกิดที่ใดจะมีอายุยืนนาน ผิวพรรณจะดี จะเป็นคนสวยคนงาม

ศีลข้อที่ ๒ เกิดที่ใดจะมั่งคั่งด้วยทรัพย์สินสมบัติ สมบัติจะไม่อันตรายไปเพราะไฟไหม้ น้ำท่วม โจรปล้น คนมีเวรมาตุมาโกงหลอกหลวงเอาทรัพย์ของเราไม่ได้ อันนี้เป็นอานิสงส์ในศีลข้อที่ ๒

ศีลข้อที่ ๓ ถ้าใครมีศีลข้อนี้ เกิดที่ใด ก็จะไม่มีความผิดเกิดขึ้นไปที่ใดจะมีคนเป็นมิตรเป็นสหาย ทั้งหญิงทั้งชายก็จะเป็นมิตรเป็นสหายกันอย่างสนิทสนม อันนี้ก็เป็นอานิสงส์ของศีลข้อที่ ๓

ศีลข้อที่ ๔ ถ้าใครมีศีลข้อนี้ จะอยู่ที่ใด จะไปที่ใด ก็จะได้ยินแต่คำสัตย์จริง คำไพเราะอ่อนหวาน คำสมานสามัคคี คำที่มีสาระ มีประโยชน์ คือ จะไม่ถูกโกหกหลอกหลวง ให้เราหลงทิศหลงทางอะไรทำนองนี้

และศีลข้อที่ ๕ ถ้าใครมีศีลข้อนี้ จิตจะตั้งมั่นเป็นสมาธิ แก้ปัญหาของชีวิตได้ชัดเจน คือจะไม่เป็นโรคไข้ป่าเสียสติหรือวิกลจริต หรือจะไม่เป็นโรคเกี่ยวกับระบบประสาทผิดปกติ อันนี้ก็เป็นอานิสงส์ของศีลทั้ง ๕ ข้อที่พระพุทธองค์ตรัสไว้

เมื่อมีศรัทธาเห็นว่าศีลนี้ดีจริง ให้ประโยชน์จริง ก็เกิดความเพียรในการที่จะรักษาศีล ซึ่งเป็นพละข้อที่ ๒ มีความกล้าหาญที่จะทำความดี กล้าหาญที่จะทั้งความชั่ว คือความชั่วที่มีในจิตในใจของเรา เพราะยังไม่เคยได้ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เราจึงหลงทำความชั่ว เราหลงทำในสิ่งที่ไม่ดีที่เป็นเหตุของความทุกข์ เมื่อเราได้ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว เรากลับทั้ง กลับสละ แล้วก็กล้า

ที่จะทำความดี อย่างนี้เรียกว่าความเพียร เป็นผู้มีความเพียรทั้ง ๔ ข้อซึ่งเป็นโพธิปักขิยธรรมเหมือนกัน คือ **สังวรปธาน** เพียรระวังบาปไม่ให้เกิดขึ้น **ปหานปธาน** เพียรละบาปที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในจิตของเรา **ภาวนาปธาน** เพียรทำกุศลให้เกิดขึ้น คือทำกุศลให้เกิดพยุ้งจิตของเราให้เจริญขึ้นให้ก้าวหน้าขึ้น คือให้มีความคิดที่เจริญที่เป็นกุศลที่มีความฉลาด ไม่ให้อกุศลธรรมแปดเปื้อนจิตของเราได้ และ**อนุรักษนาปธาน** คือ ตามรักษาความดี จะเป็นศีลก็ดี เราก็ตามรักษา ภาวนาก็คือระลึกถึงคุณของพระพุทธ ระลึกถึงคุณของพระธรรม ระลึกถึงคุณของพระสงฆ์ด้วยการเจริญภาวนา พุทโธ ธัมโม สังโฆ อยู่ตลอดเวลา อันนี้เป็นอนุรักษนาปธาน รักษากุศลต่างๆ ด้วยอำนาจของสติให้มีอยู่ในจิตของเราสม่ำเสมอ

กำลังข้อที่ ๓ คือ **สติพละ** สติพละอันนี้ต้องจำปรารภในหน้าที่ทุกสถาน คือเราจะต้องฝึกสติให้มีความชัดเจนในกาย ในวาจา ในจิต เช่นที่เราเรียกว่าจะทำการเจริญภาวนา เราก็เข้าใจว่ามานั่งหลับตาภาวนากันชั่วครึ่งชั่วคราวหรือชั่วโอกาสอะไรทำนองนี้เป็นบุญเป็นกุศล เราภาวนากันเพื่อให้เกิดกุศล ความคิดอย่างนี้ก็เป็นบุญเป็นกุศลเหมือนกัน แต่ถ้าหากว่าเราจะทำภาวนาให้มีประโยชน์จริงๆ ต่อชีวิตจิตใจในชาติปัจจุบันของเรา ที่เราได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนาและให้ได้ธรรมะคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตให้ถูกต้องตลอดชีวิต ก็คือเราจะต้องมีสติควบคุม กาย วาจา จิต ในทุกเหตุการณ์ทุกสถานที่ จะเป็นการยืน การเดิน การนั่ง การนอน การเหยียด การคู้ การทำหน้าที่การงานทุกอย่าง เราจะต้องมีสติคุมจิตของเราให้อยู่ในหน้าที่ที่เราทำ ในทุกเรื่องทุกอย่าง

เรื่องกิเลสหายาบเป็นของซึ่งก็แก้ไม่ได้ง่ายนักเพราะ
ขึ้นชื่อว่ากิเลสแล้วย่อมมีความเศร้าหมองเสมอ
หรือสามารถสร้างความสำเร็จได้เสมอ
ไม่ควรประมาทแม้ในเรื่องกิเลสเพียงเล็กน้อย

พระภิกษุโพธิญาณ

งานที่เราทำเป็นงานตามองค์มรรคหรือไม่ งานตามองค์มรรคก็คือ**สัมมากัมมันตะ** คือ การงานถูกต้อง เป็นคนทำงาน เป็นคนที่ละเอียดอ่อน เป็นคนที่ละเอียดอ่อนหน้าที่ที่มีหรือไม่ ถ้าหากว่าจิตของเราละเอียดอ่อนที่ คอยผลงาน หน้าที่อย่างนี้ เขาเรียกว่าไม่มีสมาธิในงาน คือ เผลอหน่อยเราก็เอาเวลาไปใช้อย่างอื่น ที่เขาเรียกว่าจิตขบถต้องงานอยู่ตลอดเวลา อย่างนี้เขาเรียกว่าไม่มีสมาธิ จิตนั้น**ไม่เป็นสัมมากัมมันตะ**หรือเราไม่เคารพต่ออาชีพ คืออาชีพที่เรามี แต่ละคนไม่เหมือนกันเป็นชวานากัมมิ เป็นชาวไร่กัมมิ เป็นข้าราชการกัมมิ นี่ก็เป็นอาชีพ ถ้าหากว่าจิตของเรามีองค์มรรคอยู่ในจิตของเรา เป็นทางเดินของจิต คือ เรามีอาชีพอะไรเราก็จะต้องมีจิตที่เป็นสัมมาอาชีพ คือ มีอาชีพถูกต้อง ก็หมายความว่าจิตของเราต้องเคารพในอาชีพนั้น คือ ทำอาชีพให้ดีขึ้น ทำอาชีพให้ถูกต้องงดงาม คือ ไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียนตน ไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียนบุคคลอื่น อันนี้ก็เรียกว่าเป็นอาชีพในองค์มรรค

นี่ก็เรียกว่าเราจะต้องฝึกสติกันอยู่ตลอดเวลา ให้มีสติในหน้าที่ ให้มีสติในชีวิตอยู่ตลอด จะเดินนั่งนอนเหยียดคู้ คิดรู้อะไรต่างๆ เว้นแต่ขณะหลับไป เรายกประโยชน์ให้ คือ เมื่อเราหลับ สติมันอาจจะไม่มี ถ้าหากว่าคนหลับอย่างมีสติจะไม่ฝัน คือ จะเป็นคนนอนหลับไม่ฝัน คนที่นอนหลับฝันเป็นเรื่องเป็นราวอะไรอย่างนั้น เขาเรียกว่าหลับแบบไม่มีสติ แต่คนหลับแบบมีสตินั้นจะไม่ฝัน หลับพักเพียงชั่วโมงสองชั่วโมงตื่นมาก็สบาย จิตใจจะแจ่มขึ้น

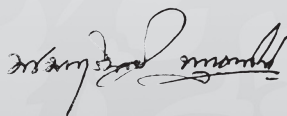
แต่คนที่หลับแบบไม่มีสติจะนอนก็ชั่วโม่งก็ไม่ค่อยมีความหมาย คือ ตื่นแล้วจิตมันไม่กระปรี้กระเปร่าอะไรทำนองนี้ อันนี้ก็เรียกว่า สติจะต้องฝึกกันในทุกๆ อริยาบถ คือ ให้มีกำลังในการที่จะควบคุม กาย ควบคุมวาจา ควบคุมใจของเราให้ได้ในทุกๆ ที่ ในทุกๆ ขณะ อันนี้ก็เป็นพละข้อที่ ๓

กำลังข้อที่ ๔ คือ **สมาธิพละ** สมาธิที่เราเข้าใจกันว่าคนมีสมาธิ จะต้องมึฤทธิ์ มีเดช มีอำนาจแปลกกว่าบุคคลอื่น แต่สมาธิในที่นี้ ก็หมายถึง **จิตของเราตั้งมั่น คือ เมื่อมีความเชื่อถูกต้อง ความเพียร ถูกต้อง สติถูกต้อง จิตของเราก็จะรวบรวมเอากุศลความดีไว้อย่าง มั่นคง คือใครจะมาหลก ใครจะมาหลอก ใครจะมาทำลาย หรือใคร จะมาเลี่ยมสอนในลักษณะใดก็ตาม จิตของเราจะไม่หวั่นไหวจากความดีอันนั้น อันนี้ก็เรียกว่าจิตมีสมาธิ**

แต่ถ้าหากว่าจิตของเราเป็นลักษณะเชื่อง่าย คนนั้นบอกว่า อันนี้ดี คนโน้นบอกว่าอันนี้ดี ก็จะไปหมด เชื่อดีไปหมด อันโน้น ก็ดีอันนี้ก็ดี มันหลงอย่างนี้ แสดงถึงว่าจิตของเรามันไม่มีหลัก คือ ไม่มีสมาธินั่นเอง มันเชื่อดีไปทุกอย่าง ไม่รู้ว่าของนั้นดีหรือไม่ดีจริง แต่ถ้าหากว่ามีกำลังข้อที่ ๑ อย่างชัดเจน คือ เชื่อกรรมเชื่อผลของ ความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตน เชื่อธรรมที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ แล้วปฏิบัติตามคำของพระองค์ และมีความเพียร มีสติรักษา จิตให้อยู่ในความดี และจิตก็ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว อันนี้ก็เรียกว่า **สมาธิพละ คือ จิตของเรารวมอารมณ์มั่นคงไม่หวั่นไหว**

วิธีรักษาจิตตานุภาพ

๑. พยายามข่มความโกรธ
๒. พุดให้น้อย
๓. พยายามรักษาความสงบกาย
๔. ทำความวิเวก

กำลังข้อที่ ๕ คือ **ปัญญาพละ** หมายความว่ารู้ตามความเป็นจริง และความจริงที่ควรรู้ คือ อริยสัจธรรมทั้ง ๔ ประการ คือ **ทุกข์** เราจะต้องรู้จักทุกข์ ทุกวันนี้เรารู้แต่ความสุข แต่ความทุกข์ที่เกิดขึ้นประจำชีวิตของเราแต่ละวันนั้นเราไม่ได้ดู ถ้าหากว่าเราถามตัวของเราแต่ละอิริยาบถว่า ทำไมเราจึงเดิน ทำไมเราจึงนั่ง ทำไมเราจึงนอน ทำไมเราจึงรับประทานอาหาร จึงถ่ายทุกวัน อากาศก็เปลี่ยนอยู่ทุกขณะ เราลองถามลิว่าเราทำอย่างนั้นเพื่ออะไร เวลานั่งนานๆ ความทุกข์เกิดขึ้น ความเมื่อยขบเกิดขึ้น **ทุกข์เกิดขึ้น เรา** ก็ชักหลอกตัวเอง ต้องไปยืน ยืนมันก็จะสบาย ไปยืนสักพักหนึ่ง ชั่วโมงหนึ่ง ความทุกข์ในการยืนเกิดขึ้น สิ่งที่หลอกก็ปรากฏในใจ จะต้องไปนอน นอนนานๆ เจ็บข้าง เจ็บหลัง เจ็บเอว จะต้องไปเดิน เราหลอกชีวิตกันอยู่ทั้งวันอย่างนี้

และสิ่งที่ปรากฏกับชีวิตของเรา เราดูกันหรือไม่ ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า นอกจากทุกข์แล้วไม่มีอะไรเกิดขึ้น นอกจากทุกข์แล้วไม่มีอะไรตั้งอยู่ นอกจากทุกข์แล้วไม่มีอะไรดับไป ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ถ้าหากว่าเราดูในชีวิตของเรา เราก็จะเห็นว่า มันเป็นอย่างนี้ ตั้งแต่เกิดมาจนถึงปัจจุบันนี้ สิ่งที่เราแก้กันอยู่ตลอดเวลา แก้อะไร เราก็แก้ตัวทุกข์กัน ถ้าทุกข์มันเบาเราก็เข้าใจว่ามันเป็นสุข แต่ถ้าเราเข้าใจความหมายของพุทธวจนะ คำว่าสุข คำว่าทุกข์ ตามลักษณะของธาตุ

ทุกข์นั้นแปลว่าสิ่งที่ทนได้ยาก และสิ่งที่ทนได้ยากนั้นเขาเรียกว่า ความทุกข์ สุขนั้นก็คือ ความสุขกาย สุขใจ คือสิ่งที่ทนง่ายเรา

เรียกว่า สุข มันทนง่ายหน้อย ทนอึดนี้มันทนง่าย ทนหิวนี้มันทนยาก คือ ถ้านั่งนานๆ มันทนเมื่อยนี้มันทนไม่ได้ ถ้าไปเดินเลียมันพอทนได้ อย่างนี้วันหนึ่งๆ เราจะต้องอยู่กันด้วยความอดทน อันนี้ก็เพื่อเราจะได้หาเหตุว่าที่เราต้องทุกข์กันอยู่ทั้งวัน **และทุกข์ประจำชีวิตของเรานี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ก็เกิดขึ้นมาจากสมุทัยที่เป็นตัวเหตุให้เกิดทุกข์ เราก็คงจะต้องดูด้วยปัญญา ซึ่งเป็น**
พละข้อที่ ๕

สมุทัยนั้นคืออะไร ก็คือตัณหา ตัณหาก็คือความทะยานอยาก ดันรนอยากจะได้มาซึ่งรูป อยากจะได้มาซึ่งเสียง อยากจะได้มาซึ่งกลิ่น อยากจะได้มาซึ่งรส อยากจะได้มาซึ่งผัสสะ เมื่อได้มาแล้ว มันสุขจริงหรือไม่จริง ชีวิตของเรานั้นก็ไม่สุข รูปอื่นเราได้มามันจะสุขอย่างที่เรารู้เข้าใจหรือไม่ เราเข้าใจว่าชีวิตเราเป็นที่ตั้งของความสุข แต่ทั้งวันเราก็กังการความทุกข์กันอยู่อย่างนี้ ถ้าหากว่าไปได้รูปอื่นมา รูปอื่นก็ต้องมีทุกข์อย่างกับชีวิตของเราี้ แต่เราจะได้สุขจริงหรือไม่ อันนี้พิจารณาให้ชัดเจนไป

เรื่องของรูป จะเป็นรูปคน รูปสัตว์ หรือรูปสิ่งของต่างๆ ที่เรียกว่า **อุปาทินนกรูป** ก็คือ **รูปสิ่งที่มีวิญญาณครอง มนุษย์ สัตว์ เทวดา มาร พรหม อุปาทินนกรูป** คือ **รูปที่ไม่มีวิญญาณครอง** บ้านช่อง เรือกสวน ไร่ นา ทรัพย์ สมบัติฟัสถาน ถ้าหากว่าจิตทะยานอยากเพื่อจะได้ เพื่อจะยึดครองสิ่งเหล่านั้น และสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะ **เป็นสิ่งที่ไม่มีวิญญาณครองหรือไม่มีวิญญาณครองก็ตาม ทุกอย่างตกอยู่ในไตรลักษณ์ทั้งนั้น** คือ มีความไม่เที่ยงอยู่ในตัวของมันเอง

ทั้งสิ้น มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ อย่างญาติโยมที่นั่งอยู่ที่นี้ จะอยู่กับ เรื่องการเงินการทองที่เราปรารถนา เงินที่เราอยากได้ เงินที่พิมพ์ ขึ้นมา พิมพ์ใหม่ๆ ก็น่าใช้น่ามี แต่พอเก็บไว้นานๆ มันก็เก่า เก่า แล้วก็ต้องทำลายทิ้งกัน อันนี้อนิจลักษณะอย่างนี้เราเห็นกันอยู่ คือ เห็นกันอยู่ทุกวัน ถ้าพิจารณามันเป็นอนิจลักษณะ ถ้าหากว่า เราเข้าไปแตะต้องด้วยอำนาจของตัณหาชนิดใด จะเป็นกามตัณหา ชาติตัณหา หรือวิภวตัณหา

กามตัณหาคือความดิ้นรนเพื่อจะได้มาตามอำนาจของความใคร่ จะเป็นรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ก็ตาม

ภวตัณหาความทะยานอยากดิ้นรนในความมีความเป็น คือ เรา เป็นมนุษย์เราก็ไม่อยากจะจากมนุษย์ไป เราอยู่ในฐานะนี้ เราก็ไม่ อยากจะให้มันเปลี่ยนฐานะไป อะไรทำนองนี้ มันเป็นตัณหาทั้งนั้น

วิภวตัณหา คือ ความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น ใน ความไม่มีไม่เป็นก็เป็นตัณหา คือ เรามีโรคภัยไข้เจ็บประจำตัว เรา ไม่อยากจะมีโรคภัยไข้เจ็บ เราอยากจะให้โรคภัยไข้เจ็บมันหมดไป หายไป มันไม่หมดไม่หายไป เตือนรื้อนใจอะไรต่างๆ อันนี้เป็น ตัณหาทั้งนั้น นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้เราคิด ทำให้เกิดทุกข์ทั้งสิ้น อันนี้ ปัญหาที่เป็นพละข้อที่ ๕ ก็จะต้องพิจารณาให้เห็นอริยสัจทั้ง ๔ ข้อ

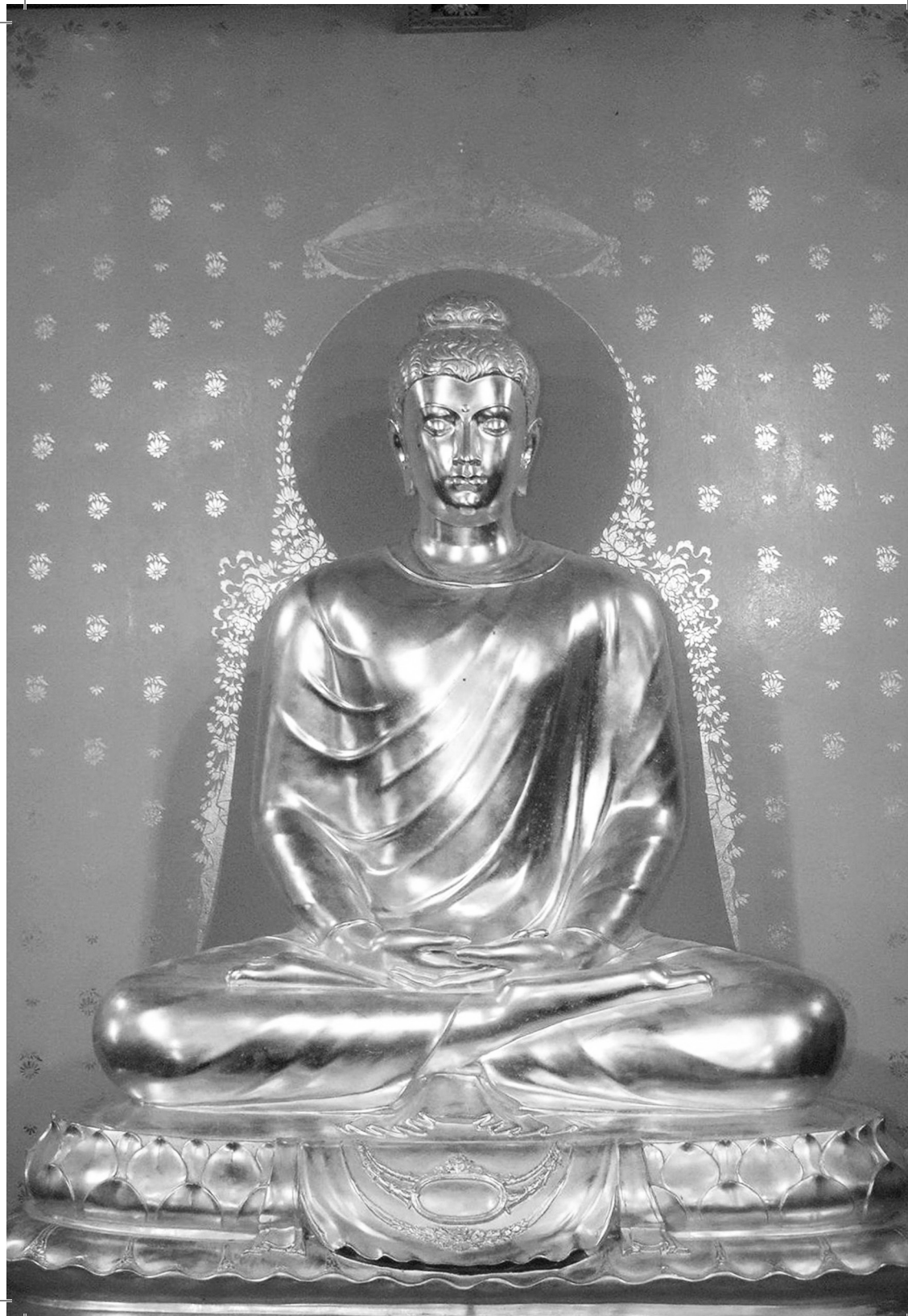
ฉะนั้น ถ้าเราเห็นชัดว่าทุกข์เกิดขึ้นที่ใด ก็เกิดที่ตัณหา ๓ และการดับทุกข์เราจะดับได้ที่ใด เราก็จะต้องดับตัณหานี้ให้ได้ คือ ดับความทะยานอยากดิ้นรนที่เกิดขึ้นอยู่ในใจของเราให้ดับลง ด้วย

อำนาจของการเจริญภาวนาสมาธิ จินตของเราสงบชัดเจน เราก็จะ
ได้เห็นในขณะที่จิตของเรายังไม่สงบ ความทุกข์ต่างๆ มีอยู่ตลอดเวลา
เมื่อจิตของเราสงบเงียบลง ความสุขที่ไม่ต้องอิงอาศัยอะไร
อย่างอื่นเป็นเหตุให้ได้รับความสุข ก็จะมีชัดเจนขึ้นในจิตของเรา

ต่อไปโยมลองนั่งภาวนากันสักชั่วขณะ ตามพละทั้ง ๕ การ
เจริญภาวนาก็นั่งหลับตา แล้วมีสติกำหนดอยู่ที่องค์บริกรรม พุท
หายใจเข้า โธ หายใจออก หรือถ้าหากว่าบางท่านไม่สามารถจะ
กำหนด พุท ตามลมหายใจเข้า โธ ตามลมหายใจออก จิตยังดิ้นรน
กวัดแกว่ง ก็ไม่ต้องไปภาวนาพุทโธ กำหนดดูจิตในจิต คือ ให้มีสติ
กำหนดดูจิตในจิต ว่าอะไรเป็นตัวทำให้จิตของเราดิ้นรนให้เห็นตัวนั้น
ชัดเจนด้วยสติ แล้วจิตของเราก็จะสงบได้ ต่อไปลองภาวนากัน

คนที่ไม่มีความสุข หรือสุขภาพไม่ดี คือ คนที่มีใจไม่มั่นคง
ใจฟุ้งซ่าน คนที่คิดมาก คนที่มีอะไรคิดมากจะหัวโนหัวง่าย เรื่อง
เล็กๆ น้อยๆ ก็กลับเอามาคิด คนที่ใจไม่มั่นคง ท่านเปรียบเสมือนกับ
ต้นสน ต้นสนนี้ลมกระดิกนิดเดียวใบก็ไหวระริกๆ แล้ว หรือเหมือน
กับต้นอ้อ เวลาถูกลมพัดก็ไหวไปตามลม

ภาวนาคือการฝึกสติ*

ขอเจริญพรญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน

ต่อไปขอให้ตั้งใจเจริญภาวนากัน ตามวิธีของอาตมาที่ได้ไป
นำภาวนาในสถานที่ต่างๆ เบื้องต้นก็อยากจะให้ทุกคนได้แผ่เมตตา
ให้กับตนเองก่อน และวิธีแผ่เมตตาให้กับตนเองนี้ ก็ตั้งใจไปตาม
คำแผ่ด้วย ถ้าหากว่าตั้งใจไปตามคำแผ่ดังกล่าวได้ จิตของเรา
ก็จะดำเนินไปได้ถึงปฐมฌาน อันนี้หมายความว่า ผู้ที่ทำความตั้งใจได้
อย่างนั้นจะมีเมตตาพรหมวิหาร มีกรุณาพรหมวิหาร มีมุทิตา-
พรหมวิหาร และมีอุเบกขาพรหมวิหาร ซึ่งอาตมาจะได้กล่าว
ต่อไป ขอให้ตั้งใจไปตามการแผ่เมตตาพร้อมกัน

* จากฉบับที่ตีพิมพ์เป็นที่ระลึก เนื่องในวาระทำบุญฉลองอายุ ๖๐ ปี หลวงพ่อ
มหาวิบูลย์ พุทธยาโณ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘

อหิ สุกฺโขโต โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุขเถิด
อหิ นิททุกฺโข โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความทุกข์
อหิ อเวโร โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากเวร
อหิ อพฺยาปชฺโช โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความ อาฆาตพยาบาทเถิด
อหิ อนินฺโม โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความ ทุกข์กายทุกข์ใจเถิด
อหิ สุกฺโข อุตฺตํ ปรีหฺรามิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุขกาย สุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ ภัยอันตรายทั้งสิ้นเถิด
อหิ สพฺพทฺฐา ปมฺญจามิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงพ้นจากทุกข์ทั้งปวง
อหิ ลหฺรสมฺปตฺติโต มา วิคฺจจามิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงอย่าพราด จากสมบัติอันตนได้แล้ว
อหิ กมฺมสุโกมฺหิ	เรามีกรรมเป็นของตน
กมฺมทายาโท	มีกรรมเป็นมรดก
กมฺมโยนิ	มีกรรมเป็นแดนเกิด
กมฺมพณฺธุ	มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์พวกพ้อง
กมฺมปฏิสฺสโร	มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย
ยํ กมฺมํ กริสฺสามิ	เราทำกรรมอันใดไว้
กลฺยาณํ वा	เป็นกรรมงามกรรมดีก็ตาม
ปาปกํ वा	เป็นกรรมชั่วก็ตาม
ตสฺส ทายาโท ภวิสฺสามิ	เราจักเป็นผู้รับมรดกของกรรมนั้น

ต่อไปนี่ก็ตั้งใจเจริญภาวนาสมาธิ พร้อมตั้งสติฟังคำบรรยายไปพร้อมกัน คือในการเจริญภาวนาสมาธิ ก็ไม่มีอะไรอย่างอื่น ก็คือเป็นการฝึกสติให้เกิดกับดับพร้อมกับจิตของเราตัวเอง คือ **จิตของเรา** นี่ถ้าหากไม่มีสติเป็นผู้กำกับ หรือไม่มีสติเป็นเครื่องคัดเลือกอารมณ์ที่จะให้ปรากฏกับจิต ก็มักจะไปได้อารมณ์ที่ไม่เป็นประโยชน์ คืออารมณ์ที่เป็นโทษ อารมณ์ที่เป็นทุกข์ อารมณ์ที่เป็นภัย อารมณ์ที่เป็นเวร หรือไม่มีก็อารมณ์ที่สร้างความเศร้าโศกเสียใจอะไรต่างๆ ให้กับจิตใจของเราอยู่อย่างสม่ำเสมอ การฝึกภาวนานี้ก็หมายความว่า การฝึกสติให้เกิดมีขึ้นกับจิตใจของเรา คือ สติในการฝึกนี้มันก็มีอยู่ ๒ สติ

(๑) **สตินอกพุทธานุสสา** ก็มีคนที่ฝึกได้ ทำได้เยอะ อย่างพวกฤาษีชีไพรในป่าเขา หรือพวกที่เอาจิตที่มีสมาธิไปใช้ในทางที่ผิด เอาไปใช้ในเวทมนต์คาถา เอาไปใช้ทำลายล้างอะไรต่างๆ นานา นี้ก็มีมาก อันนี้เรียกว่าใช้สมาธิในทางที่ผิด อันนี้มีอยู่เท่าที่อาตมาเคยประสบและได้เห็นมา

(๒) **สติในลักษณะที่เป็นสัมมาสติในองค์มรรค** คือ **ระลึกชอบ** ในการที่จะทำ **จะพูด จะคิด** หมายความว่าเวลาเราทำก็มีสติกำกับอยู่กับการทำ การทำงานทางกาย การพูดเราก็มีสติอยู่กับการพูด คิดก็มีสติอยู่ด้วยการคิด คือให้มีสติระลึกอยู่ทุกขณะที่เป็นปัจจุบัน อันนี้ก็เรียกว่าจิตของเราระดับมั่นคงเป็นสมาธิ คำว่าสมาธินี้ไม่ได้หมายความว่าอะไรอย่างอื่น คือจิตของเรามั่นคงนั่นเอง

จิตเป็นสมาธิ คือ จิตไม่หวั่นไหว ในขณะที่เรา
ทำการงานทำหน้าที่อะไร จิตของเราจะอยู่ในงานใน
หน้าที่อันนั้นไม่หวั่นไหวเพราะอารมณ์ภายนอกมา
กระทบกระทั่ง เพราะในสังคมที่เราอยู่นั้น ก็มีสิ่ง
รบกวนจิตใจของเรามาก ฉะนั้น ผู้ที่มีจิตไม่เป็น
สมาธิ ก็อาจจะทำงานไม่ดี หรือถ้าหากว่ารับอารมณ์
เก็บอารมณ์ คือ เก็บอารมณ์ประจำวันก็เก็บอารมณ์ที่
ไม่ดี คือ แทนที่อารมณ์ต่างๆ ที่มากระทบกระทั่ง
ประจำวันจะหมดไปในขณะที่กระทบ แต่กลับปรากฏ
อยู่ในความรู้สึก คือ จิตใจของเรา เอาไปนอนทุกข์
ถ้าเป็นเรื่องเดือดร้อน เป็นเรื่องไม่สบายใจอะไร

ทำนองนี้ อันนี้ก็เรียกว่าจิตของเราขาดสติแล้วไม่รู้จักเก็บ เรียกว่าเก็บอารมณ์ไม่เป็น กลายเป็นจิตที่มีความทุกข์ มีความเดือดร้อน มีความสับสนวุ่นวาย

อย่างนี้อาตมาได้นำกล่าวให้แม่เมตตาให้กับตนเองนั้น หมายความว่า เรารักตน เมื่อเรารักตนแล้วสิ่งที่จะทำให้ตนเดือดร้อน ตนมีความทุกข์ ตนในที่นี่เป็นคำสมมุติ เราอาจจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของร่างกายก็ได้ อาจจะเป็นเรื่องของจิตใจก็ได้ แต่ตามภาษาธรรมะท่านว่าชั้น ๕ ทั้งหมด คือ ทั้งรูปทั้งนามนี้

ถ้าหากว่าเรายังละตนไม่ได้ เราก็จะต้องเลือกตนในทางที่ถูกที่ดี หรือตนในทางที่มีประโยชน์ คือ ชั้น ๕ ก็มี **รูปชั้น** คือ ร่างกายทั้งหมด เวทณาก็หมายความว่า เวทนาชั้น คือ อารมณ์ที่เป็นสุขเป็นทุกข์ และเฉยๆ อะไรทำนองนี้ สัญญาชั้น ตัวสัญญาชั้นนี้สำคัญมาก หากว่าเราไม่มีสติในการเก็บ มันก็จะเก็บข้อมูลในทางที่เป็นทุกข์ไว้ทรมานความรู้สึกในจิตใจของเราตลอดเวลา เช่น พระพุทธเจ้าหรือพระสงฆ์ที่ท่านระลึกชาติได้เป็นร้อยชาติ พันชาติ แสนชาติ ก็เพราะสัญญาชั้นอันนี้ เป็นตัวเก็บข้อมูลในภพในชาติต่างๆ ไว้อย่างสมบูรณ์แบบ หากว่าเราเจริญสมาธิจนจิตสะอาดบริสุทธิ์ ไม่ถูกอารมณ์รบกวนในปัจจุบัน ก็สามารถจะดูเรื่องราวความเป็นมาของจิตใจได้ทั้งในปัจจุบันทั้งอดีตที่ยาวนาน ได้อย่างตลอดตลอดไปร้ง อันนี้คือสัญญาชั้น เป็นที่เก็บข้อมูลต่างๆ ในภพในชาติ

เช่น บางคน ประเภทที่กลัวผี กลัวอะไรต่างๆ ภาวนาไป พอมีอะไรทำให้เป็นเรื่องคล้ายจะมีผีหลอกหรือเป็นเรื่องน่ากลัวขึ้น ภาพต่างๆ ที่เราเก็บไว้ด้วยสัญญาอุปาทาน คือเราเก็บไว้ในจิตของเรา นี่แหละ จิตของเราเป็นผู้เก็บภาพไว้ เวลาเรานึกกลัวผีเราก็สร้างภาพผีมาในลักษณะที่น่ากลัว คือ อันนี้มันก็ไม่ใช่ว่ามาจากที่อื่น แต่มาจากจิตของเราเป็นผู้สร้างขึ้น สร้างภาพที่น่ากลัว สร้างภาพที่น่าเกลียด แล้วก็เก็บเอาไว้เป็นความรู้สึก มีอะไรมากระทบ ล้อแสดงให้เห็น หรือล้อแสดงไปในลักษณะที่จะเป็นเรื่องของผี ภาพที่เราเก็บไว้ก็จะลอยขึ้นมาในความรู้สึก

ถ้าหากว่าผู้ที่ไม่มียศดัตถ์ จะเข้าใจว่าเรื่องหรือภาพที่เห็นนั้น เป็นภาพที่มาจากภายนอก แต่จริงๆ แล้วก็มาจากสัญญาขันธ์ของเราเอง อันนี้ก็เป็นเรื่องเตือนใจสำหรับผู้ที่เป็นภาวนา คือ อาจจะมีภาพโน้น อาจจะมีภาพนี้ เมื่อจิตสงบเป็นสมาธิพอสมควร บางท่านอาจจะเห็นเรื่องนั้น อาจจะเห็นเรื่องนี้ แต่ว่าเรื่องที่เห็นให้มียศดัตถ์ คือให้มียศดัตถ์ๆ แล้วเพ่งดูว่า สิ่งที่เราเห็นเป็นเรื่องปัจจุบัน หรือเป็นเรื่องอดีต โดยมากจะเป็นเรื่องอดีตเสียเป็นส่วนใหญ่ ที่เราเก็บเอาไว้เป็นความรู้สึก มันจะเป็นเรื่องอดีตเสียเป็นส่วนใหญ่ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ไปจนถึงมันสมอง

แต่ถ้าเราเพ่งจนจิตของเราขาวบริสุทธิ์ อย่างที่ท่านว่าไว้ใน โอวาทปาติโมกข์ ปภัสสรสมบัติ ภิกขเว จิตตํ คือ จิตขาวรอบ ถ้าจิตของเราบริสุทธิ์ขาวรอบ เราเพ่งดูรูปขันธ์ทั้งหมด ตรงไหนบ้างที่เป็นตัวของเรา จิตเพ่งดูแล้วมันไม่มี คือดูจริงๆ แล้ว จะมีสิ่งที่เรายึดเอา

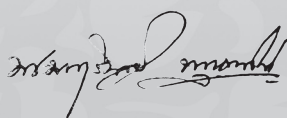
เป็นที่พึ่งสักอย่างหนึ่งก็ไม่มี คือเอาเป็นที่พึ่งไม่ได้เลย เพราะชีวิตที่ภาษาแพทย์ปัจจุบันเขาเรียกว่าเซลล์บ้าง อะไบบ้างนั้น ภาษาทางศาสนาเรียกว่า ชีวิตรูป ชีวิตรูปนี้หมายถึง อนุของชีวิตแต่ละอนุที่ประกอบขึ้นเป็นรูปทั้งหมด คือมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป อยู่ตลอดเวลา มีปัจจัยใหม่ส่งเสริมก็ยังเป็นไปได้ แต่ถ้าหากว่าหมดเหตุปัจจัย ชีวิตนี้ก็ต้องแตกสลาย คือ ตายไปตามหน้าที่

ถ้าหากเราดูแล้วจิตของเราชาวบรูสิทุธิ์ ก็ดูตามความเป็นจริงอย่างนี้ อย่าเชื่อตามกันมา ต้องดูให้เห็นสภาพความเป็นจริง เราจึงจะละนิรวณได้ นิรวณในข้อสุดท้าย คือ วิจิกจฉานิรวณ ถ้าหากว่าเราเห็นด้วยจิตของเราชัดๆ อย่างนี้ เห็นการทำหน้าที่ของชีวิตรูปแต่ละชีวิตรูปที่เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ชีวิตใหม่เกิดขึ้นแล้วก็ดับไปอยู่ตลอดเวลาอย่างนี้ เราเห็นชัดอย่างนี้ เราก็ไม่ต้องสงสัยถึงคำว่า อนิจจัง คือความไม่เที่ยงที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ คือเราเห็นอย่างนี้ เราก็ไม่ต้องไปถามใครว่า คำว่าไม่เที่ยงเป็นอย่างไร ก็เป็นอย่างนี้

และอารมณ์ของเราแต่ละขณะที่เราคิดเรานี้ก็เช่นเดียวกัน คือความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจิตของเรา เมื่อเราเพ่งดูจริงๆ เพ่งดูด้วยสติ คือ ให้มีสติชัดๆ แล้วเพ่งดูจะเห็นว่า มีบางอารมณ์ที่ทำให้จิตของเราเป็นทุกข์ เราก็ดูซิว่า ตัวอารมณ์ที่ทำให้จิตของเราเป็นทุกข์นั้นคืออะไร ทำไมจึงมีอิทธิพลต่อจิตของเรานัก เราก็เพ่งดู ก็จะเห็นว่าไม่มีก็อย่าง ถ้าหากว่าจิตนั้นยังเป็นจิตในกามาวจรภูมิ ก็จะมีรูป มีรส มีกลิ่น มีเสียง มีผัสสะ ที่ชอบใจและไม่ชอบใจ ทั้งสองส่วน ผังอยู่ในความรู้สึกของจิต ถ้าเราเพ่งดูเราก็จะเห็นชัด

การบังคับตนเอง

๑. บังคับความหลับและความตื่น
๒. ทำความคิดให้ปลอดโปร่ง ว่องไว
ในเวลาตื่นขึ้นแล้ว
๓. เปลี่ยนความคิดได้ตามต้องการ
๔. สงบใจแม้เมื่อตกอยู่ในอันตราย
๕. เปลี่ยนนิสัยและความเคยชินของตัวเอง
จากร้ายเข้ามาหาดี
๖. ตรวจตราตัวของตัวเป็นครั้งเป็นคราวสม่ำเสมอ
๗. ป้องกันรักษาตัวด้วยจิตตานุภาพ

บางทีก็เป็นเรื่องของรูปบ้าง บางเรื่องก็เป็นเรื่องของเสียงบ้าง บางเรื่องก็เป็นเรื่องของกลิ่น ของรส อะไรต่างๆ บ้าง คือเมื่อเห็น แล้วเราก็เพิ่งพิจารณาดูว่า รูปก็ดี รสก็ดี กลิ่นก็ดี เสียงก็ดี ผัสสะก็ดี เป็นของเที่ยงจริงไหม

ถ้าเราดูจริงๆ เราก็จะเห็นว่า จริงๆ แล้วจิตของเรามันเกิดดับ อยู่ตลอดเวลา ประเดี๋ยวสุข ประเดี๋ยวทุกข์ ประเดี๋ยวเฉยๆ เพียงชั่วโม่งหนึ่งนี่มันสุขมันทุกข์ไม่รู้เท่าไร สุขที่เกิดขึ้นกับจิตของเราก็มาก ทุกข์ที่เกิดขึ้นกับจิตเราก็มาก หรือบางครั้งเฉยๆ อะไรทำนองนี้ เราดูแล้วเราจะเห็น จะรู้ชัดว่า อารมณ์ต่างๆ นั้นมันไม่เที่ยง เมื่อมันไม่เที่ยงแล้ว ควรไหมที่เราจะเข้าไปยึดถือจนเกิดเป็นความทุกข์ขึ้น ควรไหมที่เราจะเอามาเป็นเรื่องเดือดร้อน ทำให้จิตของเราหมดสภาพที่เป็นตัวของตัวเอง

นี่ก็คือตกเป็นทาสนั่นเอง เป็นทาสของอารมณ์ สิ่งใดชอบใจ จิตของเราก็ตกเป็นทาส สิ่งใดไม่ชอบใจจิตของเรากลายเป็นเรื่องหงุดหงิด อยากจะให้มันอันเป็นไปในลักษณะที่เราต้องการ ก็เป็นฝ่ายโลภะ ส่วนในที่เราไม่ต้องการก็เป็นฝ่ายโทสะ ทั้งสองเรื่องก็เป็นเรื่องของความทุกข์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน คือ เรื่องของโลภะ โทสะ โมหะ เห็นทุกข์ได้ง่าย

แต่เรื่องของโลภะ โทสะ โมหะ นั้นเห็นยากหน่อย ถ้าไม่มีสติ ชัดๆ แล้วก็เห็นยาก คือ เอาแค่รูปร่างกายของเรา ถ้าร่างกายไม่มีโรค ไม่มีภัย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องเดือดร้อนเราชอบใจ แต่ร่างกายของเรามันจะต้องมีโรคมีภัย จะต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายไปตาม

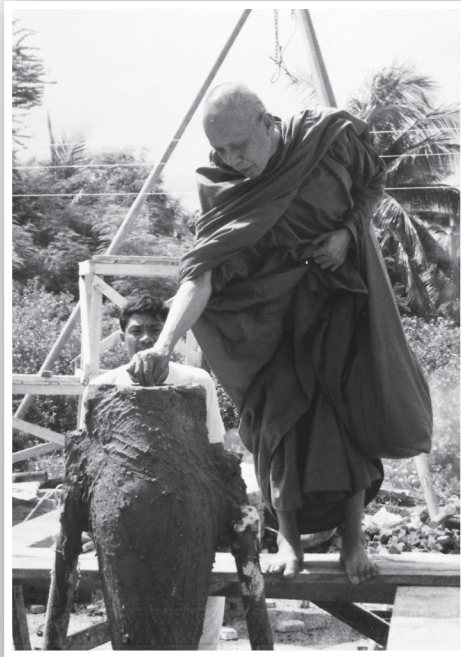

หน้าที่ อันนี้ถ้าหากเราดูสิ่งที่เราชอบใจที่สุด คือชีวิตของเรายังเป็น
อย่างนี้ แล้วสิ่งต่างๆ ที่มีในโลกนี้ ก็ย่อมเป็นเช่นเดียวกัน ถ้าหากว่า
เราพึงพิจารณาให้ชัดเจน เราจะได้เข้าใจลัทธิธรรมมากขึ้น คือ มี
สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เห็นถูกต้อง เห็นทุกข์เป็นทุกข์ ไม่ใช่
เห็นทุกข์เป็นสุขอะไรทำนองนั้น

คือที่ท่านให้ฝึกในการภาวนา เช่น ฝึก พุท หายใจเข้า โธ
หายใจออก, พุท หายใจเข้า โธ หายใจออก ก็เพื่อจะฝึกจิต หรือ
เวลาเดินก็ให้มีสติในการเดิน คือ ก้าวเท้าขวา ก้าวเท้าซ้ายก็ให้มีสติ
กำหนดในการเดิน แล้วเมื่อมีสติกำกับอยู่ที่กาย เราก็จะเห็นชัด คือ
เราจะรู้ชัดว่าทำไมท่านสอนให้เดินจงกรม ทำไมสอนให้นั่งภาวนา
จะทำกิจกรรมการงานอะไรทำไมท่านสอนให้มีสติอยู่ที่งานนั้น อันนี้
ถ้าหากว่าเราทำไปๆ เราจะได้เห็นอริยสัจสี่ในข้อต้น ที่พระพุทธเจ้า
ตรัสไว้ อริยสัจข้อต้นก็คือ ทุกขสัจ ทุกข์ที่มีประจำวันประจำชีวิต
ของเรา เราไม่ค่อยได้ดู บางทีมีปัญหาอะไรเราก็โทษสิ่งโน้นสิ่งนี้
โทษนั่นโทษนี่ อย่างที่อาตมาได้พาแม่เมตตาในเบื้องต้น จริงๆ แล้ว
ถ้าหากสติของเราอยู่กับตัวของเรา อย่างโยมนั่งนานๆ ประเดี๋ยวมัน
ก็ทุกข์แล้ว นั่งข้างซ้ายมันก็ทุกข์ข้างซ้าย ถ้านั่งนานๆ ความทุกข์มัน
ก็เกิดขึ้น แล้วเราก็โกหกจิตของเรา โกหกตัวเองว่า สุขอยู่ข้างขวา
พลิกมาข้างขวา พอนั่งนานๆ ความสุขข้างขวาหมดไป กลายเป็น
ทนนั่งไม่ไหว ต้องลุกไปเดิน คิดว่าความสุขอยู่ที่การเดิน เดินนานๆ
มันก็ทุกข์ เลยเข้าใจว่าไปนอนเสียจะสบาย นอนนานมันก็ทุกข์ อันนี้
แหละความทุกข์ที่มีประจำชีวิตของเรา เราไม่ได้ดู คือ ถ้าหากว่าเรา
มีสติในการเดินจงกรม ในการนั่งภาวนา พอเกิดเมื่อยขึ้นเราก็ดู

พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า ในโลกนี้ไม่มี
อะไรเกิดขึ้น ไม่มีอะไรตั้งอยู่ ไม่มีอะไรดับไป
นอกจากทุกข์เท่านั้น เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป
ทรงชี้ให้เราเห็นอันนี้นั่นเอง เราจะได้ละสิ่งที่
เป็นอึดตา เขาเรียกว่า **อึดตานุทริ** คือ **อึดตาที่มัน
ไม่ถูก** อึดตาที่มันไม่สมควรอะไรทำนองนั้นเป็น
อึดตาที่สร้างปัญหาให้โลกกลับสนวนว้ายอยู่ใน
ปัจจุบันนี้ ก็เพราะคนที่มีอึดตามากนั่นเอง

ถ้าหากว่าเรานั่งพิจารณาอย่างนี้ เราก็จะเห็นว่า แม้แต่รูป
ของเรามันก็เต็มไปด้วยก้อนทุกข์ และสิ่งที่เราจะเอาเป็นที่พึ่ง
ร่างกายของเรา มันก็เป็นสิ่งที่พึ่งไม่ได้ **อะไรที่เป็นที่พึ่ง พระพุทธเจ้า
ท่านตรัสไว้ ศีลเป็นข้อแรก** อย่างที่ญาติโยมได้สมาทานไปแล้ว
ไม่ว่าจะเป็นศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ หรือศีล ๒๒๗

**ข้อ ๒ สำหรับบรพวาสญาติโยม ก็คือให้มีเมตตาจิต แม่เมตตา
คือ ความรักความปรารถนาดีต่อกัน** จะเป็นคนเป็นสัตว์ เป็นคนใกล้
คนไกล ก็ให้มีเมตตาปราณีรักใคร่ปรองดอง สามัคคีกลมเกลียว มี
อะไรแนะนำตักเตือนให้อภัยกัน สังคมนี้มันก็เป็นสังคมที่เย็น เป็น
สังคมที่มีความสงบสุข

ข้อที่ ๓ ภาวนา หมายความว่า การทำจิตของเราให้เจริญขึ้น
เรายังละกามภูมิไม่ได้ กามภูมิก็หมายความว่า จิตของเรายัง
ท่องเที่ยวไปในรูป ในรส ในกลิ่น ในเสียง กามภูมิที่ประเสริฐที่ดี
กว่าเราอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังมีอีกมาก คือจะเป็นโลกทิพย์โลกอะไร
ต่างๆ ซึ่งเป็นโลกที่มีความสุขความเจริญ เราก็จะต้องทำจิตของเรา
ให้สูงขึ้น ให้ดีขึ้น ให้ก้าวหน้าขึ้น อย่าให้ตกต่ำไปในลักษณะของรูป
ของเสียง ของกลิ่น ของรส ของผัสสะ ที่ต้องอาศัยโทสะ ต้องอาศัย
โลภะ อาศัยโมหะ เป็นเครื่องประหารประหารล้างผลาญกันอย่างใน
สังคมที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ นั่นเรียกว่าใช้จิตไม่เป็น แต่ถ้า
หากว่าเราใช้จิตของเราเป็น คืออารมณ์ที่ดียังมีมาก หากว่าจิตของ
เราตั้งมั่นเป็นสมาธิจะสามารถบรรลุถึงปฐมญาณได้

ข้อสุดท้ายที่เรียกว่า กัมมัสสกตา เห็นว่า กัมมัสสโกภมฺหิ เรามีกรรมเป็นของของตน โดยมากเราก็มักจะโทษโน่นโทษนี่กัน คืออะไรที่มันไม่ดีเกิดขึ้น แทนที่จะดูกรรมของตัวเองเราไม่ดู เราก็ไปโทษว่าคนโน้นทำให้คนนี้ทำให้ คนโน้นสร้างความเดือดร้อนให้ คนนี้สร้างความเดือดร้อนให้ แต่จริงๆ แล้วกรรมต่างๆ มันอยู่ในจิตของเรา มันเป็นแม่เหล็กที่จะดึงดูดเอาสิ่งต่างๆ มาแวดล้อมเราได้สารพัด คือทั้งสิ่งที่จะอำนวยความสะดวก ทั้งสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกทุกขกรรมตัวนี้แหละเป็นแม่เหล็ก กัมมทายาโท มีกรรมเป็นมรดก คือมรดกก็หมายความว่าสิ่งที่เราจะใช้สอยจะเป็นทรัพย์สินสมบัติอะไรต่างๆ มีมากน้อยไม่เท่ากัน อันนี้ก็เป็นที่กรรมของเราที่เราสร้างมาในอดีต กัมมโยนิ มีกรรมเป็นแดนเกิด ถ้าหากว่าเราภาวนาเรารักษากิจของเราให้ถูกต้องตามองคืออริยมรรคอยู่ตลอดเวลา อารมณ์ที่ทำให้จิตของเรามีความรู้สึก คือหน้าที่ของจิตเรานี้มีอยู่ ๔ อย่างคือ คิด รู้ รับ จำ อันนี้จะทำให้จิตของเรามีความรู้สึกเป็นไปในเรื่องดี เป็นเรื่องของอริยมรรค คือ มีทุกข์น้อย และกัมมพันธูหมายความว่าถึง มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์พวกพ้อง อันนี้สำคัญมากสำหรับผู้ที่อยู่ในสังคม ถ้าหากว่าเราทำจิตของเราเป็นอุเบกขาไม่ได้ คือสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเราทั้งหมดนั้น จะเข้ามาด้วยอำนาจของกรรม บางครั้งบุคคลบางคนเมื่อเข้ามาใกล้เราแล้วทำให้เรามีความสุข ทำให้เรามีปัญญา ทำให้เรามีความสงบเย็นใจ แต่บางคนเข้าใกล้เราแล้วกลายเป็นทำให้เรามีความทุกข์ กลายเป็นทำให้เรามีความเดือดร้อนสารพัดเรื่อง เพราะอะไร อันนี้ก็เพราะกรรมของเรานั้นเอง

เป็นเครื่องดึงเอาสิ่งต่างๆ เข้ามาแวดล้อมตัวเรา และก็ให้สังเกตดู การทำบุญในปัจจุบัน

เท่าที่อาตมาพิจารณาดูในการทำบุญแต่ละครั้งจะมีการเลี้ยง การให้ทานต่างๆ ส่วนที่เป็นบุญบางทีก็มีนิดเดียว คือ ทานที่บริสุทธฺิ มีนิดเดียว แต่ทานที่ไม่บริสุทธฺิมีเยอะ เยอะมาก นี่ก็เป็นบริวาร กรรมที่จะนำความเดือดร้อน นำความทุกข์นำความไม่สบายใจมา ให้กับเรา เมื่อบุคคลเหล่านั้นมาใกล้ชิดกับเราสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็น เรื่องราวของความเดือดร้อนทั้งนั้น คือบุคคลเหล่านั้นก็มีแต่เรื่องยุ่ง ทั้งนั้น เมื่อเข้ามาใกล้กับเรา

อันนี้มันก็เป็นกรรมของเรา ถ้าหากว่าเรามี เราก็จะต้องทำจิต
ของเราให้เป็นอุเบกขา คือเป็นอุเบกขาวางจิตเป็นกลางให้ได้ วางจิต
เป็นกลางในอารมณ์ต่างๆ ให้ได้แล้วก็พิจารณาดูกรรมของเราด้วย
ว่า นี่เพราะกรรมที่เราเคยหลง เราเคยทำ จึงเกิดการอย่างนี้ขึ้น
คือ ให้เราได้ประสบสิ่งอย่างนี้ก็เพราะกรรมที่เราทำไว้ เราก็จะได้
ไม่ทำกรรมอย่างนั้นซ้ำลงไปอีกในปัจจุบันชาติ อันนี้ทางพุทธ
ศาสนาเราสอนให้ดูที่กรรมของเรา **กัมมปฏิสรโณ** นั่นก็มีกรรมเป็น
ที่พึ่งอาศัย อันนี้ไม่มีปัญหาอะไร

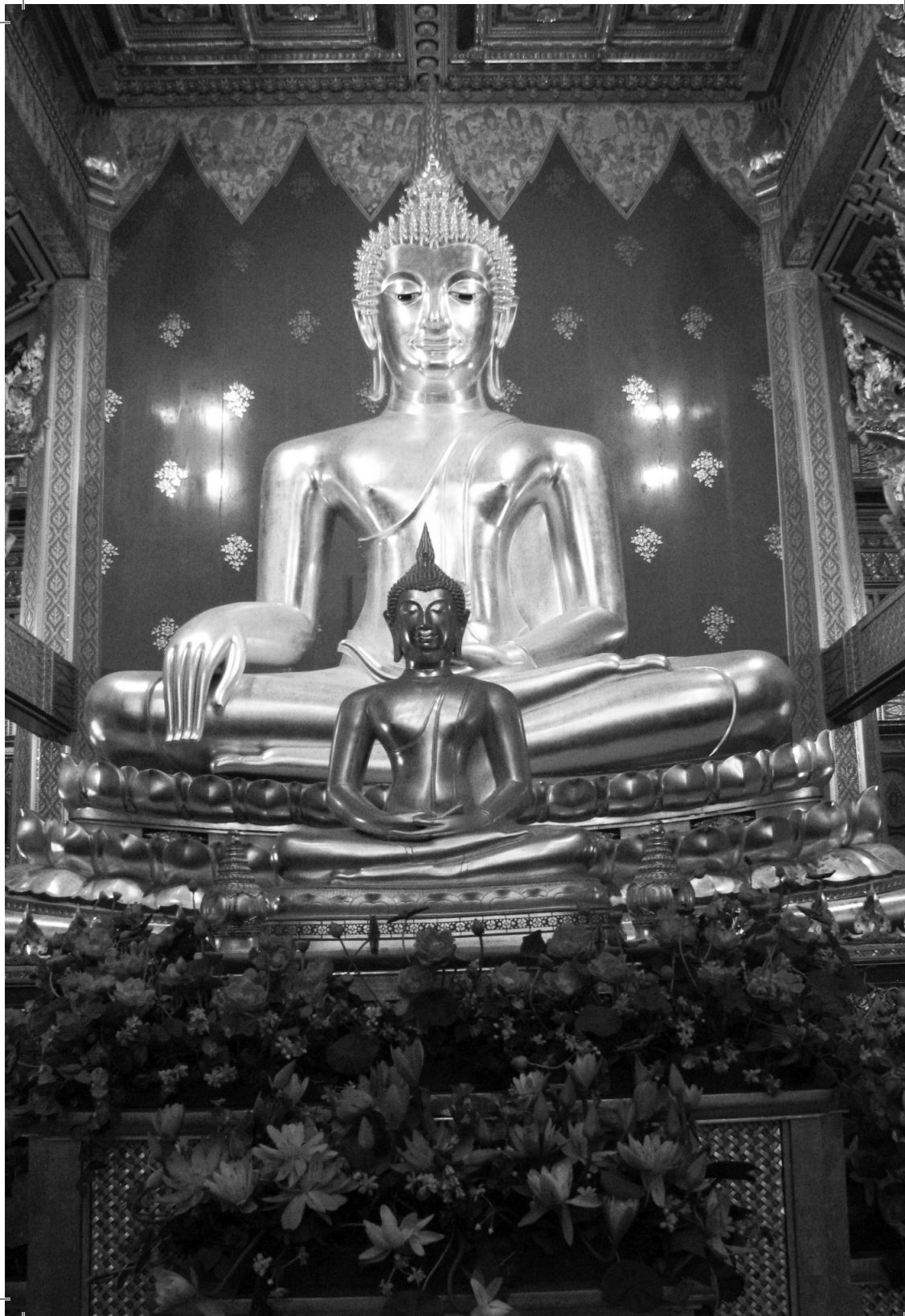
ที่อาตมาได้บรรยายมาพอสมควร ต่อไปก็จงตั้งใจเจริญ
ภาวนาสมาธิ ด้วยการทำสติระลึกรู้อยู่ที่ลมหายใจเข้า ลมหายใจ
ออก หายใจเข้า **พุท** หายใจออก **โธ ให้มีสติ** คือ หายใจเข้า **พุท**
หายใจออก **โธ หายใจยาวรู้ หายใจสั้นรู้** แต่บางรายอาจจะภาวนา
ไม่ได้ คือ พุทโธ ไม่ได้ก็ให้เพ่งดูจิตเฉยๆ กำหนดดูจิตเฉยๆ มีสติ
ในการกำหนดดูจิตเฉยๆ คือ ถ้าภาวนา “พุทโธ” อาจจะฟังชันไป
ก็กำหนดดูจิตของเราเฉยๆ ด้วยสติ อย่าหลงลืม เอาละต่อไปนี่ก็ให้
ตั้งใจเจริญภาวนาจนกว่าจะหมดเวลาตามที่กำหนด

พุทธาโณราลิก

วรายุทธ สายทอง

ข้าพเจ้าได้รู้จักนามพระมหาเถระ พุทธยาโณ ภิกขุ ครั้งแรก

“...หลวงปู่แหวนหาะได้จริงหรือ...? คำถามที่ข้าพเจ้าถามในบทสนทนาของข้าพเจ้ากับพระภิกษุชื่อว่า “ถิรจิตโต” เมื่อข้าพเจ้าไปเรียนบาลีที่สำนักเรียนวัดมงคลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร มีโอกาสรู้จักวิสาสะกับท่านถิรจิตโตภิกขุ คุณเรื่องอภิฏญญาของพระผู้ปฏิบัติ

“...บางที่ท่านอาจไม่รู้ตัวก็ได้มัง? อาจารย์ของผมที่เป็นศิษย์หลวงปู่แหวน ท่านเมตตาเล่าให้ฟังว่า คราวหนึ่งนั่งสมาธิภายในกุฏิจิตสงบเย็น ปรากฏกายตัวเองเบาเหมือนลอยขึ้น กำหนดจิตรู้ แต่รู้สึกเหมือนศีรษะไปกระทบกับข้อหลังคา เมื่อกำหนดลิ้มดาก็ยังนั่งสมาธิเช่นเดิม เป็นลักษณะนี้อยู่หลายครั้ง จึงใช้วิธีทดสอบด้วยการกำหนดจิตเป็นสมาธิอยู่เมื่อรู้ว่าศีรษะกระทบข้อ จึงเอากลองไม้ขีดไฟวางที่ข้อ แล้วกำหนดจิตลิ้มด่า ยังนั่งที่เดิม แต่กลองไม้ขีดวางอยู่บนข้อ...” ท่านถิรจิตโตภิกขุกล่าว “...อาจารย์หลวงพี่ชื่ออะไรครับ..”

“...หลวงพ่อพระมหาวิบูลย์ พุทธยาโณ...”

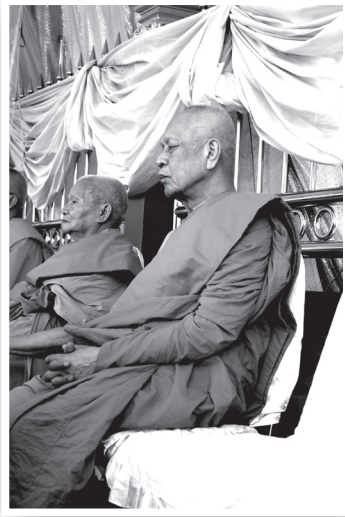

ข้าพเจ้าได้พบหลวงพ่อกครั้งแรก

เมษายน พ.ศ.๒๕๒๘ งานพระราชทานเพลิงศพ พระครูวิบูล
วิหารการ อดีตเจ้าอาวาสวัดใหม่โพธิ์ศรี (ไผ่ท่าโพเหนือ) พระมหา
เถระรูปหนึ่งเดินทางมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าวมี
พระภิกษุสามเณรผู้นุจร ๓ รูป

พระมหาเถระรูปนั้น รูปร่างลั่นทัด ผิวออกคล้ำแต่สดใส
แววตาดูมุ่งมั่น สงบนิ่ง เมื่อเดินอาบกับกริยานิ่งมีสติกับกาย แววตา
มีเมตตา สงบเย็น รอบๆ ขอบตามีความเชี่ยวชาญคล่องบอถึงการใช้
ความเพียรตามหลัก **ชาคริยานุโยค**^{*} นุ่งห่มจีวรสีกรัก แก่นขนุน
ขึ้นไปบนเมรุชั่วคราววางดอกไม้จันทน์เพื่อขมา และฉาปนกิจศพ
ท่านอดีตเจ้าอาวาสวัดใหม่โพธิ์ศรี มีพระภิกษุรูปหนึ่งที่ข้าพเจ้ารู้จัก
ชี้ให้ดูแล้วกล่าวว่า “...โน่น ท่านอาจารย์มหาวิบูลย์ วัดห้วยเตย
แม่สอด...” ข้าพเจ้ายกมือขึ้นอภิวาทนมัสการ เนื่องด้วยผู้คนมาก
ทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสพบท่านครั้งแรกเพียงเท่านั้น

* ชาคริยานุโยค การประกอบความเพียร เครื่องตั้งอยู่ คือ เพียรพยายาม
ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์ ชำระจิตไม่ให้มีนิวรณ์ ใน
อปัณณกปฏิบัติ ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด, ทางดำเนินที่ไม่ผิด มี ๓ คือ ๑. อินทริย-
สังวร การสำรวมอินทริย์ ๒. โภชนะมัตตัญญูตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณใน
การบริโภค ๓. ชาคริยานุโยค การหมั่นประกอบความตื่น ไม่เห็นแก่นอน

การสนทนาครั้งแรก และอยู่ในปกครองของหลวงพ่อ

มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๐ เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าตัดสินใจเดินทางสู่ วัดห้วยเตย ซึ่งขณะนั้นยังใช้ชื่อสวนโพธิญาณอรัญวาสี สภาพของ วัดสมัยนั้นถนนยังเป็นลูกรัง ความประทับใจที่ได้พบคือความร่มรื่น เย็นสบาย ช่วงนั้น กำลังมุ่งหลังคาอุโบสถ รอบๆ ตัวอุโบสถยังเป็น ปูนที่ฉาบหล่อด้วยปูนผสมดินลูกรัง หอฉันมุ่งหน้าคาอยู่ด้านข้าง อุโบสถ บริเวณเขื่อนปัจจุบันขณะนั้นยังเป็นป่าขนุนมีลำธารเล็ก ไหลผ่าน มีเสียงจักจั่นร้องและฉิ่งตามต้นไม้ตลอดเวลา (เยอะมาก จนมองไม่เห็นต้นไม้) ซึ่งปัจจุบันไม่มีแล้ว ขณะนั้นอากาศเย็นมากๆ ทั้งที่อยู่ในช่วงเดือนมีนาคมซึ่งเป็นฤดูร้อน บริเวณต้นเตยใหญ่มีความชุ่มชื้นจากไม้เบญจพรรณ

กุฏิหลวงพ่อก็คือกุฏิหลังเดิมตรงข้ามกับกุฏิหลังแรกของวัดซึ่งเวลานั้นแวดล้อมไปด้วยหมูไม้และกอไผ่ ยามลมพัดจะได้ยินเสียงไม้ไผ่เสียดสีเหมือนเสียงดนตรี ประมาณ ๑๘.๓๐ น. ข้าพเจ้าขึ้นไปกราบนมัสการหลวงพ่อกับเป็นครั้งแรกในชีวิต จำได้ว่าท่านครองจีวรเฉียงบ่าบนอาสนะลายสีก้อตปูลาดอาสนะสีแก่นขนุน นั่งฟังท่านสนทนาเรื่องต่างๆ อยู่จนเวลา ๓ ทุ่มกว่าๆ ความรู้สึกอยากกราบลาท่านไปพักผ่อนไม่มีเลย ยิ่งนั่งคุยกับหลวงพ่อนานๆยิ่งมีความรู้สึกเหมือนผิวท่านโปรงแสง วรรณะเหมือนล่ำลึงงามมากๆ ที่สังเกตระหว่างที่นั่งเราต้องคอยปิดแมลง ยุง ฯลฯ ที่เกาะกัดเราแต่หลวงพ่อก็ไม่มีสัตว์เหล่านี้เข้ามารบกวนเลย เรื่องหนึ่งที่ได้ระหว่างการสนทนากับหลวงพ่อกับครั้งแรก หลวงพ่อบอกถึงคำพยากรณ์^๑ ของหลวงพ่อบุญครูใบฎีกาพยากรณ์^๒ แห่งจังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับวัดโพธิ์คุณและวิญญูณอดิตนายนทหารพม่าที่เคยรุกรานองค์หลวงพ่อบอกเมื่อท่านมาอยู่ใหม่ๆ

^๑ ท่านพยากรณ์ว่า “...วัดนี้ต่อไปจะมีสามเณรมาอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อการศึกษา...” เอยกับหลวงพ่อบอกมหาวิบูลย์เชิงสัพยอกเรื่องนิมิตของท่านอีกว่า “...ท่านมหา (หลวงพ่อบอกมหาวิบูลย์) ไอ้หม่องแซ่ มันมาฟ้องผมว่า ท่านมหา สวดมนต์ไฉน...”

^๒ ท่านอาจารย์รูปนี้ได้นำเอาพระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะสุโขทัยมาถวายสวนโพธิญาณอรัญวาสีสัณณัน เป็นพระประธานประจำชั้น ๒ และต่อมาคณะสงฆ์พร้อมกรรมการได้มอบพระพุทธรูปองค์ดังกล่าวไว้ให้วัดป่าแห่งหนึ่งในเขตที่พำนักของกระเหรี่ยงบริเวณป่าบางลำ

ในปีนั้น พ.ศ.๒๕๓๐ หลวงพ่อบอกว่าสมคำพยากรณ์ของท่าน พระครูใบฎีกาฯ มีพระภิกษุสามเณรจำพรรษามากที่สุดตั้งแต่ก่อตั้ง วัดมา กุฎิทุกหลังเต็มรวมทั้งกุฎิที่เป็นถ้ำและกุฎิชั่วคราวด้วย พระภิกษุสามเณรเกือบ ๔๐ รูป อาหารการขบฉันไม่มีปัญหา^๓ ช่วงในพรรษาหลวงพ่อลงนำทำวัตรสวดมนต์ทำสมาธิเกือบตลอดพรรษายกเว้นท่านมีกิจนิมนต์ต้องลงไปกรุงเทพฯ ท่านก็ให้รักษาการเจ้าอาวาสดูแลแทน (ปัจจุบันลาสิกขาแล้ว)

การปฏิบัติธรรม โอวาทและคำสอนของหลวงพ่อ

การทำวัตรท่านให้ทำวัตรเช้าและเย็นแบบ ทำที่อุโบสถชั้น ๒ ซึ่งยังเป็นทีโล่ง มีเฉพาะพระประธานองค์ที่พระครูใบฎีกาพยากรณ์ ถวายมา และพรมเก่าๆ สีเหลืองจนจะเป็นสีฝุ่น อาสนะสำหรับพระยกเว้นขององค์หลวงพ่อก็เป็นเล็กละๆ สำหรับรองนั่ง หลังทำวัตรสามเณรต้องสวดสามเณรสิกขา ท่านจะสอนทำสมาธิ โดยท่านให้โอวาทก่อนทำสมาธิราว ๑ ชั่วโมงทั้งย่อและพิสดาร

^๓ ตลอดระยะเวลาที่ได้อยู่ในปกครองของหลวงพ่อ สังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่า วันใดที่หลวงพ่อไม่ลงมาฉันที่หอดฉัน (หลังเก่า) วันนั้นแสดงว่าหลวงพ่อบ่วยท่านจะปิดประตูหน้าต่างอยู่ภายในห้อง ๒ วันบ้าง ๓ วันบ้าง โดยไม่ฉันอาหาร เมื่อหายป่วยแล้ว หลวงพ่อก็จะนำบาตรออกมาวางที่หน้ากุฏิเพื่อให้พระอุปัชฌายานำไปหอดฉัน เรื่องการป่วยแล้วไม่ลงฉันเป็นเสมือนเรื่องปกติของพระภิกษุและสามเณรในยุคนั้น รวมถึงคราวอาพาธก่อนละสังขารด้วย

เรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงโพชฌงค์ที่หลวงพ่อบุญบ่อดและนึกถึงเมื่อสมัยหลวงพ่อบุญบ่อดอย่างอุกฤษฏ์ตลอดหกเดือนและไม่ฉันข้าวเจ็ดถึงแปดวัน

จากนั้นให้แม่เมตตาให้ตนเองและผู้อื่นมอภายถวายเป็นชีวิตต่อ
องค์พระพุทธเจ้า^๔ และนำกล่าวคำขอกรรมฐาน แล้วเริ่มทำสมาธิ

“(คำแม่เมตตาให้ตนเอง) อหิ สุธิตโหมมิ ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุขเถิด
อหิ นิททุกโขโหมมิ ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความทุกข์ อเวโร โหมมิ ขอให้
ข้าพเจ้าจงปราศจากเวร อพพยาปชโหม โหมมิ ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจาก
ความอาฆาตพยาบาท อหิ อนินโม โหมมิ ขอให้ข้าพเจ้าจงปราศจากความทุกข์
กายทุกข์ใจ สุธิ อุตตานัน บริหารามิ ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุขกายสุขใจ รักษา
ตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

(คำขอขมาพระรัตนตรัย) โอกาส ทวารตตเยน กตัม สัพพัม อปรานิ ขมถ
เม ภนฺเต กายกรรม ๓ วชิกรรม ๔ มโนกรรม ๓ ที่ตัวข้าพเจ้าได้สับประมาท
พลาดพลั้งทั้งต่อหน้ากิตี ลับหลังกิตี รู้กิตี ไม่รู้กิตี มีเจตนา กิตี ไม่มีเจตนา
กิตี ที่ได้พลั้งพลาด กระทำกรรมอันน่าตึดยืน ต่อองค์พระพุทธเจ้า พระ
ธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า บิดามารดาครูอาจารย์ เพื่อนสัตว์ทั้งหลาย ข้าพเจ้า
ขออโหสิกรรมนั้นๆ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป อย่าได้เกิดเป็นแวมเป็นภัย ข้าพเจ้า
เกิดชาติหนึ่งภพใด ขอให้มิอุปนิสัยสังสมอบรมแต่กรรมดีสร้างบารมีใส่ตน
ให้พ้นภัยพาล ลุล่วงบ่วงมาร ให้ทันองค์พระศรีอารย ในอนาคตกาลเบื้องหน้า
โน้นเทอญ

(คำมอภายถวายเป็นชีวิตพระรัตนตรัยและขอกรรมฐาน) อิมามิ ภนฺเต
ภควา อุตตมาวิ ภควโต ปริจฺจขามิ ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้าขอมอบอัฐภาพร่างกาย พร้อมด้วยจิตใจดวงนี้ บูชา
แต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้พระองค์จะทรงเสด็จปรินิพพานไปนาน
แล้วก็ตาม ข้าพระพุทธเจ้าขอประพตติธรรม ทำกรรมฐาน อันเป็นนามกาย
ของพระองค์ มีสมณกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ขอดวงจิตของข้าพระพุทธเจ้า
จงตั้งมั่นในองค์นิมิต สมบัติทั้ง ๘ ที่ประดับพร้อมอภิญญา ๖ วิชชา ๘
จตุลัมภิกาญาณ ๔ เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งมรรคผลนิพพาน นิพพาน ปุจฺจโย
โหตุ

ตามกำหนดเสรีจราว ๒๑ นาฬิกา หลังเลิก
ทำวัตรหลวงพ่อกลับกุฏิ ถ้าไม่มีญาติโยมมา
รอปพบ พระภิกษุสามเณรสามารถขึ้นไปสนทนา
ธรรม สอบถามเรื่องการเจริญภาวนาหรือเรื่อง
อื่นๆ ได้ ท่านจะเมตตาตอบทุกเรื่องและเมตตา
สอนให้แง่คิดไปด้วย เช่น คราวหนึ่งระหว่าง
สนทนากับหลวงพ่อกับ มีพระภิกษุรูปหนึ่งท่าน
ปรารภขึ้นว่า “...ตั้งแต่ปฏิบัติธรรมอยู่ที่นี้จิต
เป็นสมาธิมาก จนมีความมั่นใจว่าตายแล้วตนจะ
ไม่ตกนรก...” หลวงพ่อกับท่านอนุโมทนา และ
เมตตาแนะนำต่อว่า “...จิตเป็นสมาธิตั้งมั่นเป็น

เรื่องดี เป็นบาทฐานในการเจริญวิปัสสนา แต่จิตเป็นของไม่เที่ยง ตามกฎของไตรลักษณ์ เมื่อจิตไม่เที่ยงวันหนึ่งเราอาจคิดเรื่องที่ประกอบด้วยกุศลและอกุศลได้ทุกเมื่อ เพราะฉะนั้น ดายจะตกหรือ ไม่ตกนรกจึงขึ้นอยู่กับจิตขณะตายว่าจิตเป็นกุศลหรือไม่เป็นกุศล...”

อุบัติเหตุครั้งสำคัญของหลวงพ่อ

พ.ศ.๒๕๓๑ ในวัดโพธิ์คุณ มีรถใช้ประจำในวัดอยู่หนึ่งคัน เป็นรถจี๊ปสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ลูกหลานของคุณพ่อโกวิท อุ้นสุวรรณ ถวายวัดเพื่อให้พระภิกษุ-สามเณร ไปรับบิณฑบาตที่ อำเภอแม่สอด ในช่วงแรกที่มีรถ ที่วัดไม่มีศิษย์ที่เป็นฆราวาสผู้ชาย จึงต้องอาศัยญาติโยมขับมารับแล้วนำกลับลงไปจอดที่แม่สอดคือเข้า คนขับๆ มารับพระไปบิณฑบาต ส่งพระถึงวัดเวลาสายๆ รถก็ลงไป แม่สอด ต่อมาคณะลูกหลานของคุณพ่อโกวิท อุ้นสุวรรณ มีศรัทธา ถวายรถตู้ขนาดใหญ่เพื่อให้ใช้ในกิจการของวัดเพิ่มอีกหนึ่งคัน หลวงพ่อเดินทางโดยอาศัยรถตู้คันดังกล่าวจากวัดอินทาราม มีคณะ พระภิกษุและฆราวาสโดยสารรถตู้เต็มคัน

รถมาถึงวัดโพธิ์คุณยามเช้า แต่จะเป็นเพราะเหตุใดไม่ทราบ คณะที่นั่งมาในรถแฉะที่อาศรมฤๅษีไพร่ก่อน โดยถอยรถตู้เข้าไป รถเกิดการผิดพลาดช่วงกลางระหว่างโค้งล้อหลังตกลงที่เหว คนขับ ไม่สามารถควบคุมรถได้ รถพลิกคว่ำตกลงเหว

ขณะที่ข้าพเจ้าทราบข่าวนั้น ข้าพเจ้าเพิ่งแจกภัตตาหารเสร็จ ยังไม่ลงมือฉัน จึงรีบเดินทางลงไปดูที่เกิดเหตุ สภาพรถเสียหายมาก **จนไม่สามารถนำรถกลับมาซ่อมเพื่อใช้ได้** อีก แต่ด้วยบารมีธรรมของหลวงพ่อก็ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บนับเป็นเรื่องอัศจรรย์มาก เมื่อข้าพเจ้าไปถึง เห็นเพียงท่านมหาปรีชา (พระครูสุตฺตฺธิคุณ) มีแผลและเลือดไหลบริเวณขาข้างซ้าย ถามสาเหตุ ท่านบอกว่า “...ช่วงเวลาที่เขาดึงเชือกท่านขึ้นมาจากเหวที่รถพลิกคว่ำ หนามเกี่ยวที่ขา...” สรุปแล้ว อุบัติเหตุครั้งนั้น มีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส คือ ท่าน **พระครูสุตฺตฺธิคุณ** แต่วันนั้นจนถึงดีกหลวงพ่อก็เหนื่อยมาก ถึงกับต้องให้พระภิกษุและสามเณรถวายการนวดจนดีก นัยว่า “...ท่านใช้พลังสมาธิเยอะมาก...”

ข้าพเจ้าเคยแกล้งถามท่านเรื่องดังกล่าวภายหลัง ท่านบอกว่า “...ผมนึกกว่าจะเป็นที่ชัณนาท..พอถึงแม่สอดนึกว่าพ้นแล้ว...กลับไม่พ้น...”

หลวงพ่อกับผู้อุปถัมภ์ทั้งกายและจิตใจของข้าพเจ้า

ปี พ.ศ.๒๕๓๔ หลวงพ่อบุญมาฝากข้าพเจ้ากับ คุณแม่อุดม อุณสุวรรณ ให้เข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ ในปกครองของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร ทำให้ไม่ได้รับใช้ใกล้ชิดเหมือนอยู่แม่สอด แต่ถึงกระนั้น เมื่อท่านลงมากรุงเทพฯ ข้าพเจ้าก็จะรีบไปกราบนมัสการและสนทนากับท่านไม่เคยขาด บางช่วงท่านก็จะชวนให้ขึ้นมาแม่สอดพร้อมกับท่าน

ท่านจะให้เหตุผลว่า “...ขึ้นมาบ่อยๆ คุณประสงค์เค้าเหงาๆ...”
นั่งรถมากับท่าน สมัยนั้นมีรถแวนสีขาวหลวงพ่อนั่งหน้า ข้าพเจ้า
ก็นั่งหลัง บางครั้งวงข้าพเจ้าก็นอนตามอัยยักท่านจะยิ้มๆ แต่
หลวงพ่อก็มีประจำเล็กๆขนาดสวมข้อมือ ภาวนาหลับตานับประจำ
ตลอดเวลา ยกเว้นเมื่อข้าพเจ้าตื่นท่านก็จะสนทนาด้วย หยุดการ
เจริญภาวนา เป็นเช่นนี้เสมอเมื่อข้าพเจ้ามีโอกาส ขึ้น-ลง แม่สอด-
กรุงเทพฯ จนถึง พ.ศ.๒๕๔๔

“...หลวงพ่อกับ ผมมาขออนุญาตกราบลาหลวงพ่อลาสิกขา...”
“...สิกลงทำอะไร...” ท่านถามเมื่อข้าพเจ้าเรียนท่านเสร็จ “...ผมจะ
ไปเรียนต่อครับ...” “...ลาอุปฌาย์ อาจารย์รียัง...” เรียนท่านต่อว่า
“...อุปฌาย์อาจารย์ในส่วนของผมลาเมื่อไรท่านก็เมตตาอนุญาตครับ
แต่ผมถือหลวงพ่อกับเป็นหลัก ขออนุญาตลาหลวงพ่อก่อนครับ...” หลวงพ่อกับ
หลับตาภาวนาราว ๑๐ วินาที “...อืมมม..สิกลงได้...” กราบแทบเท้า
ขอขมา รับโอวาท “...สิกลงแล้วเป็นบัณฑิต รักษาความเป็นพุทธบุตร
ไว้ดี มีอะไรก็นึกถึงธรรมะของพระพุทธองค์...”

เมื่อโลกมันช้า ธรรมะจึงไหล

ปี พ.ศ.๒๕๔๒ “...หลวงพ่อกับ ผมมาขอถือศีลแปด ๑๕ วัน
ครับ...” “...เป็นไง โลกมันช้า พอมองเห็นธรรมะชัดรึยัง...” ท่าน
กล่าวพร้อมรอยยิ้มเมตตาตั้งอยู่ในหน้าท่าน “...อาชีพแบบมหานา
จะสนับสนุนให้มีสถานะที่มั่นคงกว่านี้ เสียตายคนไทยไม่สนับสนุน
การศึกษาอย่างแท้จริง... เป็นห่วงศาสนาของเรา อยากให้รัฐธรรมนุญ

บัญญัติเป็นศาสนาประจำชาติ จะได้ออกกฎหมายคุ้มครองเวลามีพระ
นอกรีตมาสอนผิดไปจากพระพุทธองค์ของเรา จะได้มีกฎหมายรองรับ...”
เหล่านี้คือปรารภที่หลวงพ่อสันทนากับข้าพเจ้านอกเหนือจากคำสอน
ของพระพุทธองค์ที่ท่านเมตตาอบรมแนะนำสอนสั่งเสมอ

“...มหาซัปรถพาอาตมาไปโรงพยาบาลหน่อย...วันนี้ขอนั่งรถ
อาจารย์ดูหน่อย...” หลวงพ่อใช้และพูดสัพยอกข้าพเจ้า ยกมือขึ้น
กราบเหนือเกล้า “...รถลูกศิษย์ครับหลวงพ่อ ลูกศิษย์หลวงพ่อครับ...”
พาท่านไปโรงพยาบาลแม่สอดเพื่อเช็คเลือด ท่านบอกว่ามาตรวจดู
โรคเก่าของท่าน (หลวงพ่อก็มีปัญหาเรื่องไวรัสตับตั้งแต่สมัยเมื่อ
ข้าพเจ้ามาอยู่แม่สอด) และท่านพาข้าพเจ้าขึ้นไปเยี่ยมศิษย์ของท่าน
ที่ป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ รักษาตัวที่ห้องพิเศษอายุรกรรม หลวงพ่อ
เมตตาศิษย์มากเข้าไปบีบที่มือ นวดที่มือให้กำลังใจ เป่าที่ศีรษะ
พร้อมเอายาสมุนไพรไปให้ท่าน ระหว่างเดินทางลงจากอาคารอายุร-
กรรม หลวงพ่อถามและสอนข้าพเจ้าเสียงเบาๆ ว่า “...มหากลับตาย
ใหม่ มองเห็นชีวิตริ้งๆ เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปเป็นเช่นไร...พระพุทธเจ้า
ของเราท่านแจกอาวุธ คือ ศีล สมาธิ ปัญญาให้เราแล้ว เพื่อต่อสู้กับ
ความตาย ใช้ให้ได้เมื่อเกิดขึ้นกับเรา...”

พบหลวงพ่อกำลังสุดท้าย

ปี พ.ศ.๒๕๕๔ “...หลวงพ่อยุ่ป่วยเป็นมะเร็งที่ปอด...” ข้าพเจ้าได้
รับโทรศัพท์จากศิษย์หลวงพ่อรหว่างสอนหนังสืออยู่ มิน งง
วิจิกิจฉา เกิดขึ้นแทบตั้งสมาธิไม่อยู่ รวบรวมสมาธิจนเมื่อสอน

การเสียสละ

การเสียสละเป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งของมนุษย์
คนที่ไม่ยอมเสียสละอะไรไป ก็จะได้อะไรมาเลย
แต่การเสียสละควรทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ
มิฉะนั้นแล้วการเสียสละก็จะมีค่าเพียงเหยื่อล่อเท่านั้นเอง

หนังสือเสร็จรีบโทรเช็คอาการหลวงพ่อกับคนอื่น ๆ วิจัยอีกว่า “...ทำไมๆ ต้องเป็นหลวงพ่อ...” จนตั้งสติได้อีกครั้ง ทราบอาการว่า มีการนำท่านไปรักษาที่พิษณุโลกและเกิดภาวะติดเชื้อ กลับมารักษาตัวที่ห้อง ไอ.ซี.ยู โรงพยาบาลแม่สอด ข้าพเจ้ารีบเดินทางไป โรงพยาบาล มีติดประกาศดะเยียม โชคดีมีศิษย์ท่านจำข้าพเจ้าได้ จึงเปิดโอกาสให้เข้าไปเยียม แต่ร้องขอว่าไม่อยากให้เยียมนาน

หลวงพ่อดูเหนื่อย แต่กายผ่องใสเหมือนเดิม สติดีมาก ๆ เมื่อ ข้าพเจ้ากราบ หลวงพ่อลืมหืมตามอง เมื่อเห็นเป็นข้าพเจ้าท่านดึงเอา ที่ครอบออกซิเจนออก แล้วทักข้าพเจ้า “...เป็นไง มาเมื่อไร...” ข้าพเจ้าถามท่านว่า “...หลวงพ่อบวดไหมครับ..” “...บวดๆ บริเวณ ช่วงอก ล้นปี ถึงช่วงท้อง แต่ดีขึ้นแล้ว ดีขึ้นมาก ไม่ต้องเป็นห่วง...” ท่านตอบ “...มากับใคร..?” ท่านถามอีก “...ผมมากับแม่บ้านและ ลูกชายครับ...” ท่านเรียกให้เข้าไปกราบท่านด้วย กราบเยียมท่าน และสนทนากับท่านพอควร ใจเป็นห่วงและไม่อยากรบกวนมากแล้ว ท่านจะเหนื่อยกว่านี้ เพราะเห็นท่านพยายามนั่งและเอาออกซิเจน ออกค่อยบ่อยครั้ง จึงเดินอ้อมไปที่ปลายเท้า เอาผ้าเท้าท่านยกแนบที่ ศีรษะเหมือนทุกครั้งที่ได้ไปกราบท่าน อธิฐานในจิตว่า “...กายกรรม ๓ วิกรรม ๔ มโนกรรม ๓ ที่ลูกได้เคยล่วงเกินหลวงพ่อตั่งต่อหน้า ลับหลัง รู้และไม่รู้ มีเจตนาและไม่มีเจตนา ลูกขอโหสิกรรม และ ธรรมะใดหลวงพ่อบรรลุเห็นขอลูกจงบรรลุเห็นตามในอนาคตกาล เทอญ...” เมื่อเสร็จเหมือนหลวงพ่อรับรู้ กวักมือเรียกให้ขึ้นไป ด้านบน ท่านเอามือลูบที่ศีรษะข้าพเจ้าอยู่นานพอควร เหมือนจุ

แน่นทึบ ก้มกราบลาท่านที่พื้นอีกครั้ง เจ้าวิจิตรจกตัวเดิมโผล่มาอีกซ้ำๆ ซากๆ ว่า “...ทำไมๆ ต้องเป็นหลวงพ่อก...”

สุดท้ายต้องปลอบใจตัวเองด้วยคำสอนของท่านที่สอนข้าพเจ้าตอนไปเยี่ยมใช้ศิษย์ท่านเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๒ ว่า “...มหากัฬตายไหม มองเห็นชีวิตริยัง เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปเป็นเช่นไร...พระพุทธเจ้าของเราท่านแจกอาวุธคือ ศีล สมาธิ ปัญญาให้เราแล้ว เพื่อต่อสู้กับความตาย ใช้ให้ได้เมื่อเกิดขึ้นกับเรา...”

นี่ถึงเสียงสวดมนต์ทำวัตรเช้าก่อนจบ กังวาลขึ้นมาในใจ

“...จิรปริณิพพุตมปิ ตัม ภควนตัม สรรณัม คตา, ธมฺมญจ ภิกขุสงฺฆญจ ตสฺส ภควโต สาสนํ ยถาสติ ยถาพลํ, มนสิกะโรม, อนุปฏิปชฺชาม, สา สา โน ปฏิปตฺติมสฺส เกวลสฺส ทุกฺขกฺขนธสฺส อนุตกิริยาย สํวตฺตตุ.

ทำนอง การทำที่สุตแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้

เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปริณิพพานแล้วพระองค์นั้นเป็นสรณะ ถึงพระธรรมด้วย, ถึงพระภิกษุสงฆ์ด้วย

จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้ มีพระภาคนั้นตามสติกำลัง ขอให้ความปฏิบัตินั้นๆ ของเราทั้งหลายจงเป็นไปเพื่อการทำที่สุตแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ

ข้าแต่ท่านพระมหาเถระผู้มีเจริญ โดยความเป็นไปล่วงเกินผู้มีได้
ได้อริยมรรคแล้วซึ่งข้าพเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นคณาจารย์ ผู้เป็นคณา
เป็นคณาไม่ขาด ด้วยประการนี้ จักได้มีแต่เกิดมา ชาติด้วยความ
ประมาท โดยอนาถิมาแบบตาม ไฉนกระทำตามไม่เคารพ อันท่าน
พระอาจารย์ผู้มีพระมหาเถระ ทั้งทั้งได้แล้วซึ่งพระคุณอันนำเคารพ
สักการะยิ่ง ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาที่ดี ด้วยใจที่ดี ต่อหน้าก็ดี
ลับหลังก็ดี และระลึกได้ก็ดี ระลึกไม่ได้ก็ดี ขอท่านพระอาจารย์ได้
เมตตาในอธิศีลกรรม ซึ่งข้าพเจ้าเป็นไปล่วงเกินนั้น โดยความเป็น
โทษอันล่วงเกินของข้าพเจ้าทั้งหลายนั้น ข้าพเจ้าทั้งหลายจะสำรวมระวัง
ต่อไป และเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในพระพุทธศาสนาของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

คัดลอกจากลายมือของพระอุดมสังวรวิสุทธิเถร (พระอาจารย์วัน อุตตโม) ซึ่ง
ท่านได้เรียบเรียงไว้สำหรับงานพระราชทานเพลิงศพพระอาจารย์วัน อาจาโร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาฝ่ายสงฆ์	พระครูสุวิมลธรรมโสภิต
จัดพิมพ์โดย	พระมหานวปฎล กุศลภาโณ คณะร่วมโพธิ์ไทร http://www.romphosai.com
ผู้รวบรวมและเรียบเรียง สัณสนุนข้อมูล	คณะศิษยานุศิษย์ คุณตณุสรณ์ ชาญประสม คุณมนู ดิมนัน คุณวราวุธ สายทอง
ขอบพระคุณ พิสุจน์อักษร	คุณศมประสงค์ ขาวนาไร่ คุณประทุมพร ภาสทิพย์ คุณปิยะมงคล โชติกเสฐียร คุณพิมลจิตต์ ธรรมสารสุนทร คุณธิดาพร ศิริภาพร และคณะศิษย์ร่วมโพธิ์ไทร
ศิลปกรรมและจัดรูปเล่ม	สันติ-สงบ-เย็น
ผู้ช่วยศิลปกรรม	คุณประสงค์ จารูรัตนพงศ์
พิมพ์ครั้งที่ ๑	๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์	๑๐,๐๐๐ เล่ม
ISBN	
พิมพ์ที่	บริษัท ทีเอส อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด โทรศัพท์ ๐๒๖-๑๗๔-๖๐๖๐
แม่พิมพ์สี-ขาวดำ	บริษัท สแกนอาร์ต จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๒๙๒-๐๒๗๙-๘๑, ๐-๒๖๘๘-๔๘๔๐-๑

รายชื่อผู้บริจาค

รายนามผู้ร่วมบุญตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

ดร.วิวรรณ กาญจนนันท์วัฒน์	คุณธิดาพร ศิริภาพร และครอบครัว
คุณปิยะมงคล โชติกเสถียร	คุณพิมลจิตต์ ธรรมสารสุนทร
คุณน้ำฝน ลังวาลย์มานนท์	ครอบครัวลิมป์ขวลิต และญาติธรรม
คุณพ่อพงศ์ศักดิ์ กาญจนเสวี	คุณแม่นันทนา กาญจนเสวี

รายนามผู้ร่วมบุญตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป

พระครูสุวิมลธรรมโสภิต	ครอบครัวศิริวาโภ และญาติธรรม
ครอบครัวพักขันธ์	คุณจิฎากาญจน์ กาญจนนันท์วัฒน์
คุณสุเทพ รัตนนุกรม	คุณชราภรณ์ กาญจนเสวี
คุณวิรัช - คุณกรรณิกา กาญจนเสวี และครอบครัว	
อุบาสิกามีพา อุ่มปรีชา ทองเกล้า และคณะ	
คุณสุชาติ - คุณวราภรณ์ เตียนโพธิทอง และครอบครัว	

รายนามผู้ร่วมบุญตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาทขึ้นไป

หลวงพ่อลุจันต์ สุจิณโณ	บ้านสารพัตติ
คุณสุชัย พงษ์เพียรชอบ	บริษัท ชูเปอร์ริช พระราม ๔ จำกัด
คุณสุเทพ พงษ์เพียรชอบ	คุณพิษณุ - คุณสุริย์ พงษ์เพียรชอบ
คุณวิชัยยุทธ อารีกุล	คุณลัทธิชัย พันธุ์รุ่งจิตติ
ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	คุณแคทลียา โสภาม
คุณกานต์ วรโคธิษฐ์ และครอบครัว	คุณนริศ สมะบุญยะ และครอบครัว
คุณวรายุทธ - คุณนันทกานต์ สายทอง	คุณพรมมินทร์ - คุณทับทิม ศรีปาน
คุณนริศ คุปต์	คุณญาณกรรณ์ นันทิลก

คุณพินิตา พิบูลธรรม
 ด.ญ.มีบุญ วังราเกียรติ
 คุณวิชัย - นางลัดดาวัลย์ วิริตยาภรณ์
 คุณสุรพงษ์ สุวรรณเนตร์
 ครอบครัวชินนภาแสน
 คุณสุธี คุณรสสุคนธ์
 คุณอาทิตย์ โลหะชาละ และคุณธรรมาภรณ์ มาใหญ่
 คุณลำราญ - คุณลำรววย สมบุญ พร้อมครอบครัว
 พ.ต.ท. ลันติชัย หนูทองและครอบครัว คุณวิชัยยุทธ์ อารีกุล
 คุณวรพงษ์ - คุณเจียรวรรณ แก้วแสนเมือง
 คุณลั่นทกิจ - คุณสลินี - คุณจิตาภา - คุณกานตพงศ์ อุดมพล
 คุณวีระ - คุณกนกพร - คุณกอบกิจ ประดิษฐ์ผลพานิช
 คุณพิชาญ พิพัฒน์ธนพงศ์ และครอบครัว
 คุณวัชร - วิริตยาภรณ์ และคุณปิยะพร จิระนคร
 คุณสมยศ - คุณเพ็ญศรี - ประสานกุลกิจ และครอบครัว

รายนามผู้ร่วมบุญตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป

คุณภัทธีรา อุทัยชนะ	คุณโกศล ปัญญาโสภณเลิศ
คุณเบญจวรรณ ธนชัยหิรัญศิริ	คุณอภิศักดิ์ ตั้งจิตจรเจริญ
คุณบุญชัย บุญพันธุ์	ดร.กฤตยา ลีละวงศ์
Ms.Amanda Trinh	Mrs.Florence Elizabeth WAHIDI
คุณเอมอร เรืองจรุงพงศ์	คุณอุมาภรณ์ ลีริชยังกรู
คุณจิรภัทร จิตโสภิ	คุณสุรวุฒิ เหลืองอำไพพรรณ
คุณทิพาญาณ ศรีสถิตธรรม	ครอบครัวอรรักษ์อริกุล
คุณชาญยุทธ กอแก้ววิเชียร	คุณชัยวัฒน์ ยุวธิตะเจริญวงศ์
นางสาวชนิษฐา แก้วเกิด	คุณสุระ นุชเปรม
คุณทักษิณีย์ นุชเปรม	คุณจิตาภา พูนขำ

คุณทรงวุฒิ โชคพงษ์อุดมชัย คุณอารุณ แก้วฟู
 คุณนิธิลัทธ์ เลิศกิตติยศ และครอบครัว คุณศรัณย์ จินดานนท์
 คุณอัญญ์พิชา ไพศาลสินกุล และครอบครัว
 คุณวงศ์วัฒน์ เมืองพรหม และครอบครัว
 คุณโกตม โอบฐ์นภาพร และครอบครัว
 คุณไพธิดา รัตนโชติ
 คุณแม่กุหลาบ โตสวัสดิ์ พร้อมลูกหลาน
 คุณภูมิเกียรติ - คุณณัฐศรัยย์ อรัญญาเกษมสุข
 คุณนพทรัพย์ - คุณฐิตียาพร พิชัยสามารถ
 คุณนิวัจน์ - คุณลิขิตารัตน์ - ด.ช.ชวิน - ด.ช.ชวิศ ศรีสวัสดิ์
 คุณประสาท-คุณประยอม-คุณธนกร เตมียบุตรและครอบครัว

รายนามผู้ร่วมบุญตั้งแต่ ๑๐๐ บาทขึ้นไป

คุณวรพจน์ นันทกุลวงศ์	คุณประสงค์ จารุรัตนพงศ์
คุณณัฐสุดา มาโนชนฤมล	คุณนิสสรณ์ สมบัติวัชร
คุณจรินทร์ธร ชนชัยหิรัญศิริ	คุณกรรณิการ์ เข้มมทอง
คุณกนกทิพย์ ฉัตรสกุลไพรัช	คุณวนิดา ฉัตรสกุลไพรัช
คุณสุธีรา พิทยเมธี	คุณลำรวย ศรีสุภา
คุณลธิพร ประสานกุลกิจ	คุณราธัส ทองศรีพงษ์
คุณธนลาวัลย์ เพียรคำ	คุณอานนทน์พัฒน์ บุญยสิงห์
คุณจิตติมา ทองศรีพงษ์	คุณอภิชาธรัษฎ์ ธนาโชติกนกพัฒน์
คุณนันทัททัย ชนชัยหิรัญศิริ	คุณนิธิ คระระนันท์ และครอบครัว
คุณพัชรินทร์ ชนพลังกร และครอบครัว	
คุณธมลวรรณ จิรายุวัฒนา และครอบครัว	
คุณอารีรัตน์ หอมแสงประดิษฐ์ และครอบครัว	
คุณกรปวิภาณ พุสุรพงษ์	
คุณพราวพรรณราย มัลลิกะมาลัย	

ในนามของคณะร่มโพธิ์ไทร
 ขอกราบขอบพระคุณ ขอบพระคุณ
 พระคุณเจ้า และทุกๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือสนับสนุน
 ทั้งแรงปัจจัย และแรงกาย
 จนหนังสือ พุทธญาณานุสรณ์ เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
 หากผิดพลาดประการใด คณะร่มโพธิ์ไทรขออภัยมา ณ ที่นี้

นายสุเทพ พงษ์เพียรชอบ
 หัวหน้าคณะร่มโพธิ์ไทร
<http://www.romphosai.com>